N Nr. 12

2. JUNINUMMER 1941

Signal

Universitetsbiblioteket
i Tromsø

Passende til ethvert Klima. I Afrika:

Den tyske soldats ansikt i sandmasken

Foto: PK. Boecker

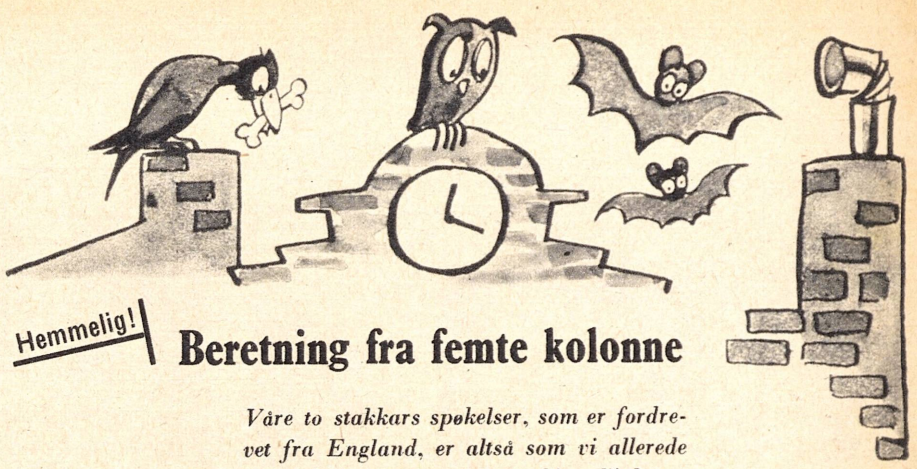
Belgia 2 fr. / Bulgaria 8 lewa / Danmark 50 øre / Finnland 4.50 mk. / Frankrike 4 fr. / Hellas 11 drs. / Iran 3 rial Italia 2 lire / Luxemburg 25 Pf. / Nederland
20 cents / Norge 45 øre / Portugal 2.50 esc. / Romania 16 lei / Sverige 53 øre / Sveits 45 cents / Slovakia 2.50 kr. / Spania 1.50 ps. / Tyrkia 12 piaster / Ungarn 36 fillér

Agfa FOTO

kjennetegnet
for
fotografiske
kvaliteter

Agfa

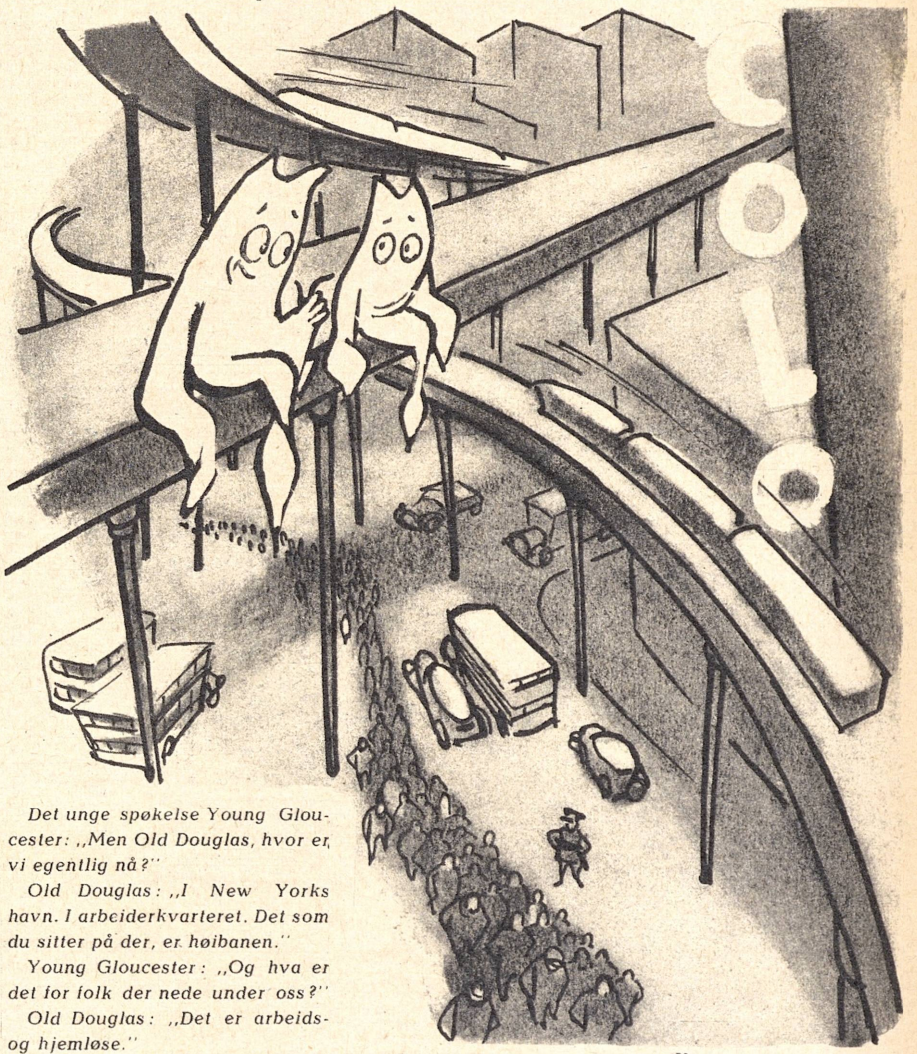
KAMERAS · FILMS
PLATER · PAPIR

Hemmelig!

Beretning fra femte kolonne

Våre to stakkars spøkelser, som er fordrevet fra England, er altså som vi allerede meddelte i siste nummer av „Signal", kummerlig landet i De Forente Stater. Hva de oplever her, vil vi nå fortelle våre lesere

Det unge spøkelse Young Gloucester: „Men Old Douglas, hvor er vi egentlig nå?"

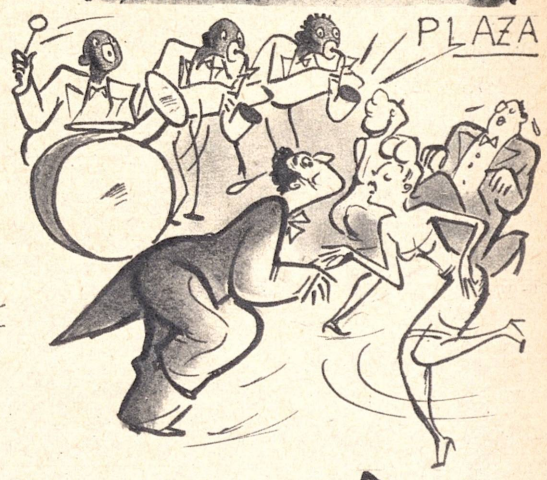
Old Douglas: „I New Yorks havn. I arbeiderkvarteret. Det som du sitter på der, er høibanen."

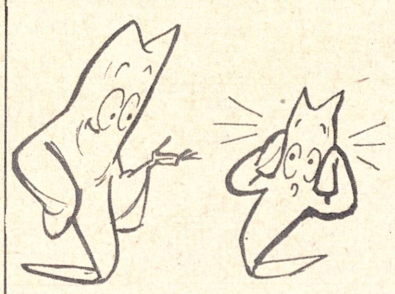
Young Gloucester: „Og hva er det for folk der nede under oss?"

Old Douglas: „Det er arbeids- og hjemløse."

Young Gloucester: „Og hvorfor passer politiet på at de ikke blir stående noe sted?"

Old Douglas: „Fordi det er forbudt."

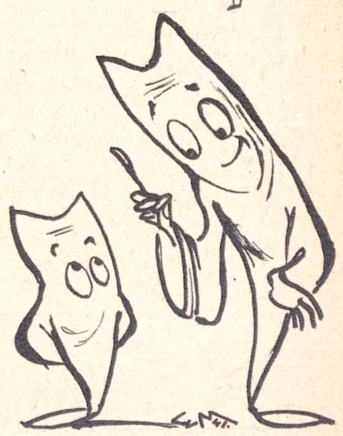

Young Gloucester: „Kom vekk herfra, Old Douglas, jeg vi ikke se det mer."

Old Douglas: „Da vil vi fly et eller annet sted hen, hvor det bedre selskap kommer sammen."

Young Gloucester: „Og dette kaller du det bedre selskap?"

Old Douglas: „Merk dig én ting, Young Gloucester, still ikke så mange dumme spørsmål her i dette landet; for fra idag av er du et demokratisk spøkelse."

Tegninger: v. Malachowski

COPYRIGHT 1941 BY DEUTSCHER VERLAG BERLIN

Fire Sirkler, fire bomber...

...og i midten brenner en britisk tankbåt! Med matematisk presisjon blev det lagt et ødeleggelsens belte om den, som det ikke er mulig å slippe vekk fra. Dette eksempel på dødelig geometri er et tysk stuka-bombefly arbeid. Ved Megara, vestlig for Aten, åpnet det sin bombesjakt for — som på et tegnebrett — å innsirkle det flyktende skib. Den opstigende røk i midten skjuler det dødelig trufne vilt. Foto: PK. Müller

„Hvor mange gniere holdt ikke skattene sine skjult og nøide sig med bevisstheten om å kunne kjøpe „alt mulig" . . ."

„Signal" besvarer et ofte stillet spørsmål

Hvorledes er det mulig: utenrikshandel uten gull?

Av dr. Juri Semjonow

Enhver vet at gull er et meget mindre nyttig metall enn for eksempel jern og kobber. Og allikevel har man alltid foretrukket et stykke gull for et stykke kobber. Hva grunnet jakten efter gullet sig på? Kanskje på at der blev fremstilt smykker av det? Men hvor mange mennesker fantes det ikke som gjemte sitt gull i skatoller og slett ikke tenkte på å smykke sig med det. Hvor mange gniere holdt ikke skattene sine skjult og nøide sig med bevisstheten om å kunne kjøpe „alt mulig". Ja, nettop i denne sikre bevissthet lå hele tiltrekningen ved gullet. Så langt tilbake man kan huske gjaldt denne alminnelig utbredte opfatning.

Således dro allerede i middelalderen den farende ridder gjennem hele Europa — med skarptslepet sverd, i funklende rustning og med sin pung i beltet fylt med gylne dukater eller sekiner, som var like så uunnværlige for ham som sverd og rustning. Og ennå lenger tilbake fører det gylne spor. Femten hundre år før begynnelsen av vår tidsregning opkrevde de egyptiske faraoner av de beseirede folk en tributt i gull, og den sagnomspunne kong Krøsus, hvis land selv hadde gull, var og blev gjenstand for misunnelse hos alle efterfølgende konger i historien.

Gullets betydning berodde på at det var internasjonal valuta og at den utenrikske handel var utenkelig uten gull. Så snart disse internasjonale funksjoner hos gullet ophørte, vakte det ikke lenger den menneskelige havesyke. Da Cortez trengte inn i Mexico, sendte aztekene sine utsendinger til ham for å kjøpe sig fri fra erobreren. De sendte ham sine „penger" — kakaobønner og bomullsstoffer. Men sendemennenes egne gevanter var rikt dekorert med gull og på Cortez spørsmål svarte de ham trohjertet at dette metall hadde de store mengder av. Aztekene drev ingen utenrikshandel og brukte derfor bare gullet til smykker; som innenriksk betalingsmiddel var kakaoen tilstrekkelig. Denne oplysning blev skjebnesvanger for dem: man vet jo hva som fulgte.

I grunnen handlet også de europeiske stater efter aztekenes eksempel — de samlet gull utelukkende til utenrikshandelen og utenrikspolitikken, mens de innenlands klarte sig med papirpenger, i beste fall med sølvmynter. Først i slutten av det 19. århundre gikk de fleste land over til gullvaluta — og kapitalismens århundre blev i virkelig forstand til århundret med dansen om gullkalven. Samtidig blev det imidlertid til et århundre med en usedvanlig utfoldelse av den internasjonale handel. Fra det øieblikk av da gullet blev antatt som grunnlag for såvel den innenlandske valuta som for alle internasjonale avregninger, blev alle handelsforbindelser med ett slag forenklet. Når en siameser som bare eide ris, vilde anskaffe sig en symaskin, behøvde han ikke absolutt bringe sin ris til Amerika eller til Tyskland. Han kunde efter behag selge den i nabolandet India, og med det gull som han der fikk for den (eller for en med gullet jevnbyrdig „verdistabil" valuta, hvilket var ett og det samme) kjøpe en symaskine hvor det passet ham. Det er selvinnlysende hvilke lettelser dette betydde.

Tre fiksjoner om gull

Hele verden antok dette system, og alle fant sig utmerket til rette med det uten å bli klar over at det berodde på en rekke fiksjoner, hvorav den første besto i at alle levde i den tro at de „verdistabile" valutaer faktisk til enhver tid kunde innløses med gull. I virkeligheten forholdt det sig naturligvis ikke slik. Gullet dekket i alle land bare en liten del av papirpengene.

Den annen fiksjon var troen på gullets urokkelig „iaste" verdi. Gullet var i sig selv, som enhver annen „vare" på jorden, underkastet prissvingninger, og dette enda i temmelig sterk grad. Der blev snart utvunnet mer, snart mindre gull, efterspørselen efter det var snart stigende, snart synkende. Alt efter disse omstendigheter blev det snart vurdert lavere, snart høiere.

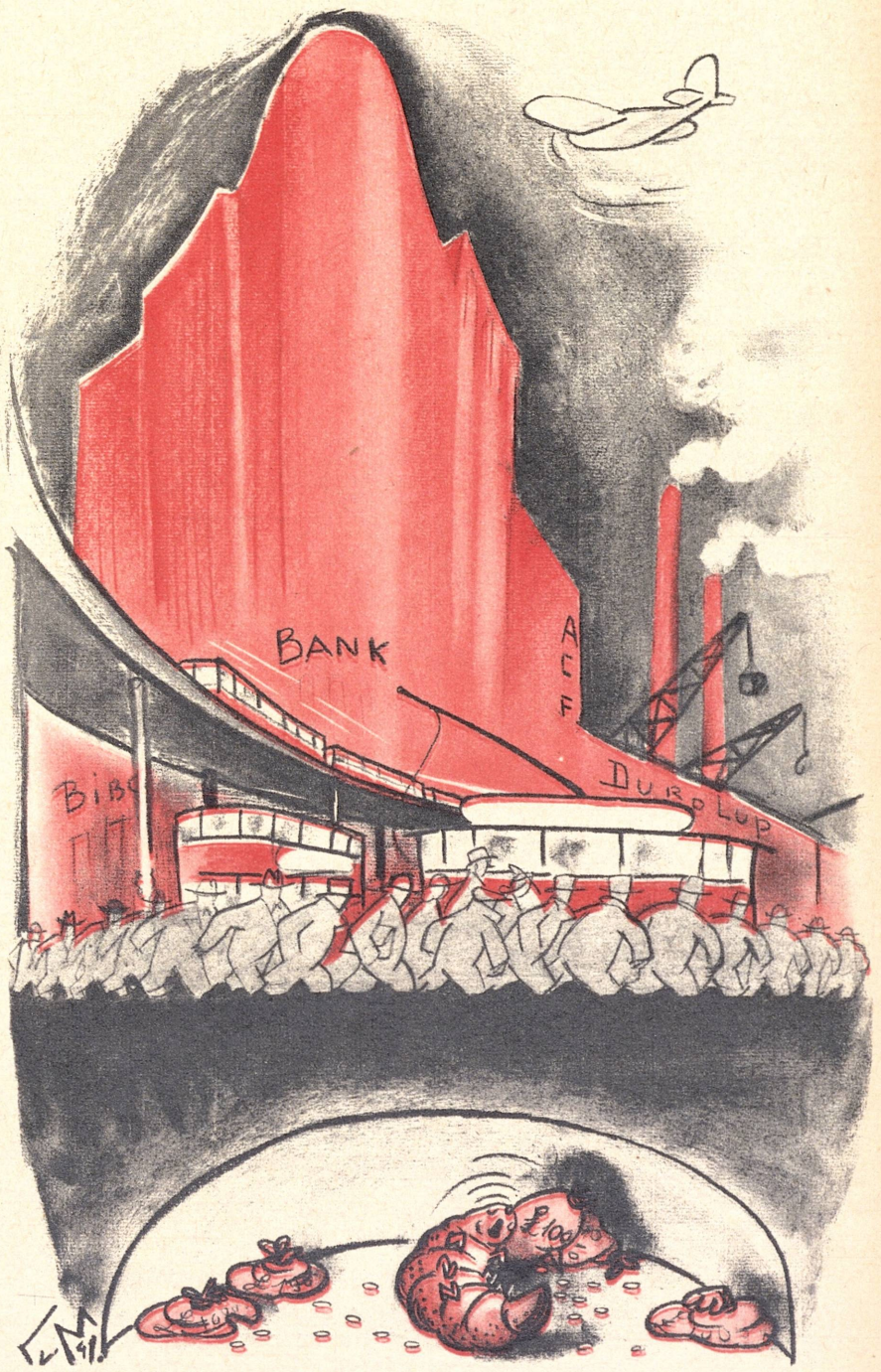
Den tredje fiksjon lå i den alminnelige overbevisning om at samtlige parter ved handelsomsetning med gull var stillet like, at dette så å si var den „rettferdigste" handelsmetode. „Gullet er kanskje bare en fiksjon" — mente gulltilbederne — „i det minste skaper det felles spilleregler for alle — likesom ved bridge, hvor man til senere avregning får utdelt spillemerker. På den måte spiller man bekvemmere, og alle vet at spillemerkene er dekket av riktige penger".

Det er bare spillemerkene som blir utdelt i like store porsjoner; gullet derimot er ikke likelig fordelt i verden. Der finnes heldige land som utvinner det av jorden, andre besitter det ikke. 60 pst. av verdensutbyttet av gull falt i 1912 på det britiske imperium, 20 pst. på De Forente Stater. Disse land kunde altså stadig bringe nye mengder av gull i omløp og ved hjelp herav kjøpe „tomme" andre stater, som ikke eide gull. Det var et bridgespill, under hvilket den ene part måtte kjøpe sine spillemerker med penger, mens den annen under spillet hentet dem ut av vestelommen . . .

Gullet gjaldt i det 19. århundrede for å være en „mer ekte", en „mere reell" verdi som sto bak de helt verdiløse papirpenger. Det falt neppe noen inn at jo også gullet selv var en like så ureell verdi som papirpengene og at dets gyldighet bare berodde på den alminnelig tro. Før verdenskrigen forekom det hyppig at folk som mottok store beløp, anmodet bankene om utbetaling ikke i gull, men i sedler — de var lettere og mer håndterlige. Disse folk trodde på det at der ett eller annet sted i statsbankenes underjordiske kjellere lå ekte gull som „sikkerhet" for papirpengene. Dersom en eller annen orm hadde spist op alt gullet i kjellerne, vilde det ikke ha forandret noe i verden. Alle kontrakter vilde nu som før være blitt overholdt ved betaling i sedler, myten om gullet vilde vare ved — og det vilde ha vært nok. Denne myte blev opretholdt av gullets lykkelige eiere, som var like så interesserte i at hele verden trodde på dets magiske makt som de samojediske sjamaner i at samojedene trodde på deres talismaners og amuletters makt.

Tyskland fikk gullinnsprøitninger av alle „seirherrene"

Efter verdenskrigen samlet gullet sig på „seierherrene"s hender. Myten om

„Dersom en eller annen orm hadde spist op alt gullet i kjellerne, vilde det ikke ha forandret noe i verden . . ."

gullet fortsatte altså å være en umiddelbart innlysende grunnsetning — og det i en sådan grad at seierherrene selv, efterat de hadde suget alle gylne safter ut av Tyskland, så sig nødsaget til å gi det gullinnsprøitninger: det var de berømte Dawes-og Young-„planer". De besto i det vesentlige deri at Tysklands økonomiske liv skulde låne en viss gullmengde som den storsinnede gullgiver lot sig selv innsette som forvalter av . . . Da Tyskland tilslutt ga avkall på disse gaver, kom det til å stå helt uten gull. I januar 1934 hadde Riksbanken 261 millioner mark i gull og veksler på utlandet til sin rådighet. Bank of England hadde på samme tid 4 milliarder mark i gull og veksler på utlandet og de tilsluttede dominionsbanker like så meget, ialt altså otte. Frankrike hadde 14 milliarder mark, den nordamerikanske Federalbanks forråd, som nesten utelukkende besto av gull, beløp sig til 20½ milliarder mark.

Men kanskje var den tyske utenrikshandel så ubetydelig sammenlignet med disse land, at Tyskland slett ikke hadde bruk for så meget gull? Nei det var på ingen måte tilfelle. De Forente Staters utenlandske handelsomsetning overtraff i 1934 den tyske med bare 15 pst. mens de eide åtti ganger så meget gull. Frankrikes omsetning var 20 pst. lavere enn den tyske, og franskmennene hadde seksti ganger så meget gull!

Det betydde at Tyskland var utlevert til dem som eide gullet. For på en eller annen måte å klare det, måtte det ta sin tilflukt til såkalte kortfristige kreditter. Men var det skjedd bare en eneste dag at disse kreditter var uteblitt, vilde den tyske handel ha gått helt i stå.

At gullkalven utnyttet denne situasjon og „regulerte" det tyske økonomiske liv til sin egen fordel, sier sig selv. Den kjempemessig stigende arbeidsløshet i det daværende Tyskland var resultatet av denne „regulering".

Veien ut av en uholdbar situasjon

Ut fra denne situasjon fødtes nå den meget enkle tanke: i mangel av gull å drive gull-løs handel! Når Tyskland hadde maskiner og Romania mais — hvorfor skulde man så ikke bli enige om priser, leveringstider, maisens kvalitet og maskinenes karakter og derpå bytte disse varer med hverandre? Tyskland sender maskiner til en verdi av 100 millioner mark. Romania sender mais til det samme beløp — og alt er i den skjønneste orden!

Tanken var ganske vist enkel nok, men den lot sig ikke realisere slik uten videre. Mot den talte hele den gamle forretningspraksis, alle seder og skikker, alle banker, børser og spekulanter. Frem for alt blev nå ikke avregningen foretatt mellem de enkelte kjøpere og selgere, men mellem to stater, personifisert i sine sentralbanker. For de maskiner, som en tysk fabrikant leverte til Romania, mottok han penger — tyske mark! — fra sin riksbank. For den mais, som en rumensk bonde sendte til Tyskland, fikk han lei fra sin sentralbank. Hver av disse banker måtte derfor organisere sine kunder og likefrem avslutte en overenskomst med dem, de to banker avregnet innbyrdes med hverandre og derpå med sine kunder, hver for sig. Bankenes gjensidige avregning besto i en bokføring som det ikke trengtes noe gull til. Da nå det hele berodde på en gjensidig avregning, på tysk „Verrechnung", så blev det nye handelssystem betegnet med dette uttrykk — eller med det i internasjonalt språkbruk innførte ord „clearing".

Oprinnelig fikk dette system navnet „Schacht-Plans" efter den daværende riksbankpresident, som var den viktigste talsmann for det. Bare noen få var på den tid klar over at dr. Schacht med sin „plan" rystet det grunnlag templet for gullkalven var reist på.

Det nye system med tosidede overenskomster og med den tosidede clearing sto på beste måte sin prøve i praksis. Det viste sig dog ganske snart at en utvidelse var nødvendig. Et uhindret varebytte lot sig etablere med Romania, Bulgaria, Danmark eller med ethvert annet land, hvis hvert av disse land stadig bare vilde ha det fra Tyskland som det tyske produksjonsliv rådet over. Men hvordan skulde man klare situasjonen hvis Tyskland for eksempel hadde bruk for rumensk mais, Romania derimot ikke bare for tyske maskiner, men dessuten også for svensk bygningstømmer? Tidligere var saken meget enkel: Romania solgte sin mais i Tyskland mot gull og anvendte dette gull til å kjøpe bygningstømmer i Sverige. Nå kunde Romania, hvis det bare fikk varer av Tyskland for sin mais, ikke by Sverige annet for dets bygningstømmer enn sin mais eller jordolje. Men hvis nå Sverige ikke nettop hadde bruk for alt dette i øieblikket?

Også denne vanskelighet lot sig lett løse uten medvirkning av gullet; men alle tre stater måtte erklære sig enige i å delta i den felles clearing. Den opgave, som det i forbindelse hermed gjaldt å løse, kunde ikke engang skaffe en skolegutt hodebry. Den består nå ikke lenger av to, men av tre ledd:

1.

Romania selger til Tyskland mais for 150 millioner mark. Tyskland solgte til Romania maskiner for 100 millioner mark. Romania har ennå for 50 millioner mark i varer til gode av Tyskland.

2.

Sverige selger til Tyskland bygningstømmer for 100 millioner mark. Tyskland solgte til Sverige kjemikalier for 150 millioner mark. Tyskland har ennå for 50 millioner mark i varer til gode av Sverige.

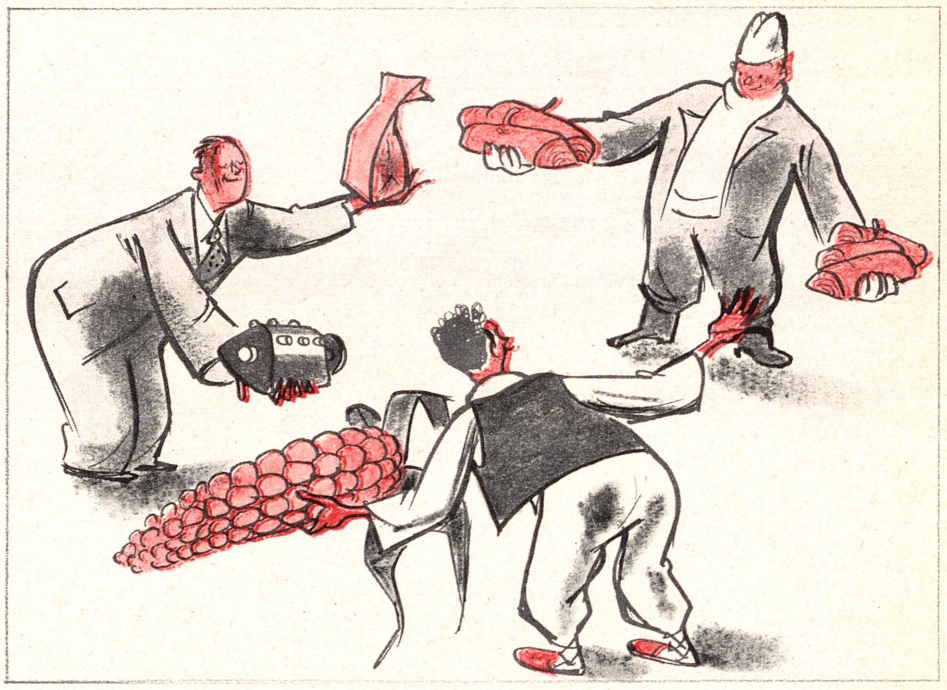
3.

Tyskland overdrar sitt tilgodehavende på 50 millioner mark hos Sverige til Romania. For dette beløp leverer Sverige bygningstømmer til Romania — eventuelt også cellulose, knekkebrød og punsj, alt efter avtale. Alle tre parter er tilfredsstillet.

Er det kanskje innviklet? Ikke mer enn en handelstransaksjon tidligere mellem et privatforetagende i Bucuresti og et annet i Stockholm, når den kom istand ved hjelp av et meglerfirma i Berlin og blev finansiert av en bank i London eller New York. Den internasjonale handel er jo i og for sig ingen liketil ting.

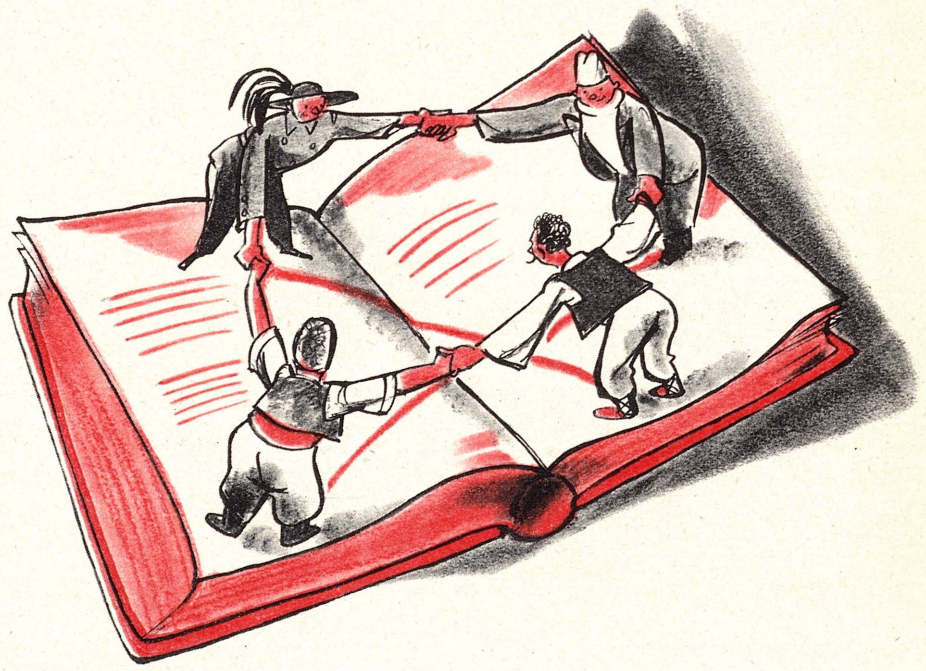
Men operasjonen kan forme sig ennå mer komplisert. La oss vende tilbake til det foregående eksempel: Romania har bruk for svensk trelast. Vi

Fortsettes side 42

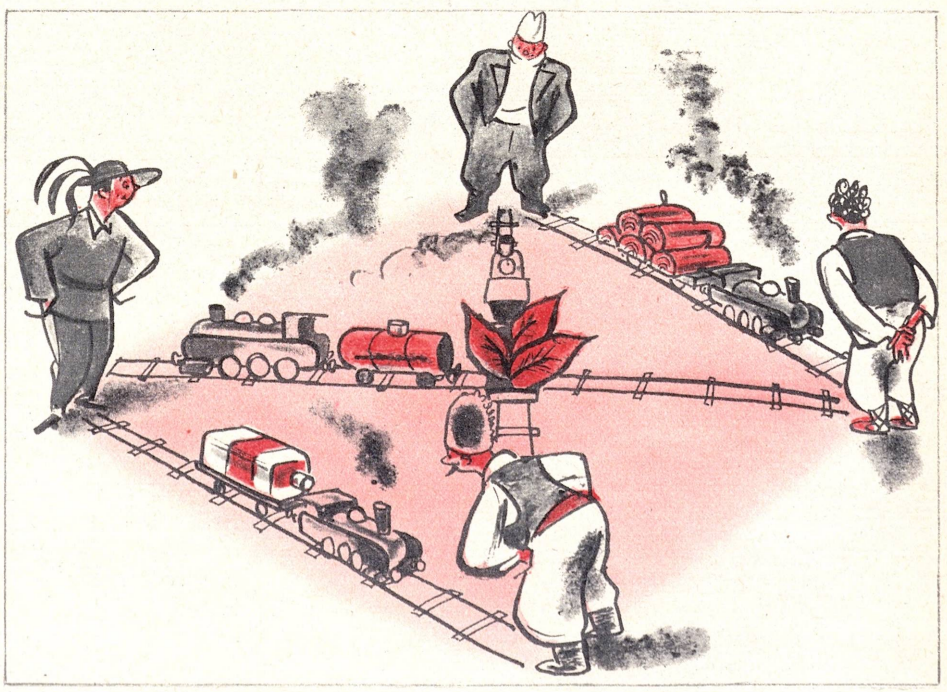

Slik foregår det:

Romania selger til Tyskland for 150 millioner mark mais, Tyskland til Romania maskiner for 100 millioner mark. Resultat: Tyskland skylder Romania 50 millioner mark. Sverige selger til Tyskland bygningstømmer for 100 millioner, Tyskland kjemikalier til Sverige for 150 millioner. Resultat: Tyskland har 50 millioner til gode i Sverige. Dette tilgodehavende i Sverige avstår Tyskland til Romania. Sverige leverer for dette beløp bygningstømmer til Romania

„Alt det kompliserte blir stående i handelsbøkerne, i clearingskontorets bokholderi, det er noe som bokholderen og forretningsføreren tar sig av . . ."

„Blodomløpet i den internasjonale handelsorganisme er fortsatt det samme. Her går den rumenske jordolje til Italia, den italienske olivenolje til Bulgaria, den bulgarske tobakk til Sverige og det svenske tømmer til Romania. Bokholderimessig lar denne innviklede forretningstransaksjon sig gjennemføre i løpet av en dag . . ."

OVER AKROPOLIS

Motorene synger, tyske fly stormer frem gjennem Hellas' dypblå himmel — og nedenunder lyser et landskap op, med rødbrun jord, cypresslunder, hvite murer, og marmorstener. Klassiske marker, søilehaller, og templer hilser en. Over Perikles' udø-

delige Aten bruser en ny heltesang. Byggverk som han skapte tross Peloponeserkrigen, og som enda idag forteller om det greske skjønnhetsideals overlegne ånd, blir vidner til vår tids enestående hendelse. Motorene synger — og i dypet ruller det uforglemmelige bilde sig op, driver vekk, synker bort — for en jernvilje driver dem forover, stadig forover. Men tilbake blir det strålende ry, som heftet ved deres brusende vinger, og seiren som ledsaget dem

Foto: PK. Roder

„Signal utreder idag:

Problemet Hellas

Tyskland og Hellas — Hvordan var det og hva vil komme?

„Enhver kan være greker på sin måte; men han må i det minste være det." (Goethe)

„Den kampen som raser i dag, gjelder store mål: en kultur kjemper for sin tilværelse, som forbinder årtusener, og samtidig omfatter hellenisme og germanisme."

(Adolf Hitler)

I det tysk-greske felttog kom det til en enestående hendelse i den rekke av slag, som Tyskland har ført siden 1939. Man nøide sig med å avvæpne de greske tropper og sendte dem så hjem. De greske soldater blev ikke bare spart for fangenskapets lidelser, fordi de hadde kjempet så heltemodig, men det at vi ikke vilde ta noen grekere til fange, er det sterkeste uttrykk for den sympati som forbinder oss med grekerne.

Sagnet om Pergamon

Navnet Hellas har en spesiell klang for alle tyskere. I Det Tyske Rikes hovedstad opbevarer man i et spesielt museum — på et av de vakreste steder i rikshovedstaden — Pergamon-alteret, som tyske arkeologer har gravd frem av den dengang tyrkiske jord. Det er et calfartssted for tyskerne. Pedagogene fører skolebarna frem foran dette alteret og forklarer for dem den frisen, som fra det greske åndsliv, er en høibåren gave til verden.

På denne frisen kjemper dypets giganter en fryktelig kamp om makten med lysets sønner, med Olymps guder. Det er den kamp som mørkets usiviliserte masse fører mot lysets bærere, med åndens kraft. Den rå urkraft kjemper mot kulturen. Mørkets sønner kan imidlertid ikke slukke den hellige ild, og de synker tilintetgjort tilbake i natten, som har frembrakt dem, ånden seirer for alltid over materien.

Således blir det urgamle sagn, som er foreviget i Pergamon-frisen, forklart for den tyske ungdom. Hvor tungt må det altså ha vært for det tyske folk å gripe til våpen mot det greske folk. Kampen blev ført med fordoblet energi for så vidt mulig å spare grekerne for krigens lidelser eller i det minste å forkorte dem. I Tyskland blev det ikke krummet et hår på grekernes hode mens slaget sto på; Tyskland erklærte straks at det var bestemt på å skille det greske folk fra den lille klikk som hadde drevet det inn i denne naturstridige krigen. Ja, krigen mellem Tyskland og Hellas var for tyskerne unaturlig. I de siste tohundre år har det tyske folk ved ord og gjerninger stadig tilkjennegitt hvor beslektet det føler sig med det greske folk og hvor gjerne det nettop med dette folk vil leve i vennskap.

Da grekerne i 1821 reiste sig mot sine tyrkiske herrer og forkynte kampen om sin befrielse, meldte det sig en mektig skare av tysk ungdom som frivillige kjempere. Dette hendte, enda Tyskland den gang led under de veldige anstrengelser i befrielseskampen mot det franske voldsherredømme. Goethe velsignet innsatsen av Europas såkalte filhellenske ungdom, og han tok det som et symbol at den heltemodige lord Byron, som endte sitt liv i Hellas — under forbandelser mot England — døde i armene på en tysker, dr. Heinrich Treiber, der kjempet som soldat og læge i de greske oprøreres rekker. Da den greske frihet var opnådd var det den samme dr. Treiber som uten betaling organiserte det greske sunnhetsvesen. I 1854 raste koleraen i Pireus og Aten. Da så grekerne en olding som red på en liten hest gjennem de øde gater; det var igjen dr. Treiber, som bøide sig over de syke og ga dem medisin. Men dette var bare en i rekken av de tyske sønner, som hadde viet Hellas sitt liv.

Tyskland har ikke til hensikt å gjøre andre nasjoners andel i gjenvinnelsen av den greske frihet i de årene mindre, og vil heller ikke påstå at dets lengsel til Hellas bare hadde en barmhjertig samaritans beveggrunner. Tyskland vilde noe av Hellas, det vilde nå inn til den ånds kilder, som det følte sig dypt beslektet med.

Drømmen om Bysants

For grekerne i det forrige århundre, for frihetskjemperne, var den hellenske bevissthet, som tyskerne forstod det, helt fremmed. De så ikke sin sak med Homers øine, han hvis sanger Heinrich Voss så tidlig oversatte til det tyske språk. Fra det antikke Hellas, som tyskerne den gang søkte med sin sjel, var nesten hengått totusen år. Under grus- og stenhauger lå Troja, Olympia og kongegravene i Mykene begravet, Akropolis var et kruttmagasin, og ved randen av det hadde tyrkerne bygget en moské. Til tidsfordriv skjøt soldatene efter figurene på Parthenon-frisen og grekerne følte ikke den straffbare lettsindighet som lå i å benytte Phidias figurer til skyteskiver.

For grekerne var de gamle guder forsvunnet, og den makt som de kunde vente sig sin frelse fra, var den kristne, gresk-ortodokse kirke. De drømte drømmen om Bysants. Alt som var gresk-ortodoks, skulde bli befriet. Og derfor fant grekerne i det attende århundre det også ganske naturlig at den gresk-katolske Peter av Russland følte sig som grekernes befrier og lot sig utrope som sådan. Man kan imidlertid ikke bebreide grekerne at de ikke følte homersk, men gresk-ortodoks, for de hadde jo levd ettusensyvhundre år i kristen-katolske forestillinger. De så derfor med forundring på de øvrige europeere, som kom til deres land og stakk spadene i jorden for å grave ut gamle byer og søke efter templer og kongegraver.

En av Homers „fanger"

I en liten meklenburgisk by i Tyskland bodde dengang en kjøpmannslærling ved navn Schliemann, som til sin store glede av og til fikk betjene en student. Denne forranglete musenes sønn leste mangen gang op greske vers for den lille kjøpmannslærling. Den mørke klang og lyden av dette språket henrev den unge mann. Han besluttet sig til selv å lære gresk og å bli en rik mann, for så å dra til Hellas og besøke Homers helter.

Trofast holdt gutten fast ved sin beslutning. Han erhvervet sig en millionformue i Amerika, sa så farvel til forretningslivet og betrådte den historiske jord med sin elskede Homer i hånden. Med seerblikk og ledet av sin lengsel pekte han på et sted ved havet og sa: „Her var det de trojanske helter kjempet." Uten å ha det minste kjennskap til arkeologi begynte han med helt ulærte arbeidere sitt verk og gravet ut ikke bare Troja, men senere også Helenas gullsmykke. Så dro han til Mykene og brakte kongegravene med deres gylne masker, deres edelstener og uforlignelige, rike skatter frem av jorden. For sin egen formue lot han bygge en sal i Aten for disse skatter og skjenket den til grekerne. Han levde blant dem og var alltid beskjeftiget med å grave og finne nye kostbarheter like til sin død.

Hellas og verdenspolitikken

I 1828 var den greske frihetskrig endt, og grekerne hadde her hatt hjelp av Europas idealistiske ungdom, men de hadde ikke fått noen særlig understøttelse fra de makter, som de hadde håpet på hjelp fra. Hva visste de greske oprørere — som så plutselig var blitt fylt av frihetens flamme — om verdenspolitikk! Deres forfedre, oldtidens grekere, hadde begynt med å føre verdenspolitikk. De hadde erobret Dardanellene og besatt Afrikas kyster og øiene Kypern og Kreta. Aleksander den store var trengt helt frem til India og hadde dessuten erobret Egypt. Siden da var mange århundrer forløpet, og Hellas var kommet under tyrkisk herredømme. Verdenspolitikk drev nå England. Det strakte sine hender ut efter Egypt og India, og det måtte ha Dardanellene i en sikker hånd for å kunne holde veien til India fri — og likeså besatte det for godt Egypt, da den frie Suezkanal truet dets vei til India. Et sterkt Hellas, i besittelse av Dardanellene, vilde altså ha kunnet true Englands verdenspolitikk like så vel som et sterkt Tyrkia.

Men grekernes uhyre trang til nasjonal frihet var ikke til å bringe ut av verden, og derfor garanterte endelig de tre stormakter England, Frankrike og Russland endelig en liten gresk stats bestående. Denne garanti virket ved første øiekast storartet, men den har vist sig å være skjebnesvanger for Hellas, — to ganger er Hellas på grunn av garantier blitt dratt inn i en krig mot Tyskland og dets forbundsfeller. I begge tilfelle trengte England inn i Hellas for å rykke frem mot den tyske flanke fra Saloniki. Til fordel for forespeilede belønninger blev det greske folk begge ganger forledet til å forråde sitt sunne instinkt, som advarte det mot fiendtligheter mot Tyskland.

Dengang, efter verdenskrigen belønnet man Hellas på bekostning av de tyske forbundsfeller med en landutvidelse, som ga grekerne en falsk forestilling om styrke og derved drev dem til enda en gang å gripe til våpen mot Tyrkia. De trodde å ha svekket tyrkerne for godt i verdenskrigen, men hadde forregnet sig. Tyrkerne slo igjen med uhyre kraft, og Hellas tapte mer enn det hadde vunnet. Dets forbundsfeller fra verdenskrigen lot Hellas i stikken i denne kamp. Englenderne hadde slett ikke noen lyst til definitivt å bringe Dardanellene i Hellas' besittelse. Dette bitre nederlag gjorde ende på den gamle greske drøm om Bysants, da halvannen million grekere lutfattige måtte forlate Tyrkia.

Nok et Saloniki ?

I 1940—41, da englenderne vilde gjenta spillet fra Saloniki, lokket man igjen den greske kongen med den gamle drøm om Bysants og gjorde ham således føielig. Atter en gang er spillet slutt, englenderne sitter på Kreta og har til hensikt å gjøre det til en engelsk besittelse, på samme måte som med Kypern. Den lærdom som grekerne må ta av dette, vilde de lett ha kunnet finne i sitt fedrelands antikke historie. Den lyder: Erkjenn dig selv! Tyskland

Fortsettes side 34

Enkle minnesmerker om tysk soldatånd

Enkle trekors, laget av kameratene og smykket med den falnes stålhjelm, kjennetegner hver slagmark, hvor den tyske tapperhet forandret verdens utseende. Hjemlandets stolthet og takknemmelighet vandrer nå også over havet til disse graver i ørkenen

Engelsk strandgods — også i Cyrenaika

Det er karakteristisk for denne kampen om verdens nyordning at engelsk strandgods driver i land på alle Europas kyster. Storbritannia, som i århundrer bare har skapt ufred på fastlandet, lider nå også skibbrudd i Afrika

Fotos : PK. Paul

Et bilde fra det greske felttog:

Nesten uovervinnelig tårner festninger av sten og betong sig op — men allikevel står allerede få dager senere tyske tropper ved Egeerhavet

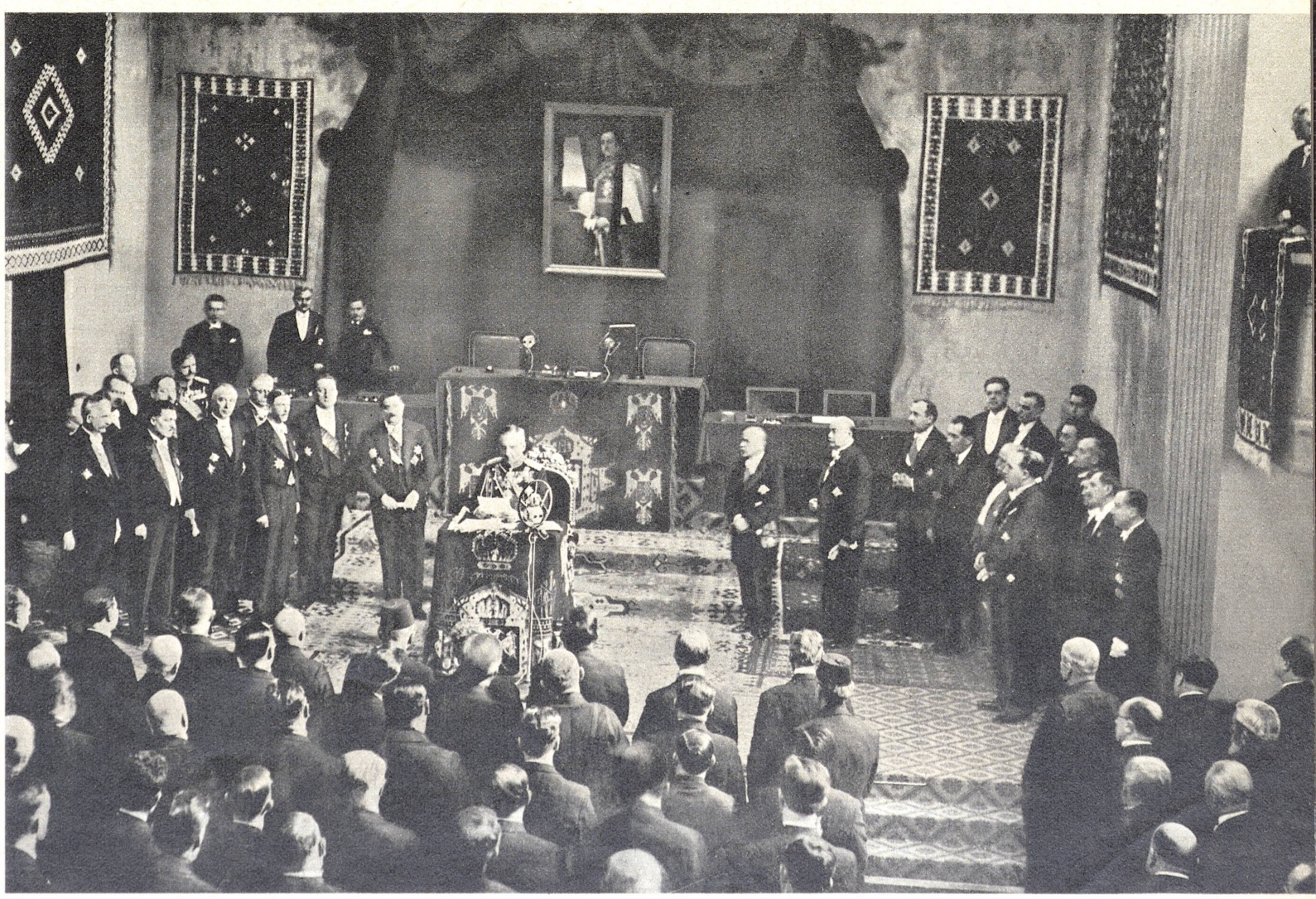
PK. Wundshammer

Europas yngste stat: KROATIA

1941

Under dette tegn seiret de . . .
Kors, pistol, kniv — de symbol, som den kroatiske frihetsbevegelse har kjempet, lidd og endelig seiret under. På kors, pistol og kniv sverget Ustasja-folkene, den kroatiske frihetsbevegelses menn: „Jeg sverger ved Gud, den almektige, at jeg vil kjempe i Ustasjas rekker for et fritt og uavhengig Kroatia, at jeg vil utføre alle poglavniks (Førerens) befalinger, selv om det koster mig livet. Dersom jeg forråder noe, skal døden ramme mig efter Ustasjas lov."

1921

Kroatias frihet lagt i lenker
Den 28. juni 1921 foregår attentatet mot det kroatiske folks frihet i Beograd: Under forsete av kong Alexander I blir den nye forfatning for den serbisk-kroatisk-slovenske stat proklamert i parlamentet i Beograd. Denne proklamasjon betydde riktignok efter bokstaven likeberettigelse for det kroatiske folk med den serbiske folkedel innen denne unge stat som opsto efter verdenskrigen. Men i virkeligheten blir denne forfatning fra første stund av ikke overholdt, enskjønt serberne med et innvånertall på 5½ million bare utgjorde 24 pst. av statens samlede befolkning. Kroatene begynner så den tyve år lange kamp om sin rett

Beretning av Ilse Steinhoff

1918

Et folk vil opnå sin frihet. *Den 29. oktober, i dette skjebneår, som brakte så megen ulykke over Europa jublet det kroatiske folk den frihetens morgenrøde i møte som det nå så komme. Kroatene er et gammelt statsfolk som kan se tilbake på en riktignok stormende og ofte vanskelig, men berømmelig fortid. Allerede omkring år 900 lyktes det dem å bli selvstendig og å oprette et kongerike, som endog Venedig en lang tid var tributtpliktig til . . .* **og således så den serbiske frihet ut.** *Så ofte som befolkningen i Agram, den kroatiske hovedstad, demonstrerte mot de serbiske forfatningsstridige politiforordninger og undertrykkelsesmetoder, eksisterte der ikke noen parlamentarisk orden — men bare gummikølle og skytevåpen*

Syv av mange . . . *Den 5. mai 1937 blev syv ungdommer, som vendte hjem fra en kroatisk sangerfest, ofre for et serbisk ildoverfall. Syv mennesker, ingen eldre enn tyve år, hvoriblant en pike, fant døden. Således behandlet den jugoslaviske stat — efter serbisk pregning — statsborgere som angivelig skulde være likeberettiget med serberne*

Etapper på det kroatiske folks lidelsesvei

Forrederi, mord, tortur . . . alltid de samme metoder for undertrykkelse. *Lucija, en av de kroatiske frihetsforkjemperes hustru, viser en undersøkelseskommisjon hvorledes hun blev martret av serbiske politifolk: „Min mann var i januar vendt tilbake fra utlandet. Da han på grunn av en alvorlig sykdom straks måtte innlegges på sykehuset, kunde politiet ikke forhøre ham. Derefter blev jeg arrestert og man brakte mig op på loftet i politipresidiet i Agram. Der fikk jeg hendene bunnet over kors med tynn ståltråd og blev hengt op på en takbjelke. Slik forhørte man mig uavbrutt i åtte timer. Da jeg til slutt besvimte og min puls nesten holdt op å slå, frigjorde man mig, men bare for derefter å sette mig i fengsel i flere måneder. „Noen som helst oplysninger om Ustasja-bevegelsen kunde man ikke lokke ut av denne trofaste kroaterinne — en av de mange*

Veien til friheten:

Frihetens budbringere, *de tyske panservogner, kommer! Det var en uventet, lykkelig skjebnens tilskikkelse for det kroatiske folk at den tyske forsvarsmakt våren 1941 måtte bane sig vei over Jugoslavia og Hellas til Middelhavet, for å avvise Englands angrep på Kontinentet. Ved de tyske seire blev kroatene fri*

Få dager efter Jugoslavias sammenbrudd: *Den nye kroatiske stat er oprettet: statssjefen dr. Ante Pavelits har tatt roret fast i sine hender, og nå kommer allerede Stortysklands sendemann, SA-overgruppefører Kasche, til Agram og overrekker sine kreditiver—Europas ledende stat har anerkjent det nye Kroatia*

Kroatias første forkjempere—Kroatias første soldater! *Ustasja-folkene er blitt den yngste europeiske stats soldater. Den åpne uniformskrage betyr „Vi er fri!" U-en på stålhjelmen er første bokstav i det begrep som holdt de første kampfeller sammen — ustasja'en*

De trofastes flagg. *Det er kjennetegnet for de menn som så mange år har vært utsatt for forfølgning og forvisning. Det er det banner under hvilket mangen en ofret sitt liv, og det er idag kroatisk statsflagg*

De første frihetens dager. *Medlemmer av den tidligere Matsjek-garde, nu ,,kroatiske jegere'' og kroatisk politi, opretholder ordenen i den nyoprettede stats hovedstad*

Den studerende ungdom, *også pikene, var i alle år fremragende forkjempere for den kroatiske statsidé. Nå, i opfyllelsens første øieblikk, er det kvinnene som rekker mennene de våpen, som de nå kan bære for friheten*

...og ny orden rykker inn. *Ustasja-folk har oprettet en sikkerhetstjeneste og renser landet for serbiske banditter. Således blir de siste rester av serbisk terror utryddet*

Bladet har vendt sig ... *Serbiske politiembedsmenn og tsjetnitzi (serbiske friskarefolk) som i en årrekke har ført et skrekkregime i land og by, blir av kroatisk politi ført til en konsentrasjonsleir*

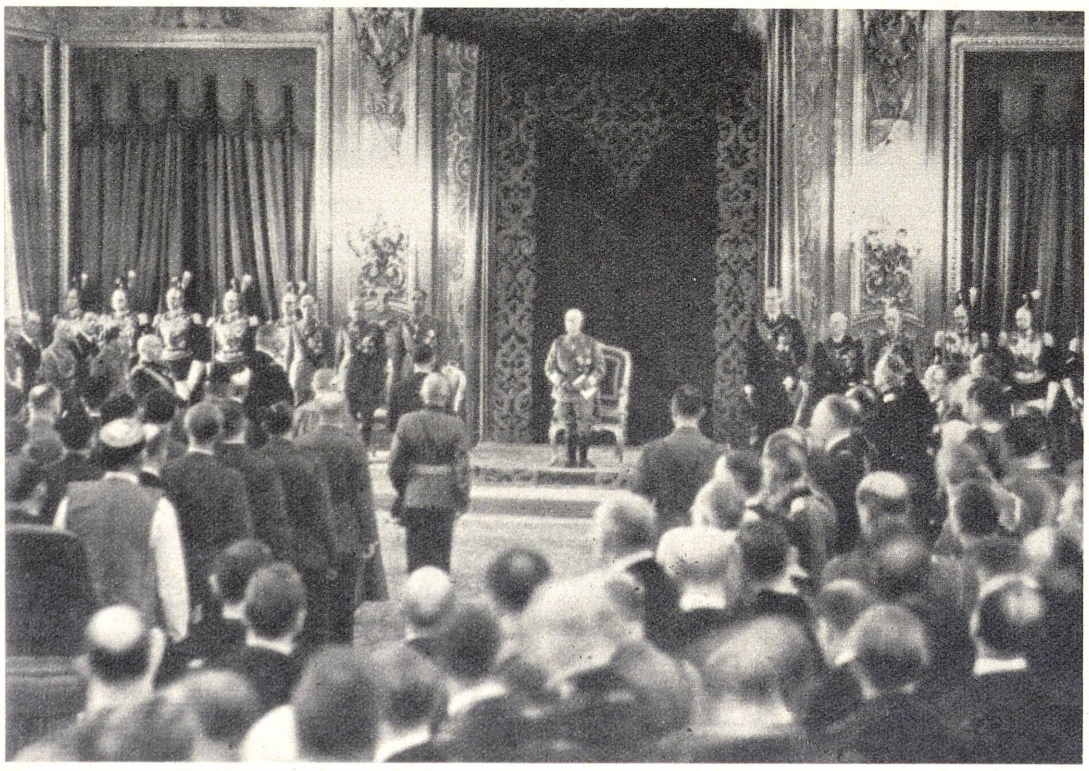
Agram blir frl. *Et skilt forsvinner: Ustasja-folk fjerner det serbiske navneskilt på ,,Befrieren kong Peter I's plass'' — de ytre tegn på volds-herredømmet faller*

De to menn som skapte den nye stat. *Den idag 52-årige statsfører dr. Ante Pavelitj, (til høire) har i årevis vært den ledende for den kroatiske frihetsbevegelse. Han var sakfører i Agram, før han dro til utlandet i 1929 for derfra å vinne alle nasjonalt tenkende kroater for en uavhengig stat. I hjemlandet blev han understøttet av den nåværende krigsminister, general Kvaternik (til venstre), der var med i verdenskrigen som offiser i den østerrikske armé og som for sin tapperhet fikk jernkorset av 1. klasse*

I forfedrenes drakt. *De kroatiske gutter og piker bærer også i dag med stolthet og glede sine tradisjonelle drakter, som er rikt brodert med vakre, egenartede motiver av kroatisk folkekunst*

Utviklingens avslutning: Kroatia får en ny konge. *I en høitidelig statsakt i Quirinalets tronsal blev hertugen av Spoleto, prins Aimone av Savoyen, utropt til konge av Kroatia. I midten keiseren og kongen, Viktor Emanuel, til venstre for keiseren, hertugen av Spoleto (i mørk uniform), i midten av gangen den kroatiske deputasjon, til venstre på bildet, ovenfor kroatene, il Duce*

Til høire: **Tro mot den nye stat.** *Også de muhamedanske menn fra Bosnia, som føler sig som kroater, har tidlig meldt sig inn i Ustasjabevegelsen. De bærer sin kjære fess også til uniformen. Den felles tanke på den selvstendige stat forbinder dem med kroatene uansett forskjell i konfesjon*

Vår verdensdels 3000 års fødselsveer

Endelig skal Europa opstå

Av Wolfgang Goetz

Med uhyre hurtighet har Tysklands soldater støtt igjennem fra Hellas' nordgrense til de sydlige havner på Peloponnes. Imponerende navn klinger dem imøte under deres seierstog. I sne og fjellvind oppe på Olympen, gudenes gamle sete smeller hakekorsbanneret. Over Leonidas og hans skares jordiske levninger drønnet kampen mot de britiske baktropper. Pireus, denne av naturen bestemte havn, er blitt utallige greske og engelske skibs grav. Tysklands tropper satte over kanalen ved Korint, midtpunktet for hele den greske historie. Det bar forbi Agamemnons og Iphigenias graver over Argos' hestegressganger, gjennem de vemodig skjønne peloponnesiske landskap til Sparta, gjennem Eurotasdalens øde, gjennem Messenia med sine Asphodelesskråninger til havet.

Med jublende hjerte har vi fulgt dette tog, vår ungdoms begeistring blev vekket, fornyet står det hellige Hellas atter for oss, og blikket må gå tilbake. Vi spør oss selv: Hva skjedde så her? For å si det med ett ord: Europa gjenerobret Hellas. Og dette skjer ca. tre tusen år efterat Hellas opdaget, erobret og forsvarte denne verdensdel i seige kamper.

For 3000 år siden: Europas mor verger sig mot Asia

I begynnelsen av Europas historie står den store krig på Skamandersletten om det hellige Ilion. Her ser vi for første gang den store ekspansjonstrang som utgikk fra denne merkverdige verdensdel, om hvis opståen vi har så liten kjennskap til. Europa grep over til Asia. Dette kontinents store mor, nettop Hellas, overtok den uhyre opgave som en urokkelig klippe å stabilisere Europa. Ennå idag står vi beveget foran de to gravhauger, hvor heltene fra Maratonslaget ligger begravet. Og over bukten ved Salamis synes man fremdeles å kunne fornemme den brakende splintring av de persiske skib. Asias forsøk på en gjengjeldelse for Trojas erobring blev avverget på disse to steder. Europa hadde hevdet sig selv. Men det hadde ennå ikke funnet frem til sig selv. Det kjente ennå ikke sig selv. Vel visste den gamle Herodot å fortelle om den sagnomspunne elv Eridanos, ved hvis munning det verdifulle elektron, rav'et, blev funnet. Man trodde i lang tid at det med Eridanos var ment elven Po, men denne antagelse hadde imidlertid den feil at det herlige harpiksgull forekommer bare i ganske ubetydelige mengder ved Po's strender, Man kunde ikke tenke sig at den store historiker, historiens far, hadde kunnet la blikket streife videre enn til sletten foran sydalpenes føtter. Carl Schuchardt har imidlertid nå konstatert at det med Eridanos dreier sig om Elben.

Denne feiltagelse er for så vidt viktig som det har varet nesten tre tusen år før man innså at kjennskapet til Europa hos grekerne allikevel ikke var så ringe. Så lenge har det varet til man blev klar over vår verdensdel. For neppe var Asia slått tilbake før Hellas' interesser konsentrerte sig om sig selv. Hellas utgjorde dengang Europas statsbegrep. Men Hellas' bystater splittet sig. Idéen om en sammenslutning ,om et dypere fellesskap, kort sagt om hva vi idag kaller et rike, kom slett ikke op.

Det gamle Hellas kunde ikke forme Europa

Denne ulykke, som vi tør kalle det, lå ikke bare i hellenernes natur. Hvorledes skulde Europa ha blitt klar over sig selv da det i sin ungdoms vår eller ennå bedre i sin embryoniske ørliten-het måtte ernære sig ved Middelhavets kyster. Men i disse geografisk så eiendommelige, politisk-historisk så drektige farvann hadde tre verdensdeler andel i. Det folk som skapte Odysseus' omflakking, „naskel" ved Middelhavets strender, det kom ikke til sig selv. Økonomien, som efter et meget tåpelig ord skal være politikk, blandet sig inn. Økonomien er nøiaktig det motsatte av politikk, den ødelegger statskunsten i det øieblikk den svinger sig op til herredømmet og ikke lenger vil være den flittige tjener for en høiere idé. Hellas' bystater forsøkte å lure hverandre. Følgen var at Hellas brøt sammen og forblødde av selvtilføide sår og som følge derav ikke formådde å forme Europa.

Hellas' statsvesen gikk til grunne, det måtte gå til grunne. Den som vandrer gjennem Peloponnes, hvis navn er knyttet til en av de mest skjebnesvangre og meningsløse kriger, kan bare samstemme i hva en klok mann ga uttrykk for med henblikk på det trange rum — halvøien er omtrent så stor som Sachsen — da han forferdet utbrød: „Det var jo bare bondeslagsmål alt sammen." Men disse bønder satt inne med megen visdom og var høit kunstnerisk begavede mennesker og heltemotige menn i en overveldende grad.

Europa opdages

Efterat Hellas således trådte ned fra verdenscenen, trådte Roma frem. I det øieblikk da denne by, urbs aeterna, ved Tibers strand overtar ledelsen i den vesterlandske historie, kommer Europas krystaller sammen. Imperietanken blir levende. Men måtte Hellas utkjempe kampen med Asia, så måtte Roma forsvare sig mot Afrika. Navnet Hannibal har en uhyggelig klang, der fremmaner skrallende trompeter fra det fjerne, som helt op til våre dager — og selv om det nu bare er på skolebenken — ikke forfeiler sin skremmende virkning. Den overdøves av Scipios lynende navn. Og da endelig en Cajus Julius Cæsars geni — denne titel er vanskelig å utdele, men her er den sikkert på sin plass — gjorde sig til verdensdelens Kolombus, var Europa opdaget.

Cæsar var mer enn en Kolombus

Cæsars tanker var helt i gjennem europeiske. Hans uhyre ånd ilte også over Middelhavet. Men hvem vilde nekte at hele hans streben gjaldt den verdensdel, som han var rundet av, og i forhold til hvilken han naturnødvendig måtte se Romas storhet? Hans „galliske krig" har mange gutter gjennem århundrer lest som en spennende indianerroman. Cæsar var virkelig mer enn en Kolombus, han reiste ikke i fjerne soner, han vant egen grunn. Cæsar blev myrdet, men det var Hellas' sletteste arv, nettop det partikularistisk-partimessige, som drev morderne. Cæsar blev slett ikke så gammel, han hadde trøstig kunnet leve ennå et kvart århundre. Med ham utåndet ikke bare et overmenneske, men også Europa-tanken.

For det som nu fulgte var en stor forferdelse. Roms keisere avløste hverandre. Ikke den svakeste idé fremkom, enn si at den gjorde sig gjeldende. Kriger med partere og lignende folkeslag splittet Cæsars mektige tanker. Således kom Europa-idéen til å løpe ut i sannen, men på dette vis kom også denne verdensdel ved den nye tilbakesynken i halvmørket til å besinne sig, selv om storegoters, vandalers og langobarders navn tegner sig mot denne æras sorte uværsvegg.

Bysants som fare

Det så nesten ut til at Asia ennå engang skulde tilrive sig herredømmet. For det østromerske keiserdømme var intet annet enn Asias forpost. Det er meget beklagelig at man i alminnelighet pleier å avfeie Bysants historie med et skuldertrekk. La oss dog huske på at dette rike besto et årtusen, lenger altså enn Hellas, nesten så lenge som Roma. Det betydde en uhyre fare. Og det var ganske stor politikk hvorledes de forskjellige germanske folkeslag blev utnyttet fra Bosporus, idet man til dels spillet dem ut mot hverandre, og dels bekjempet dem åpent. Aldri var Europa så truet som i hine århundrer. De unge nordiske folk var til tross for enkelte store skikkelser innen deres rekker, ennå for uerfarne til å forstå dette spill, ja de følte sig vel endog beæret når man med hulde ord la løkken om halsen på dem. Goter og langobarder og vandaler, som hadde forsøkt å gjenoplive Cæsars kvalte tanker, er gått undergangen i møte i kampen mot det fullstendig anti-europeiske Bysants.

Det forblir Karl den stores udødelige fortjeneste at han med veldig kraft atter legger vekten over på det vestlige Europa. Den mektige frankers rike var Europas nye uttrykk, nesten tusen år efter Cæsars død. Men det utrolige skjedde: i forbrytersk egoisme ødela hans efterfølgere den dyrebare bygning.

Pavedømmet var antieuropeisk

Et sørgespill uten sidestykke begynner: Europas tragedie. Riket i Europas midte, Kontinentets hjerte, blir stadig mer spaltet og splittet. Da tar en makt sig sammen. Pavedømmet. Men da det reiste verdslige maktkrav, blev det antieuropeisk. Herunder blev Tyskland sterkest rammet, enskjønt nettop dette folk overraskende hurtig hadde forstått og også grepet idéen Europa, og takket være sine keisere bestrebte sig på å gjennemføre den. Men de antieuropeiske tendenser var allerede blitt for sterke og utøvet sine farlige virkninger på Europas liv. Riktignok hilste de største italienske ånder de tyske keisere som sine herrer. Men Italia blev likesom Tyskland opstykket i mange deler og smådeler. Enhetens idé måtte vike for de små og snevreste interesser. Det er mulig at denne omvei måtte gjøres, kan være at den store idé, efter mange århundrer, kunde vokse ut av disse begrensede områder.

I Tyskland utviklet partikularismen sig av den motstand som ikke de sletteste hoder blant dets fyrster reiste mot keisernes Italia-politikk, der under tiden antok betenkelige former.

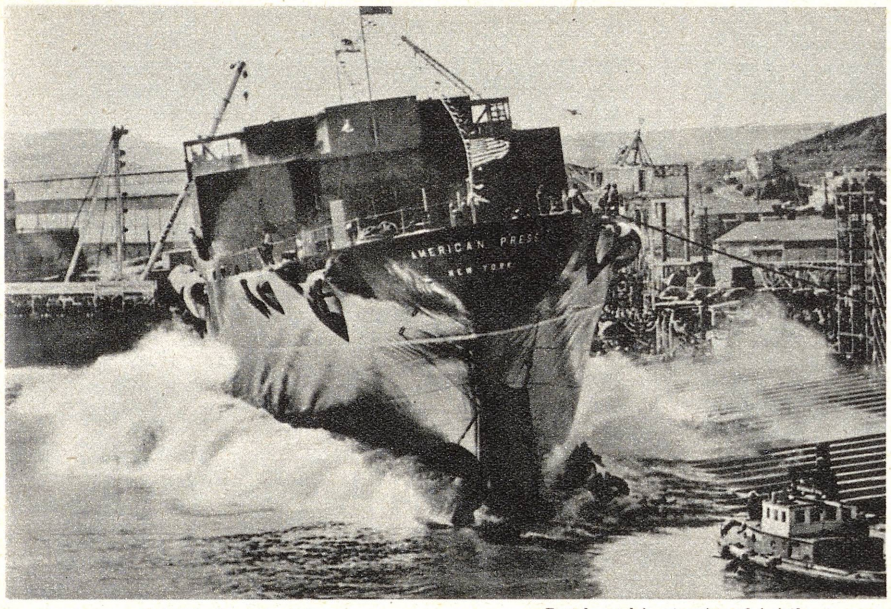
Allerede Otto III (983—1002) hadde ført et fantastisk keiserdømme i Rom. Den meget kjøligere og mer uromantiske hohenstaufer Fredrik II (1212—50) hadde bare nå og da reist i sine fedres rike slik at en farlig forskyvning av det tyske tyngdepunkt til den apenninske halvøi truet mere enn en gang.

Allikevel må man spørre sig selv om ikke denne utvikling — hvis den ikke var den beste eller eneste — så allikevel kanskje var en bedre enn om de historiske begivenheter hadde foregått glatt. Fellesskapsfølelsen vokste i det små og blev så meget sterkere ved at vidtskuende menn gikk inn for den. Denne nødstilstand tvang de åndelige krefter sammen. Lykkeligere stater, som Frankrike, fant før frem til enheten, men samhørighetstanken blev hurtigere forflatet. Man har ofte sagt om franskmennene at det har vært deres hyppig stortalende nasjonalisme som så hurtig har latt dem bli til grande nation. Det omvendte synes å være tilfelle, at den hurtige opstigning til et samlet folk skapte den fraseologi, som så altfor ofte er blitt skjebnesvanger for franskmennene.

Tiden for bondeslagsmålene og Europas lavnivå

Det motsatte fulbyrdedes i Tyskland. Kartet fra den tid minner om tepper

Fortsettes side 27

Det er for sent! *USA. bygger lette lastebåter, som skal utligne de britiske tap i Atlanterhavet. Fagfolk har imidlertid allerede tilstått at Tyskland senker mer tonnasje enn England og USA kan erstatte*

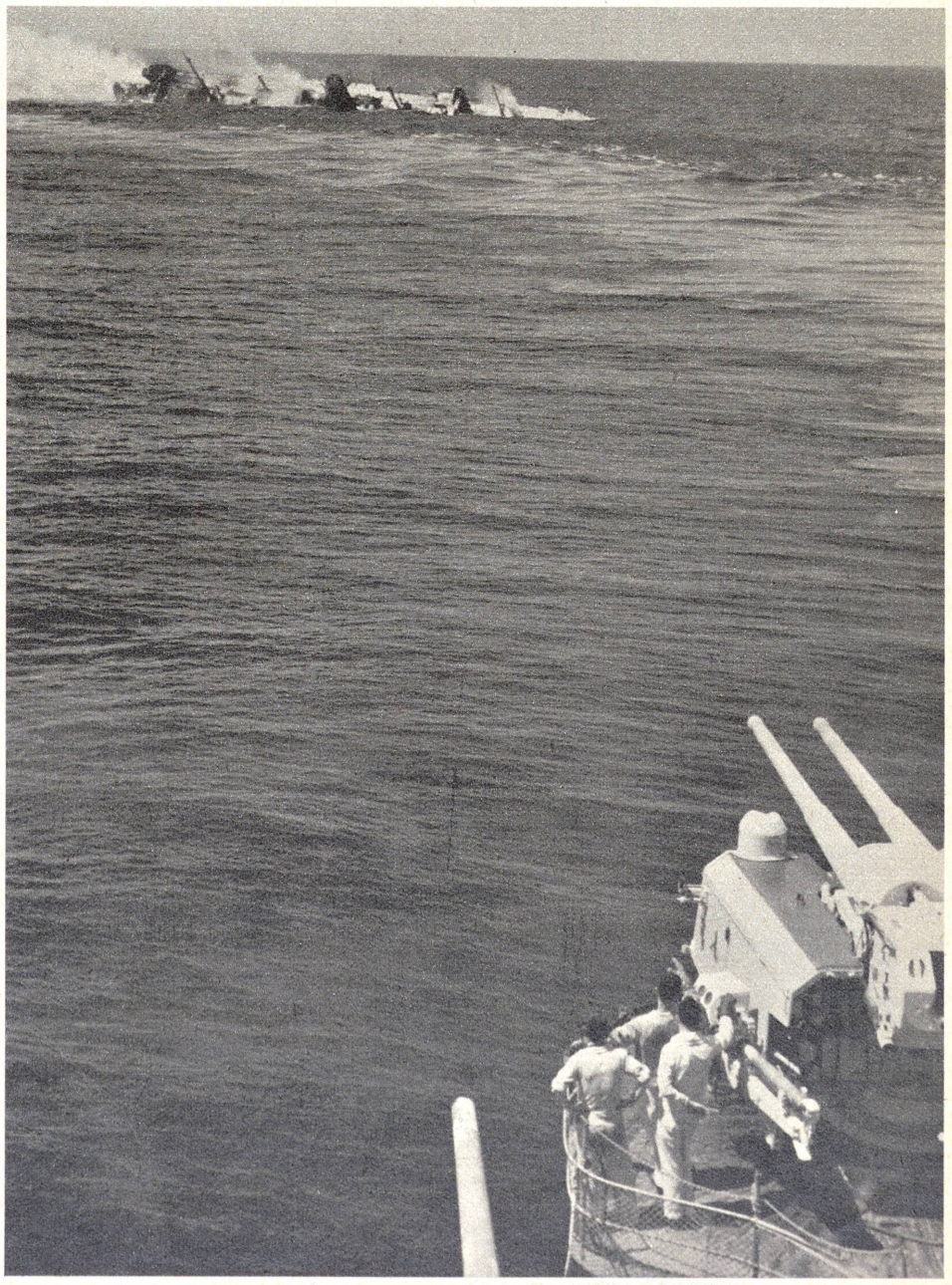

Det best kjente signal i Atlanteren: *Når disse seks flagg heises på et tysk krigsskib, vet enhver englandsfarer at han gjør best i å følge befalingen. Ve den kaptein som fortsetter reisen og telegraferer efter hjelp!*

„Stopp straks – innstill telegraferingen – gå i båtene!“

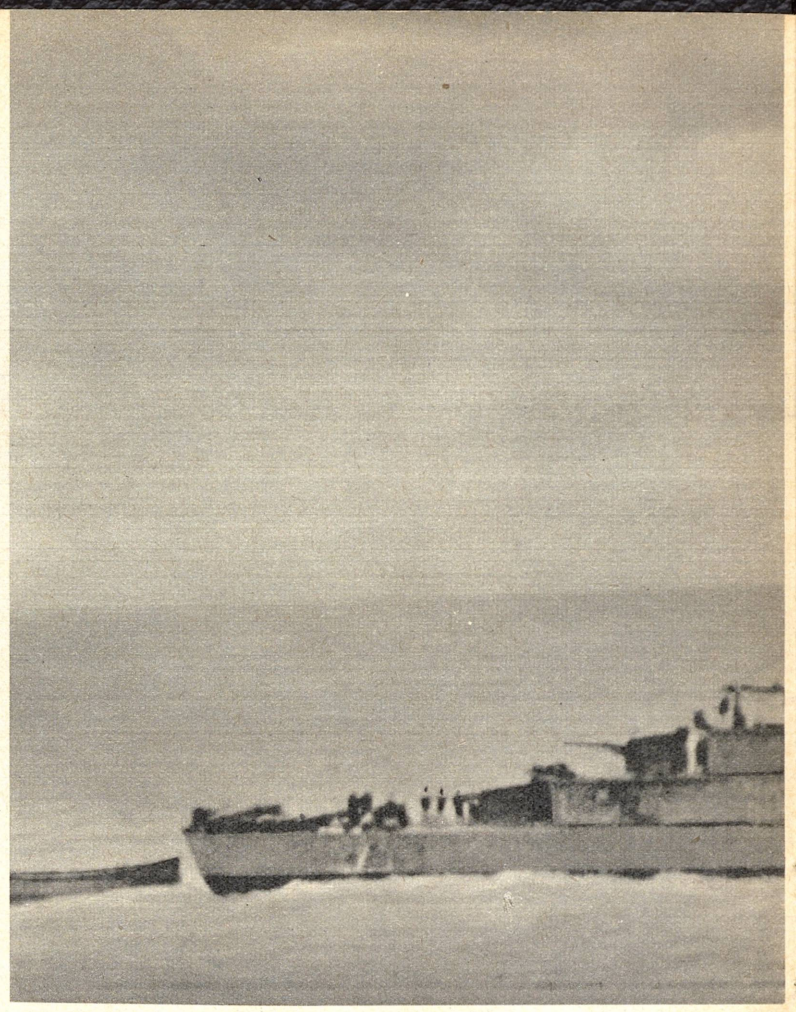
Damperen er stanset. *Mannskapet ror over til det tyske krigsskib. Den forlatte lastebåt innhentes nå av sin skjebne*

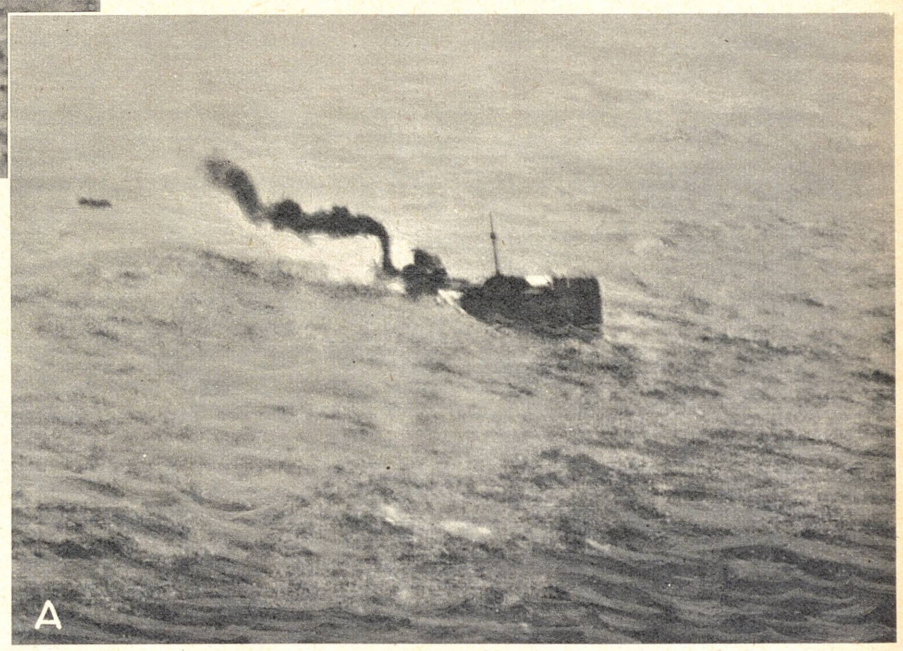
Efter noen velrettede skudd begynner damperen å synke. *Det tyske krigsskib venter til skibet er forsvunnet*

Hvert skudd fra de tyske fjernkampbatterier treffer blinken. *Englenderne forsøker enda stadig under gunstige værforhold å føre sine transporter gjennem Kanalen. Men granatene fra fjernkampkanonene tilintetgjør alt som forsøker å komme forbi.*

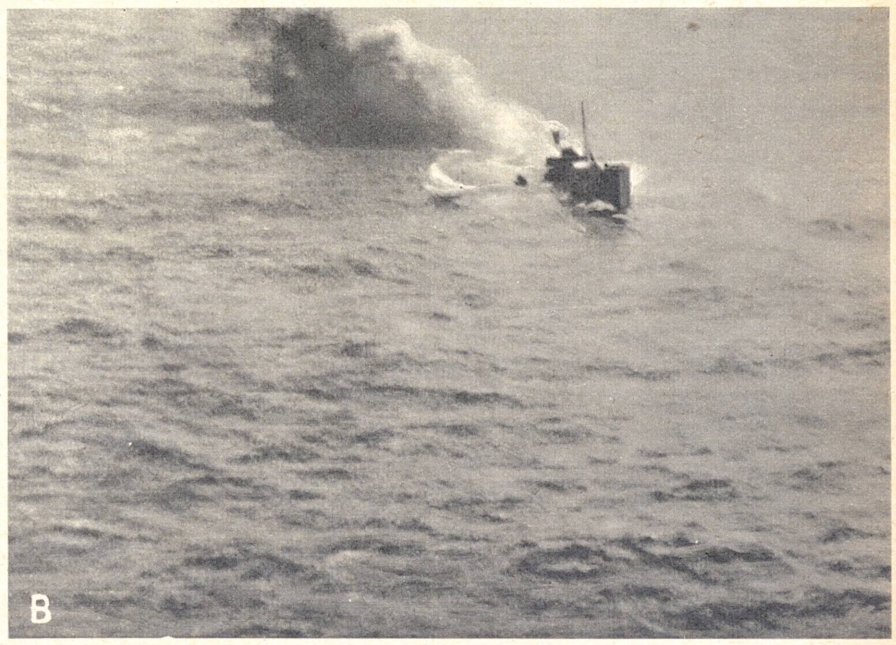

Forbi den synkende motstander på ny jakt. *Denne torpedobåt tilhører en tysk flotilje som på en eneste formiddag senket*

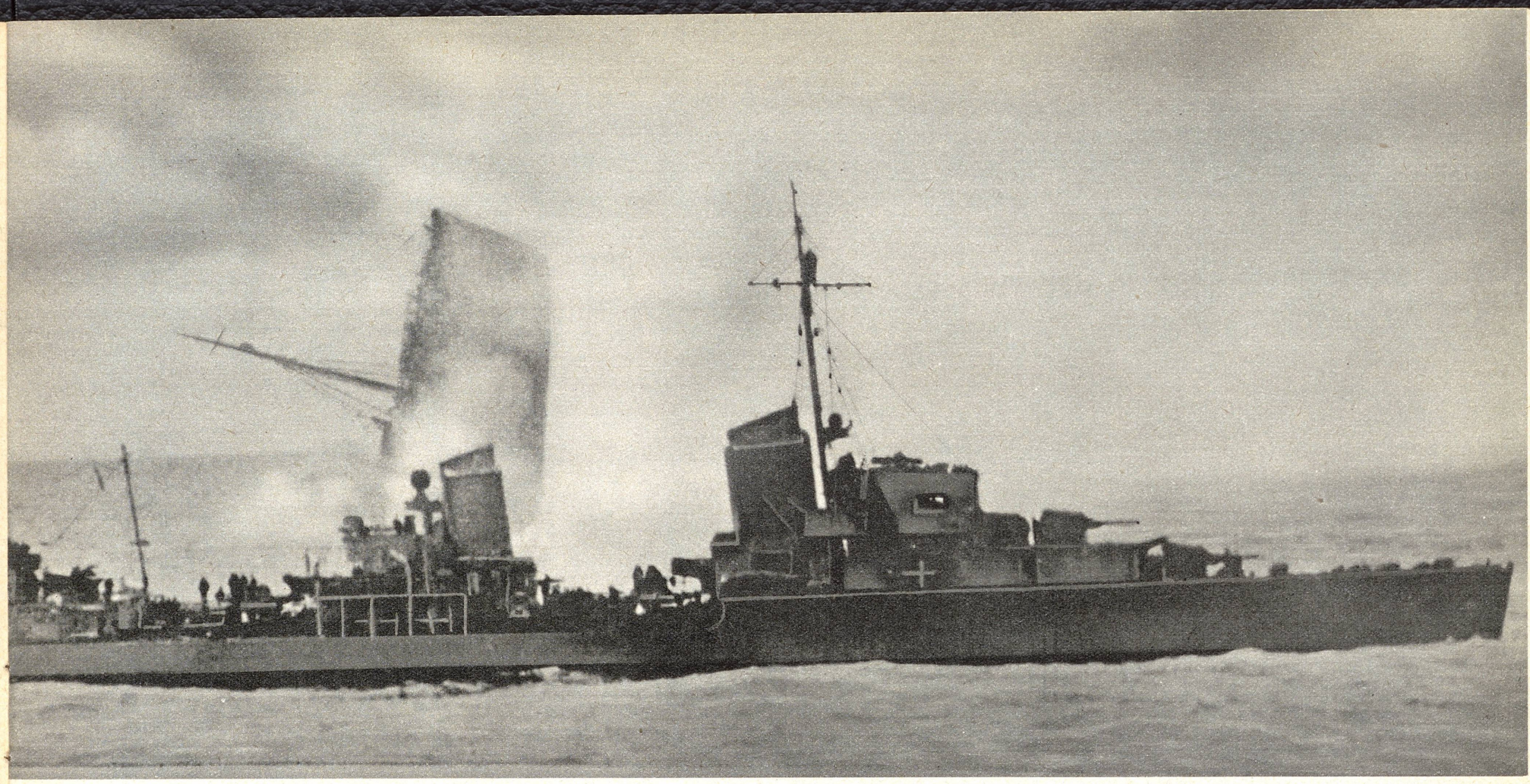

I røk og flammer — slik ser de reddede sitt skib som de har måttet forlate *Besetningen på dette oljetankskib var gått i båtene straks efter den første torpedotreffer. Brennende synker skib og lądning. Overalt hvor skib går i Englandsfart, lurer døden*

Og stadig det samme syn: tilbunns i drivende røk. *Synkende skib er blitt et dagligdags syn i farvannene rundt om den engelske øi. Den som unngår ubåtenes torpedoer, faller som offer for kampflyenes bomber. Slutten er alltid den samme: for — eller akterskib er*

30 000 brt. britisk skibsrum. Som vidne om kampen raker baugen av en engelsk fraktdamper spøkelsesaktig op av sjøen

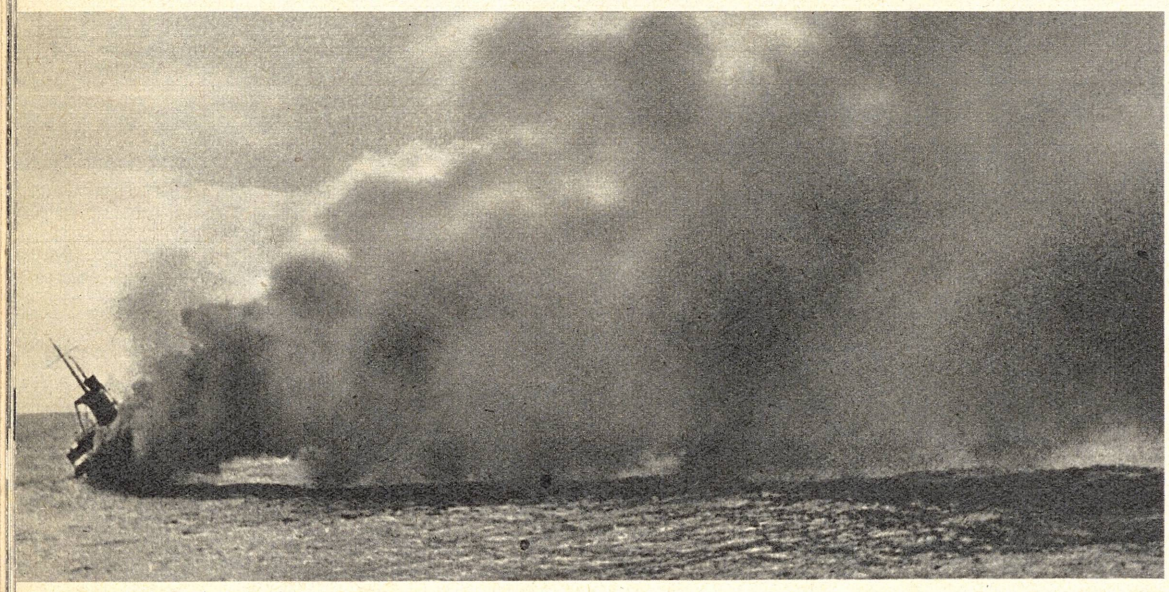
allerede under vann mens røken ennå velter ut av skorstenen. Snart velter nye bølger også over den, bare baugen er ennå synlig. Til slutt betegner en skumhvirvel stedet hvor atter en gang verdifulle varer, som ikke nådde frem til England, forsvant i bølgene

Sjøen synes å brenne. *Røkskyer av et fantastisk omfang velter op. Her er atter et av oljetankskibene, som er så nødvendige for den engelske forsyning, blitt torpedert*

Fotos: PK.-Atlantic, PK.-dr. Frank-Atlantic, Associated Press

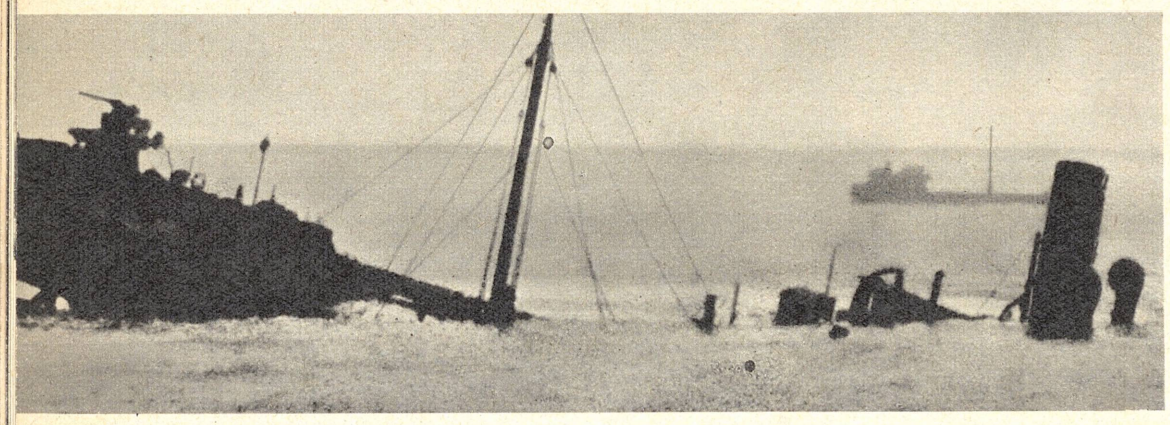

Tilintetgjort i løpet av to minutter. *Senkningen av denne damper var en fremragende artilleri-prestasjon. Fra det øieblikk da målet blev opdaget og efter innslaget av de første granater, til den 10 000 brt. store damper begynte å synke er det gått bare 120 sekunder*

Fotos: PK. Augst, PK. Baumbach (Pressebild-Zentrale), PK. Dr. Frank (Weltbild), Associated Press, Atlantic, Weltbild

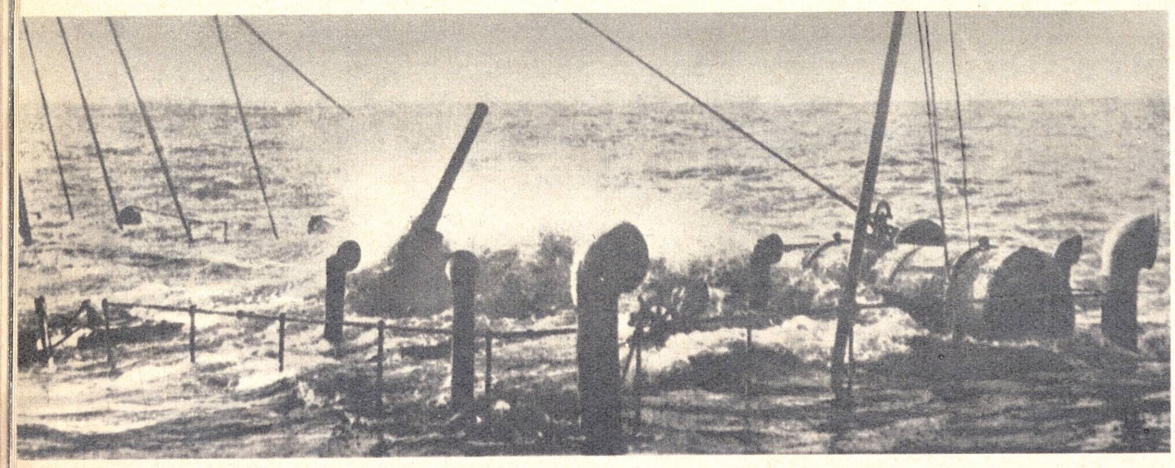
Hele lasten står i brann. *Uhyre røkskyer velter op fra forskibet og vokser op av vannet som en sort vegg. Den rammede damper viser sterk slagside, mastene har bøid sig, i neste øieblikk synker skibet*

Bevæpnet motstand blir hurtig brutt. *Mannskapet var utdannet til å betjene kanonen og skulde skyte på tyske ubåter. Det kom ikke så langt: En velrettet torpedo sender skibet ned i dypet*

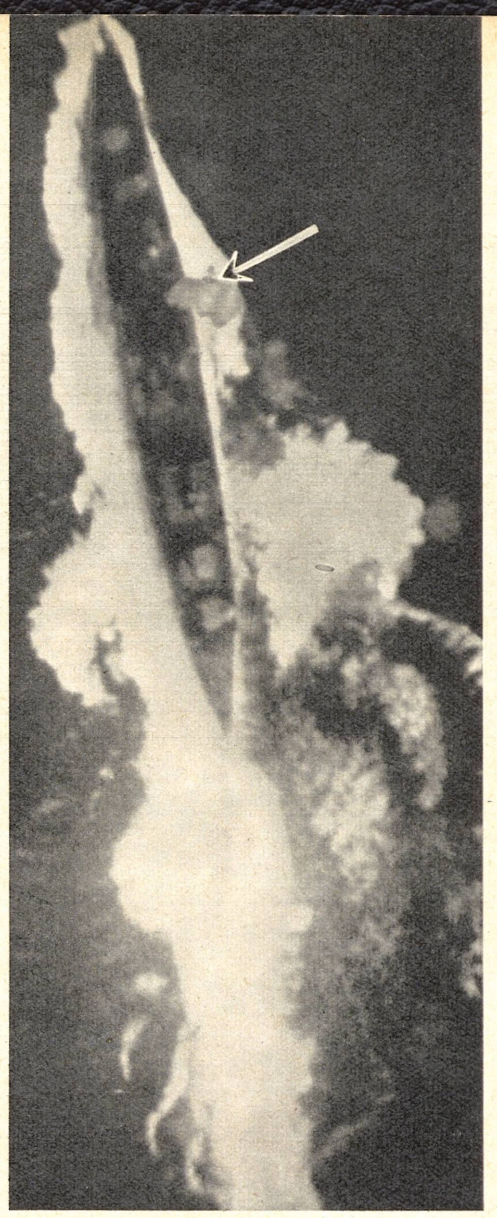
Et troppetransportskib kantrer. *Den veldige propellen går rundt i luften; sjøen og den synkende damper er oversådd med skibbrudne. Vil vaktskibet få samme skjebne som det rammede transportskib?*

Nedenfor til venstre:

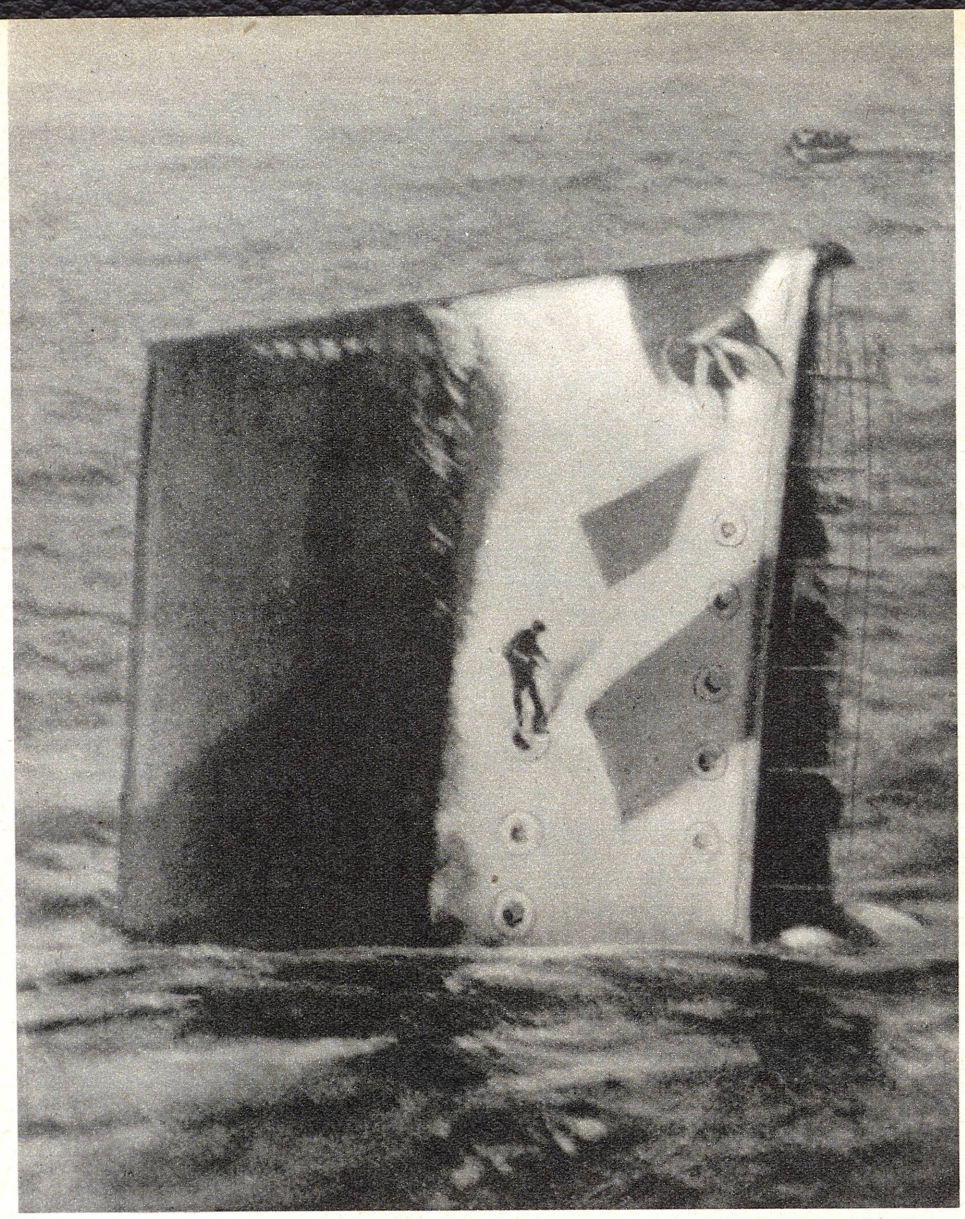
En kanon som snart vil tie for alltid. *Langsomt glir den torpederte damper ned i dypet. Bølgene slår allerede over kanonen, som for lengst er forlatt av betjeningsmannskapet*

Til høire; **Dømt til undergang.** *Mannskapet har forlatt skibet. Brakende slår de tyske granater inn i baugen på damperen. Veldige vannsøiler stiger op. De viser at enden er nær: I løpet av kort tid vil bølgene slå sammen over det rammede fartøi*

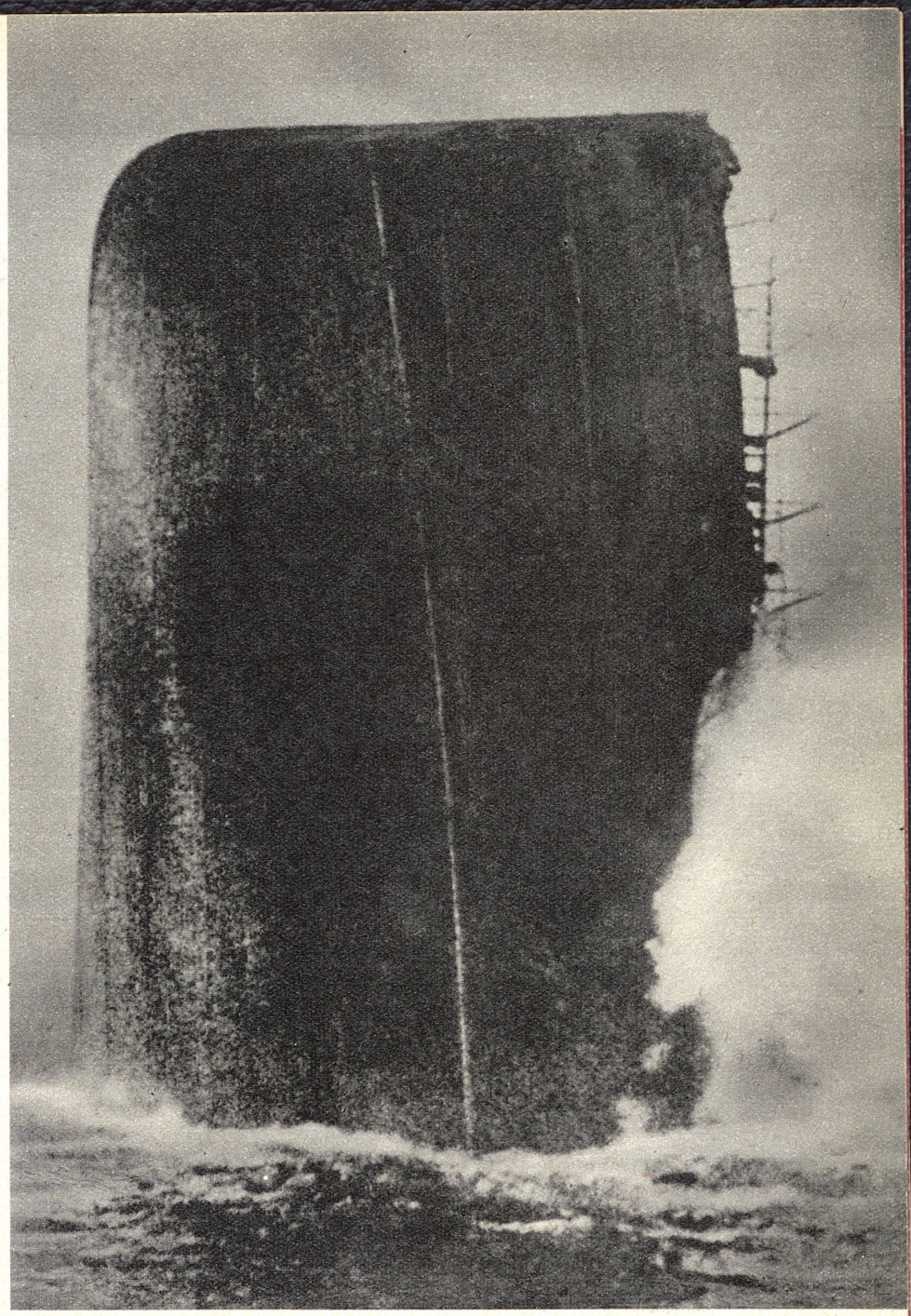

En uhyggelig røksøile. *Umiddelbart efter bombenedslaget får flybesetningen øie på grå skyer til høire midtskibs, det sikre tegn på at lasten er stukket i brann og at damperen er tapt for England*

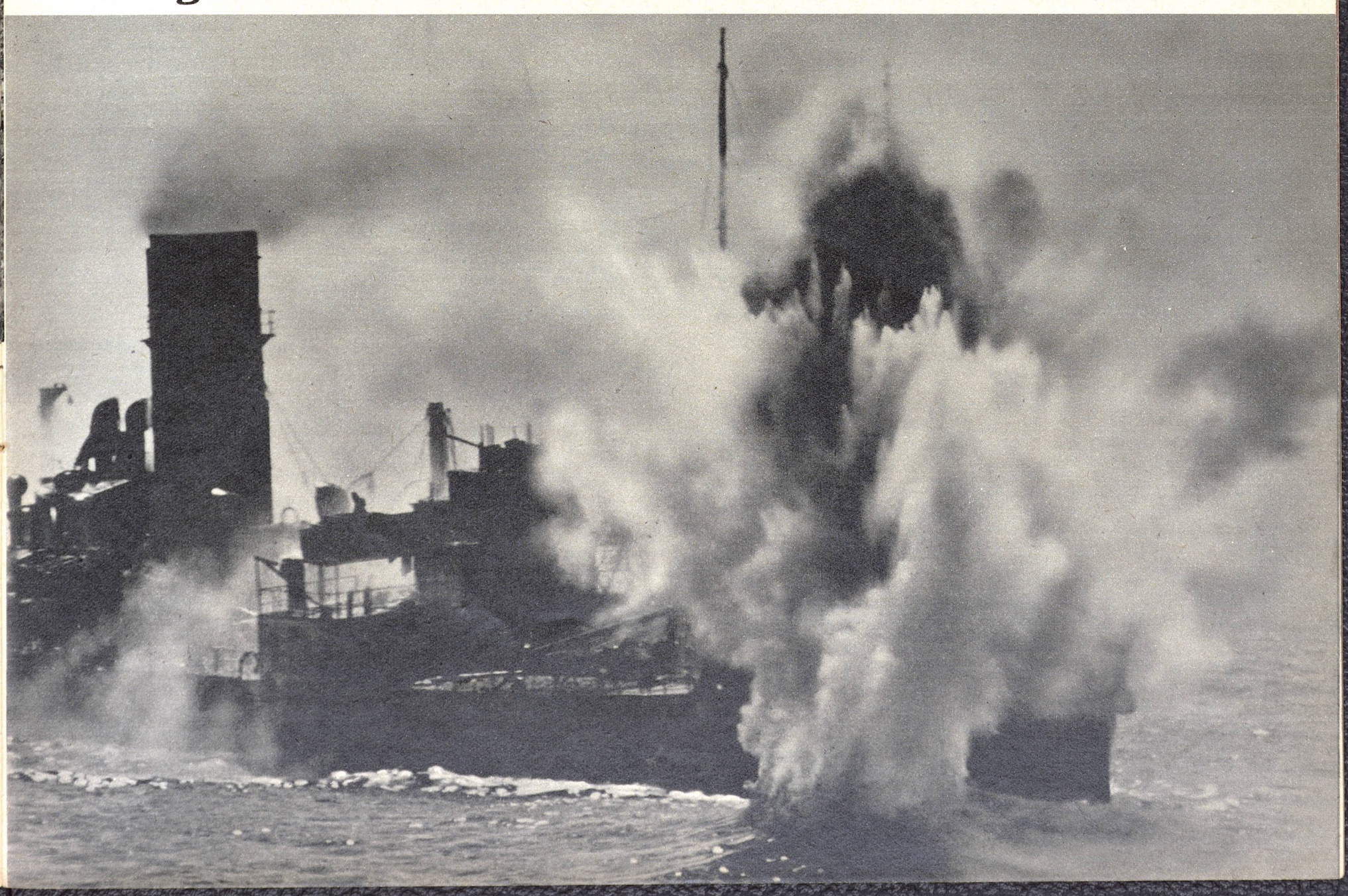

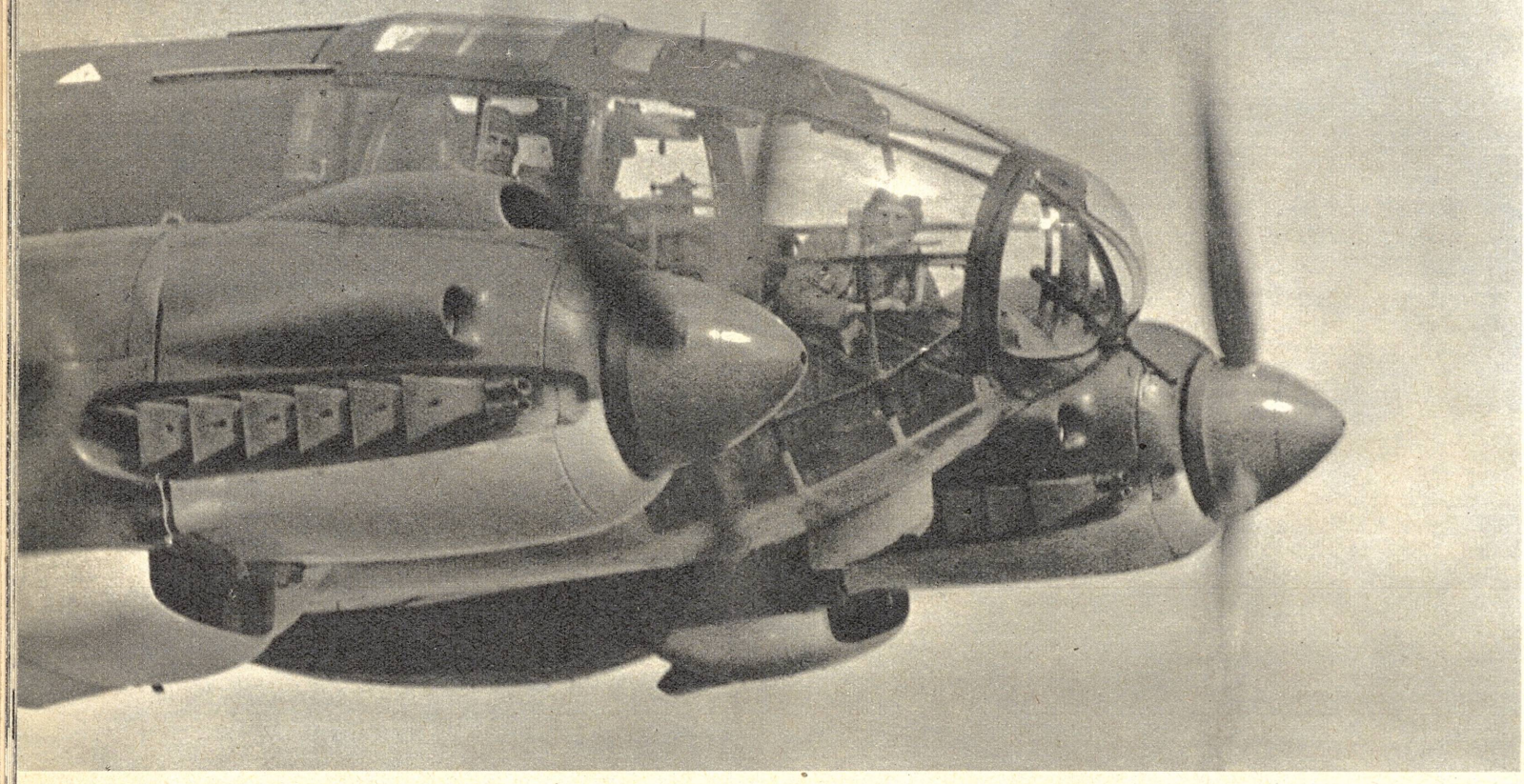
Dødsangsten gir ham mot. *Mens denne engelske destroyer synker, er det lykkes en av besetningen, som ikke kan svømme, å komme frem på baugen, hvor han klamrer sig fast til han allikevel blir reddet*

Til venstre: **En rammet kjempe.** *Tårnhøit raker baugen på den synkende damper op av sjøen. Slik ser mannskapet på en tysk ubåt det engelske skib gå ned i dypet*

Slaget i Atlanterhavet

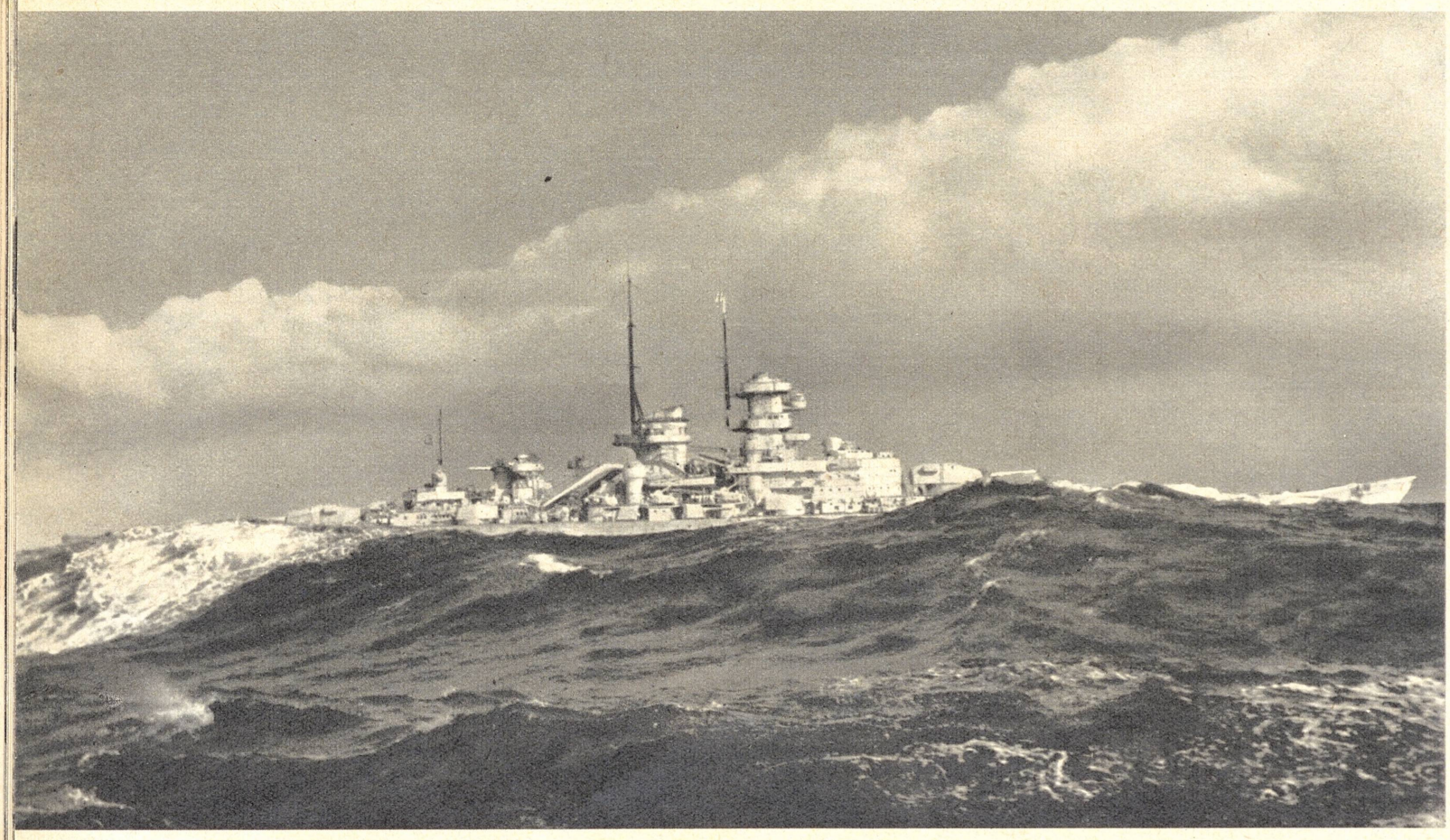

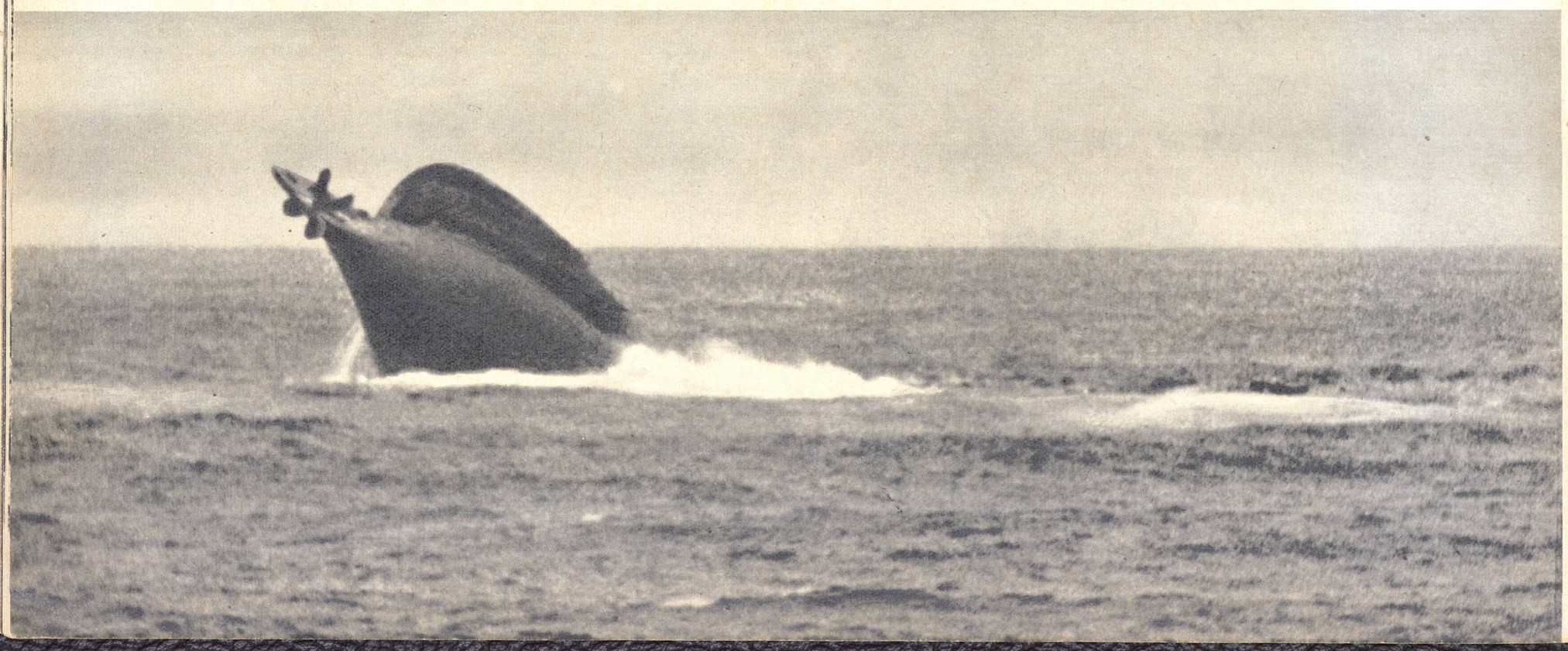
Slagmarkens herrer

Fotos: PK.Augst,
PK. Eler, PK. Lucas

Over den mange tusen kvadratkilometer store slagmark, over den vidstrakte vannørken, drønner dag og natt motorene til det tyske luftvåpens fjernrekognoserings- og fjernbombefly. Den tyske krigsmarines enheter dukker stadig frem av tåke og røkslør og overrasker fienden. I dypet lurer ubåtene, alle slags spesialskib legger minefelter, og miner plasker ned fra luften foran havnene i utkanten av slagmarken. Daglig kommer meldingene: 5000 tonn senket, 8000 tonn senket, 12.000 tonn senket 17.000 tonn senket, 40.000 tonn senket . . .

Den som seiler for England, seiler inn i døden. *Uhyggelig dette slag i Atlanterhavet, fordi det så fullstendig synes å stride mot de vanlige begreper om et slag. Men når forsvarsmaktens overkommando fra tid til annen summerer op senkningstallene og meldingen om stadig nye millioner tonn senket skibsrum går verden rundt, aner man kanskje at der her blir kjempet om en avgjørelse av verdenshistorisk betydning. Med hvert skibskrog som reiser sig på ende, med hver hekk, som gurglende synker i bølgene, med hver propell, som for siste gang før sin fart ned i dypet hvirvler rundt i luften, går et stykke engelsk verdensherredømme tapt*

Mellem slagene

Under Balkanfelttoget har en tysk panserformasjon slått leir ved siden av veien. Vasket og rede til ny innsats står kampvognene der beskyttet mot fiendtlige flyvere — under blomstrende trær. Besetningene nytter hviletiden til et lite spill; et trekkspill har de også som skaper stemning

Foto: PK. A. Grimm

Den 11. Dag.

12 dage varte det serbiske felttog — da hadde en armé på 1,4 millioner mann kapitulert efter et knusende nederlag. Vårt farvefoto blev tatt på en av felttogets viktigste kampplasser. En landsby var erobret. Panserbilene hadde gjort holdt mellem landsbyens lave husrekker. Og denne

serbiske landsbygate var som et symbol på hele felttogets forløp: På den ene siden av veien de stadig fremrykkende tyske tropper og på den annen side de oprevne serbiske kolonner, hvis forreste biler sto i lys lue. Plutselig blir ildens spraking overdøvet av panserbiler som kommer skramlende bakenfra. Det er terrengavpassede, pansrede stormbiler som bringer støttropper frem i forreste linje for å knuse den siste motstand. Foto: PK. Arthur Grimm

Generasjoner på film

Fra den nye Ufa-film „Et livs historie" bringer „Signal" noen familieportretter, som er betegnende for verden i de syv tiår mellem 1871 og 1940

1880. Anneliesmor, kvinnen av den lykkelige generasjon, som oplevde Bismarcks rike og dets fremgang til å bli en verdensmakt

1887. Slik kom den tyske borgerstand på sin tids fester. Herr Dørensen, en velansett høiere embedsmann (Werner Krauss) og hans strålende, vakre hustru (Käthe Haack) har ledsaget sin datter, den syttenårige Annelie til hennes første ball

1940. Hennes datter Annelie (Luise Ullrich) hører derimot til kvinnene i den generasjon som bar og bærer kampene om Tysklands beståen i stille heltemodighet. Nå, i 1940 er hun syttigårig. En av hennes sønner, som allerede var i felten i 1914/18, og to barnebarn er nå ved fronten

1914. Dengang var Annelie treogførti. Når hennes mann, lægen Martin Laberius (Karl Ludwig Diehl) kom på permisjon fra fronten, blandet det sig allerede i gjensynets glede sorg over avreisen Foto: Ufa-Klitzke

Fortsatt fra side 16

Endelig skal Europa opstå

som gamle damer har satt sammen av tøilapper. Det er broket, men ikke akkurat vakkert. Og alle disse lapper var som dødsfiender overfor hverandre. Leser man levnetsbeskrivelsene til mer eller mindre tapre menn fra reformasjonstiden som Götz von Berlichingens eller kaptein Schertlin von Burtenbachs, da må man ofte le, for disse dristige kjemper setter sitt liv på spill for de minste bagatellers skyld og forsvarte et halmstrå med en opbydelse av energi, som sannelig hadde vært en bedre sak verd. Man gjorde kort prosess, fordi en prosess for retten vilde ha trukket så lenge ut at partenes levetid for det meste vilde vist sig å være for kort. Således sto naboen mot naboene og ordet om bondeslagsmålene, som blev uttalt i det peloponnesiske landskaps melankoli, hadde hatt større berettigelse her. Europa hadde nådd lavnivået, for selv om Tyskland også representerte det slemmeste tilfelle, så var det ikke meget bedre på andre steder. Overalt raste opstandene. I England raste krigene slik som vi kjenner dem fra Shakespeares kongedramaer, spanjere og hollendere slo hodene inn på hverandre, i Italia, særlig i det nordlige, vekslet heldet på slagmarkene. Alene Frankrike, for så vidt det ikke blev truet utefra, eller selv innviklet sig i stridigheter, var på en måte konsolidert. Derav kommer det vel at denne nasjon snart reiste kravet om hegemoniet i Europa, som det en tidlang mente å opnå når den franske konge samtidig bar den tyske keiserkrone.

Ennå engang optrådte Asia på skueplassen

Forvirringen og meningsløsheten når sitt høidepunkt i tredvearskrigene. Frontene skiftet hurtig. Man behøver bare å tenke på Wallenstein. Richelieu, Frankrikes store kardinal, begunstiget åpent de protestantiske svensker for å gjøre de forhatte naboer, det tyske rike, mindre og opprettholde deres svakhet. Villfarelsen kunde ikke drives videre, og i virkeligheten kom også pendelens tilbakeslag, men ikke straks.

Ennå engang optrådte Asia på skueplassen. Helt frem til Wiens porter bruste Allah il Allah, og først prins Eugens overlegne krigskunst lyktes det å avverge den fare som siden eldgamle tider hadde overskygget Europa. Ennå måtte Brandenburgs store kurfyrste drive en politikk som var mot hans følelser. Fordi han drev sin statskunst på lang sikt, har menneskene gitt ham tilnavnet „den store" — en statskunst hvis frukter han knapt nok kunde ane, enn si selv få se. Hans berømte sitat: Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor (av våre knokler vil der engang opstå en redningsmann) var sikkert mer et sukk fra et forpint menneskes bryst enn fra en statsmanns.

Hevneren er kommet i denne brandenburgers barnebarnsbarn. Det er og blir Preussens fortjeneste at denne stats herskere innså, at først når hjertet i verdensdelen Europa blir sunt, kan hele organismen komme sig. I Brandenburg-Preussen opsto endelig igjen den europeiske tanke som gjenspeiler sig i den vidspente åndelige aktivitet hos den mest prøissiske av alle prøissere, Fredrik den store. Å virkeliggjøre tanken om det samlede Europa syntes dog i første omgang å skulle lykkes for Frankrike, takket være den italienske øi Korsikas sønn. Eksperimentet mislyktes skjønt der til dets gjennemførelse bød sig et cæsarisk geni: Napoleon.

Englands politikk var ikke europeisk

Til å begynne med drev Napoleon riktignok en europafremmed politikk. Hans egyptiske eventyr mislyktes. Han hadde forsøkt å drive engelsk politikk. England hadde efterhånden bemektiget sig verden. Det er et spørsmal om denne øi på den annen side av Kanalen overhodet kan regnes med til Europa. Da Britannia begynte å drive kolonipolitikk i største stil, løsgjorde det sig definitivt fra denne verdensdel, hvor det til tross for en hundreårig krig og takket være en mirakuløs skikkelse, lothringerinnen Jeanne, ikke kunde få fotfeste. Det britiske verdensrikes moderøi blev nødvendigvis til en forpost for to verdensdeler, Asia og Amerika, og lå nå stadig på lur for fra de oversjøiske farvann å fastholde den kontroll som den ikke formådde å utøve fra Kontinentet. Englands politikk har aldri vært europeisk og kunde ikke være det, kanskje fordi øirikets grunnleggere gjennem så lange tider hadde vendt Europa ryggen. Så meget mer forståelig er det at Britannia aldri gjorde forsøk på ad fredelig vei å komme i et intimt forhold til Kontinentet.

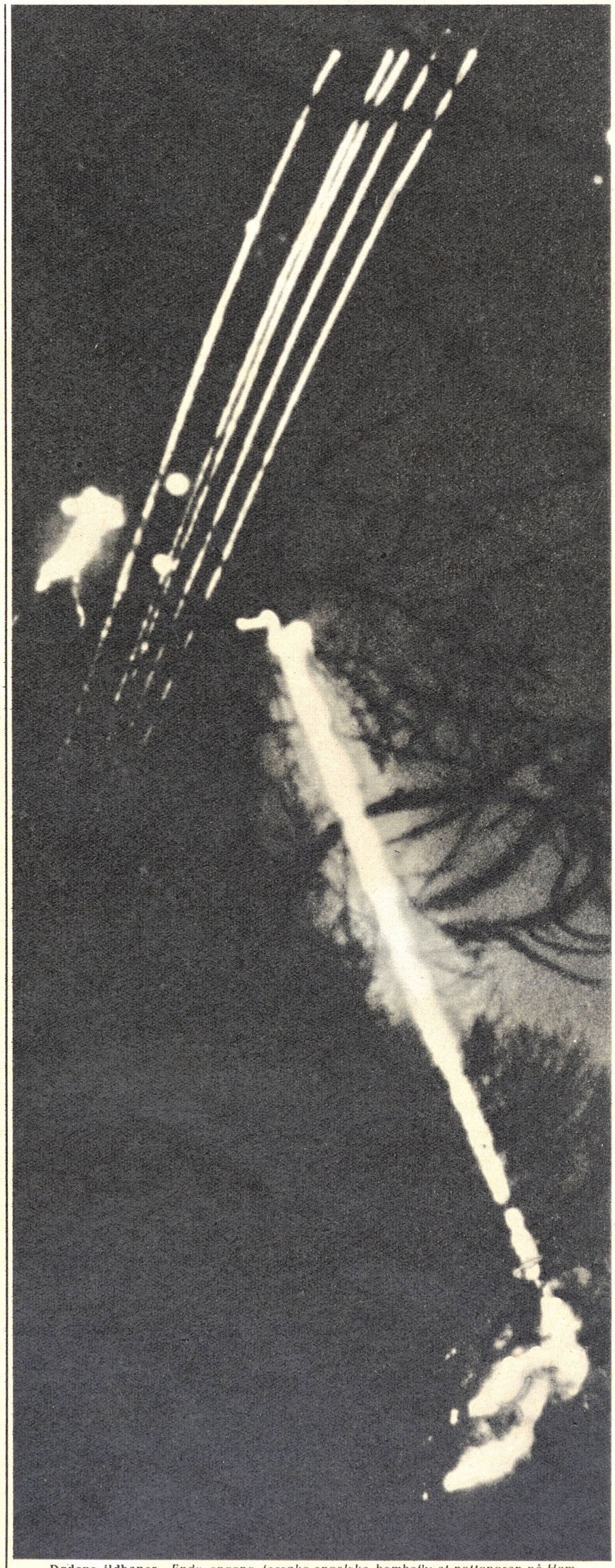
Napoleon hadde gitt tanken om Europa nytt liv. De store statsmenn som fulgte efter ham, lot ikke denne idé forsvinne igjen. Men ennå kjempet statene mot hverandre.

Tyskland lar Europa opstå

Men for atter å bringe Europa til verden, måtte man bruke tvang. Denne smertefulle operasjon foregikk i verdenskrigen. Dette tåpelige slakteri var helt igjennem antieuropeisk. Frankrikes negroisering begynte, England avsto verdensherredømmet til Amerika eller slo i det minste inn på veien til sin nedgang. Versailles med dets fryktelige følger, inflasjonen, Ruhr-besettelsen osv. ga på ny Europas hjerte et sådant støt at der ikke manglet meget på at dette hjerte hadde ophørt å slå.

Men så underlig det lyder kom dette diktat som man våget å betegne som fredsslutning, i løpet av usannsynlig kort tid til å ha de gunstigste virkninger for Tyskland. Tyskland opplevde en nedgang, men det fordypet sig samtidig i sig selv. Det blev alvorlig. Det besinnet sig på sine gode egenskaper som det i tiden før verdenskrigen også så ofte hadde glemt, og efter knapt et kvart århundre står det styrket, sterkt som aldri før, på faste føtter og reiser atter den gamle fordring om å gjøre Europa sunt, å skape en fast sammenslutning av statene, som den de gamle keisere drømte om, kort sagt: endelig å la denne verdensdel virkelig opstå.

Slutt

Dødens ildbaner. *Enda engang forsøke engelske bombefly et nattangrep på Hamburg. Men det tyske luftvern er på sin post. Det fanger fienden i et nett av dødelige salveskudd, og plutselig blir et av de fiendtlige fly bokstavelig talt smadret i luften. Dette tilfeldige foto viser tydelig flammebanen efter det nedstyrtende flyskrog til høire. Til venstre ved siden av de fem skuddspor ser man en avskutt brennende bæreflate falle til jorden. Beretningen fra forsvarsmaktens overkommando meldte den neste dag: 6 fly skutt ned, derav 4 ved hjep av luftvernet.* Foto: Paulsen

ERIK REGER

Bergstien 75

Huset lå i en have. Fra gaten så det ut som om det var fullstendig badet i grønt. Ikke en gang taket raket helt op over kronene på de gamle kastanjer og lindetrær, av husveggene skimtet man bare noen hvite flekker mellem de frodige, viltvoksende jasmin- og ballblombusker.

Sersjant Paskert saknet sine skritt. Her er det altså Gitta Brendling bor. Han var en smule forvirret, for han hadde hatt en helt annen, men kanskje ikke helt klar forestilling om saken. Det var større avstand mellem husene heroppe, ofte bygget opunder fjellet på steile murer, det var brede, bevoksede gressplener imellem dem. Husene var nummerert i rekkefølge, da den siden av veien som falt steilt av ned mot dalen kunde bebygges bare på et par steder. Det siste hus som Paskert hadde passert, var en svær bygning med søiler, balkonger og store vinduer, omranket av glysiner og hadde nummer 73, det neste . . .

Her bodde hun altså, Bergstien 75. Erwin Paskert så for sikkerhets skyld ennå en gang efter i sin flekkede notisbok. Men han kunde jo adressen utenat og nu som før syntes han å merke en fin, vårlig duft om sig når han leste navnet: Gitta Brendling. Nu var han altså fremme. Om få minutter vilde han se henne for første gang, denne piken som han så ofte hadde beskjeftiget sig med i sine brev og i sine tanker i løpet av det godt og vel halve år siden han blev såret i Polen.

På muren som var halvveis tildekket med gren og kvist var det riktignok ikke mulig å opdage noe skilt, men en teiltagelse var helt utelukket. Veien som slynget sig bortefter høideryggen, gjorde akkurat her en bøining og i dalsøkket like bak lå det hvite huset med sin frodige have behagelig og lunt. Samtidig var det forøvrig det siste hus ved veien, som forsvant i en smal sti mellem vinbjergene.

Han trykket på klinken på jernporten, men den ga ikke efter. Friske akervindler slynget sig sirlig opover det rustne gitter. Veien bak porten var overgrodd med mose, en svarttrost flakset omkring i en gammel brønnskål, den tok et bad i regnvannet som hadde samlet sig i den. Paskert så sig omkring, tok av sig luen og tørket svetten av pannen. Det var en varm solskinnsdag i begynnelsen av juni. Det hadde vært en anstrengende vei for benet hans som nettop var blitt friskt igjen.

Han gikk noen meter bortover veien for å se efter om der skulde finnes en annen inngang, for denne ga ikke inntrykk av å bli benyttet. Plutselig kom han til et sted hvor buskene var hugget vekk og muren brutt ned. Det virket som et sår i det saftige og frodige grønne.

Uten å tenke sig nærmere om gikk Paskert innover den bløte, lysende gressplen, efter at han først hadde sprunget over den lille forhøining som var blitt igjen av inngjerdingen. Til venstre tørnet han mot et kratt av blomsterkvister, til høire var det mere åpent, et spalier av frukttrær strakte sig bortover, eple-, og pæretrær, bakenfor der igjen kirsebær- og ferskentrær. Under kirsebærbuskene, hvis frukt lyste knallrøde gjennem løvet, sto der tre menn, hvorav to arbeidet med noen opmålingsinstrumenter, mens den tredje, åpenbart en arkitekt, hadde rullet op et stort kart. Paskert vilde ha hilst og gått rolig videre, hvis de ikke hadde snakket til ham.

„De kan ikke komme op til berget denne veien", sa de.

„Men jeg vil ikke op til berget, jeg."

„Så, ikke det? Vi tenkte det, for det kommer så mange spaserende inn her, som tror at dette er en snarvei. Hvor vil De hen, da?"

Paskert var blitt stående. På den andre siden så han husets vakkert formede havefront, som lå helt i skyggen. Ut av døren kom der ytterlige tre — fire menn. Han følte sig plutselig hensatt til et fjernt sted. Omtrent slik hadde det ofte vært på de forlatte bondegårder i Polen under krigen.

„Har dette huset ingen eier?" spurte han, idet han rev sig løs fra sine erindringer.

„Jo, naturligvis. Firmaet Wildersam har nylig kjøpt det, sementfabrikken. Villaen og parken skal innrettes til et feriehjem for arbeiderne."

Arkitekten hadde rullet sammen kartet og var kommet nærmere. Han iakttok soldatens ansikt, som ga uttrykk for en viss vantro.

„Kan jeg være Dem behjelpelig med noe? Mitt navn er Engelmann, jeg forestår ombygningen."

„Engelmann heter De? De er vel ikke professor Engelmann?"

„Hvis så må være, også professor. Kjenner De mitt navn fra bilder eller fra mine arbeider?"

Paskert betraktet den grovlemmede mann med den lille runde luen som var skjøvet tilbake over det stramt børstede hår, det værbitte ansikt, de korte bukser og de grove sko, en med vilje uflidd fremtoning, som måtte tilskrives en egen form for forfengelighet.

„Nei", svarte han langsomt, „jeg befatter mig aldeles ikke med arkitektur. Men min far og Deres var en gang venner. Først venner, siden blev de fiender, bitre fiender."

Engelmann sendte ham et langt, gjennemborende blikk. „Da må De altså være hr Paskert", sa han. Han tiet, senket blikket og så atter op. Paskert bare nikket.

„Ja, det der ligger langt tilbake i tiden", sa Engelmann med et åndsfraværende blikk, som om han ikke gjerne tenkte på fortiden. Men plutselig lo han og sa: „Men hva raker det oss, hva våre fedre hadde med hverandre å gjøre?"

„Min far snakket så lenge han levde meget om Dem og Deres familie, herr professor. Ellers vilde jeg ikke ha noe greie på dette, for jeg er jo meget yngre enn Dem."

Atter hadde Engelmann dette korte, speidende blikk. „Men la oss begrave disse gamle saker!" sa han og lo. „De er soldat, og efter hva jeg forstår, allerede såret, det er jo en god grunn til å drikke er glas vin sammen og å si du til hverandre."

Plutselig tok Paskert et fast tak i armen på ham. Det var en nervøs, nesten vill gestus, som om han ville befri sig for en sjelelig kval.

„Si mig, herr professor — hvem er det som har bodd i dette hus?"

„Som har bodd her? Ingen! Men vær så snill å sloife den professoren."

„Jeg mener, før den fabrikken, som De snakket om, kjøpte huset. Det kan dog først være skjedd for noen få dager siden."

„Nei, det er nok noen måneder siden. Huset har stått tomt lenge."

„Men det forstår jeg ikke, er det ikke nummer femogsytti?"

„Jo, naturligvis, Bergstien 75."

„Ja, men hør her . . ."

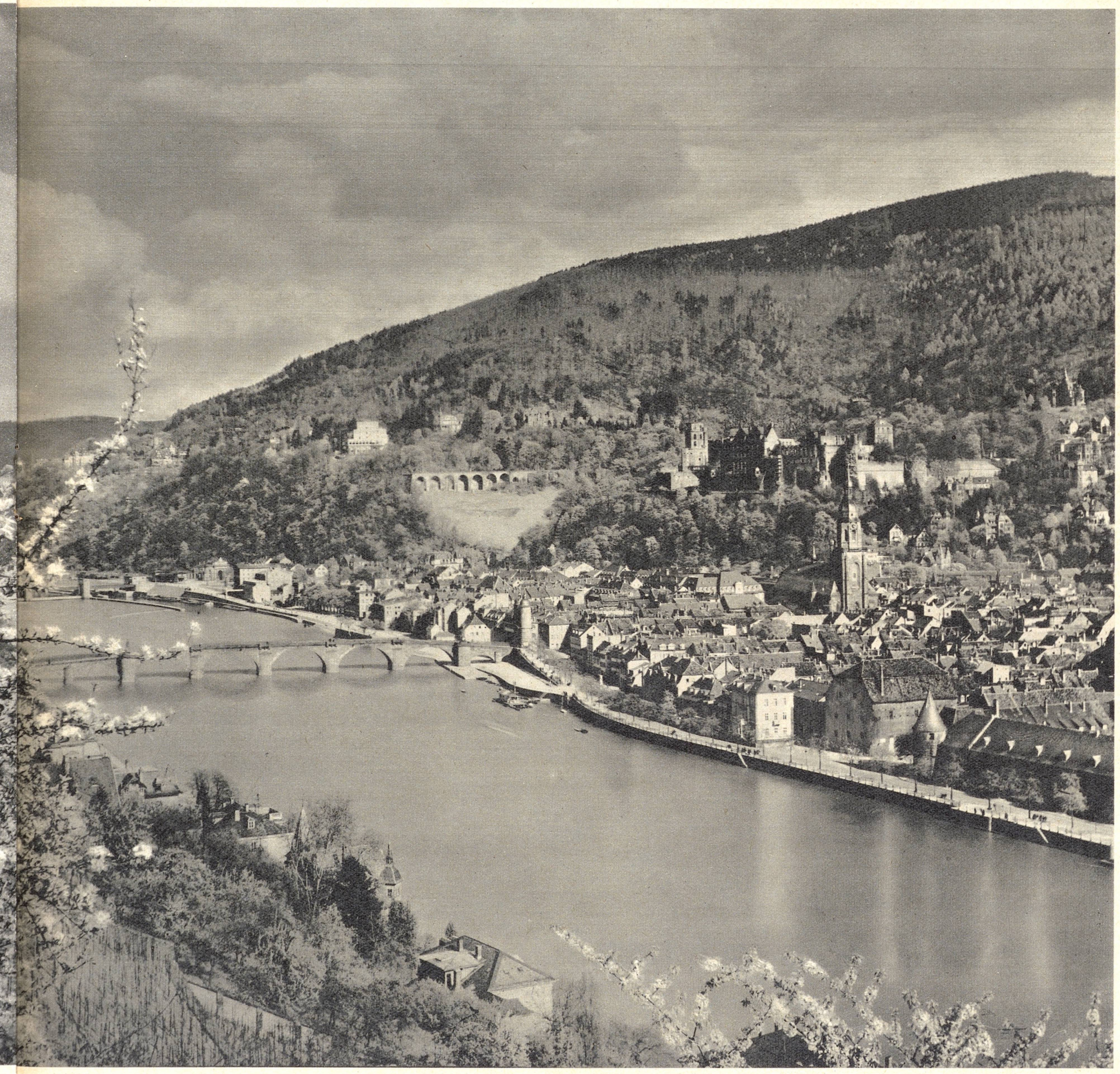
Paskert hadde gjort en så forbausende hurtig vending, at Engelmann stusset. Fra et kirketårn lød det elleve dumpe slag; andre, mere fjerne og lysere klokketoner svarte. Klokken var elleve om formiddagen. Tirsdag, den 4. juni. Der nede i den sølvklare dunst lå elven i solen og langs breddene de gamle hustak i Heidelberg. Der lå slottet, omkranset av skog, bergbanen krøp opover til Molkenkur og Königsstuhl, brospennene så maleriske ut, skibene forsvant i det røkfylte lavland. Alt dette var solid og håndfast virkelighet. Den grunn, han sto på, tilhørte huset Bergstien 75 og i lommen raslet det brevet, som Gitta Brendling for åtte dager siden hadde skrevet fra dette hus til sersjant Paskert, den gang i et rekonvalesenthjem i Sydbayern. Selv hadde han adressert alle sine brev hit, og som det fremgikk av svarene var de kommet frem alle sammen og allikevel bodde der ikke et menneske i huset. Det var ikke til å bli klok på. Tross alt det virkelige om ham, tross den blå himmel, tross havensprakt og fuglenes vingeslag var det som en usammenhengende, ond drøm.

„Vi kunde jo spise middag sammen", bemerket Engelmann inn i rådløsheten. „Vent bare i fem minutter, jeg må først snakke et par ord med fabrikkommisjonen der borte ved huset."

Paskert sa ikke et eneste ord. Det hele var ham plutselig helt likegyldig. Det blomstrende bergland, denne rus av duft og glans over elven, alt sammen var borte. Hvis han hadde truffet Gitta Brendling, så kunde det ha blitt noen lykkelige dager, men hva skulle han nu med sin permisjon i det hele tatt? Han hadde jo ellers ingen kjente her. Riktignok kjente han jo ikke piken heller. Men han hadde det på følelsen at det måtte være et henrivende vesen. Ingen annen kunde ha skrevet slike brev, hvor hver setning var så ung og frisk, så klar og tillitsfull. Og hva hadde ikke hun forstått å få ut av hans egne ubehjelpsomme setninger! Hvor mange tilknytningspunkter hadde ikke hun funnet i dem for de tanker som hun så henrivende forsto å spinne videre! Aldri var det nevnt et ord om kjærlighet mellem dem og dog syntes det fra brev til brev sikrere, at de hadde begynt å elske hverandre.

Engelmann hadde tatt på sig sin jegerjakke og kom tilbake. Han var frisk, sund og munter og litt for meget bevisst om den kraft, som han utstrålte. Mens han gikk der ved siden av Paskert snakket han uophørlig.

„Se bare på slottsberget der over på den andre siden. Ser det ikke ut

Skueplassen for vår fortelling: Det romantiske Heidelberg

sett fra den verdensberømte Filosofvei på den annen side av Neckar

Foto: Signal.

som om sommeren hører hjemme akkurat der? Gud skje lov at ikke enhver som er rik og frekk nok får lov å sette op en villa der borte. Det er sandelig ingen mangel på steder med fin utsikt, hvor man kan bygge sitt hus uten å forsynde sig mot landskapsbildet. Som for eksempel opover langs Neckar, akkurat på høiden over slusen ved Karlsporten — hvis De går litt nærmere kanten, så kan De godt se det fra veisvingen."

De hadde snudd sig siden de gikk i motsatt retning av Neckar, og Paskert sa for å være høflig, i det han skygget med hånden for solen: „De har rett, det huset med de brede terassene — de må være meget brede, ellers vilde man ikke kunne se dem på denne avstand — det huset ligger flott til."

„Ja", bemerket Engelmann, idet de gikk videre, „jeg vet nok hvor fint det ligger til og hvor flott det tar sig ut der borte, det er nemlig jeg som har bygget det."

Han sa dette med en noe vekere, nesten sky stemme. Han fortsatte: „Den villaen har en merkelig historie. Da den var halvferdig, døde eieren. Han var da nettop blitt skilt på vennskapelig basis fra sin kone som han var meget glad i. Hun var betydelig yngre enn han og hadde ønsket sig barn. I hans testament var det bestemt, ad tomten og det halvferdige hus skulde tilfalle hans bror, hvis han var i den stilling at han kunde bygge det ferdig efter den oprinnelige plan. Broren erklærte, at han kunde opfylle denne betingelse. Da han selv ikke hadde noen formue, måtte han ha lånt pengene, noe som ikke stred mot ordlyden i testamentets klausul. Men de andre arvinger kom under med at det var den avdødes fraskilte kone som skaffet pengene til veie og at hun til dette hadde brukt den ikke ubetydelige sum, som testamentet hadde betenkt henne med. Det het sig, at hun ikke hadde forlangt renter, men i stedet fått tilsagn om å kunne få bo i huset som leier. Det kom til prosess om saken og i flere instanser blev der avsagt dom i brorens favør. De kan nok tenke Dem alt det bråk jeg i mellemtiden hadde som byggeleder."

„Ja", mente Paskert åndsfraværende, med følelsen av at saken ikke vedkom ham.

„Si mig", spurte han så plutselig, „når huset sto så lenge tomt . . ."

„Bevares, nei, det sto ikke tomt en eneste dag. Murerne var ikke før ferdig, før testators tidligere frue flyttet inn. Som leieboer med forkjøpsrett. Arvingen må på grunn av sin stilling fortsette å bo i Frankfurt."

„Ja, naturligvis, De må unnskylde mig", sa Paskert, idet han blev klar over, at han jo den hele tid hadde gått og tenkt på det andre huset, det i Bergstraße 75, hvor han inntil for en time siden hadde tenkt å finne Gitta Brendling. De var kommet ned til dalen og gikk over Neckar. Fra en av alléene strømmet der en duft av roser imot dem.

„Hvor skal vi nu spise?" spurte Engelmann. Paskert bare trakk på skuldrene.

„Kanskje i ‚Deutscher Kaiser'?" sa Engelmann. „Det er den eldste restaurant i byen, det er bra og kjølig der.

Maten der er likeså storartet som fasaden utenfor er prektig. Men det ligger ikke så nær, vi må et godt stykke gjennem byen, men vi kan jo ta trikken. Er De enig? Kom her, der har vi linje 1."

Da de sto på plattformen, spurte Paskert: „Vet De tilfeldigvis hvem som sist bodde i det huset, som De nu bygger for sementfabrikken?"

Engelmann rystet på hodet. „Nei, det husker jeg ikke. Det må ha vært en som har forstått sig på, alltid å la huset se ubebodd ut. Men det ser ut som om det er en særlig beveggrunn som har ført Dem hit? Jeg skal gjerne prøve på å få rede på det. Jeg kan jo høre efter. Jeg skal straks ringe et sted, hvis det interesserer Dem. Blir De lengere tid her i Heidelberg?"

„Det er avhengig av forskjellige omstendigheter. Jeg har fjorten dagers permisjon, og så må jeg melde mig i reserveregimentets kvarter."

Konduktøren ropte ut holdeplassen Heiligengeistkirche, Engelmann sto allerede på stigbrettet for å gå av. Han hadde ikke lovet formeget da han snakket om den gamle vinstue. Da de var ferdig med suppen og ventet på neste rett, mente han:

„Jeg kunde jo i mellemtiden ringe op til herr Brendling . . ." Han holdt inne — med forundring så han at Paskert først blev blek og så helt rød i ansiktet.

Men et minutt efter hadde soldaten atter funnet igjen sin selvbeherskelse. Han spurte likegyldig, skjønt spent til det ytterste ved plutselig å høre dette navn dukke op: „De vil ringe til herr Brendling, sa De?"

„Ja vel, direktøren for sementfabrikken Wildersam. I det minste vil han da vite hvem det er han har kjøpt huset Bergstrasse 75 av."

Da han gikk bort til telefonkiosken, stirret Paskert efter ham. Han holdt på å sprekke av nervøsitet. Kelneren satte maten på bordet og den sprø fettduft av stekt flyndre vekket appetitten, men allikevel rørte han intet av det. Han var spent på å høre den beskjed som Engelmann vilde få, men hans beherskede ansikt forrådte intet av hans sjelelige uro.

Oplysningen var nedslående og intetsigende. Direktor Brendling hadde forhandlet om kjøpet med sakføreren til et bankfirma. Huset hadde tilhørt dette firma, Merkurbanken på Leopoldplassen, og der vilde man nok kunne få rede på hvem som sist hadde bodd der.

„Hvis De vil, så skal jeg forfølge saken", sa Engelmann. „Hvor bor De her?"

„Jeg har ikke fått noe losji ennå. Jeg kom hit i morges."

„Og det første De gjorde, var å ta denne sparserturen?"

Paskert tiet. En ubestemt følelse advarte ham mot å betro sig til Engelman. Han ga sig til å spise med en hårdnakket iver, men så la han plutselig kniv og gaffel fra sig og så sin vis-à-vis åpent i ansiktet.

„Det er meget vennlig av Dem, herr Engelmann, å gjøre Dem så meget bryderi. Da jeg er Dem taknemmelig, så burde jeg jo gi Dem en forklaring, og dog kan jeg ikke si Dem noe annet, enn at det er sterke og tvingende grunner, som foranlediger mig til å søke efter beboerne av det huset."

„Ja, så er det i orden, De behøver ikke å si mig mere om det", avbrøt Engelmann ham og løftet sitt glass, „på Deres sunnhet og velgående og på seiren! De skylder mig aldeles ingen ting, det gleder mig at vi kan sitte sammen her og at jeg kan gjøre noe for Dem."

Paskert bukket der han satt i stolen, derpå rettet han sig op. „Ta mig det ikke ille op, men la ikke mig forstyrre Dem i Deres forretninger, jeg skal selv gå bort til Merkurbanken og spørre."

„Som De ønsker, herr Paskert. Forresten den direktør Brendling, som jeg ringte op til . . . Jeg fortale Dem jo i ste den historien om huset med de brede terassene, på den andre siden, overfor slottet og Scheffelplassen? Det er Brendling som bor der. Han har giftet sig med testators tidligere frue."

Atter syntes hans stemme å være forandret, noe presset, akkurat som en der føler en impulsiv trang til å snakke om et bestemt tema, uten å ville rykke helt ut med det han vet. Han forbeholdt sig å betale regningen.

Da de kom ut av restauranten lå gaten i stekende middagssol. Plutselig rakte Engelmann hånden frem, og likesom i det fjerne hørte Paskert ham si: „Jeg lar Dem være alene nu. De ser ut som en der er på spor efter sin skjebne, jeg vet hvordan det er og jeg vil ikke blande mig inn i det. Men før De reiser, må De besøke mig. Jeg bor i Gaisberggaten 120a. Da skal vi endelig begrave alle disse gamle historier."

Halvt åndsfraværende lovte Paskert å komme. Han hadde inntrykk av at mannens glatte, påtrengende iver plutselig hadde forlatt ham. Paskert gikk langsomt bortover den veien som munnet ut på Leopoldsplassen. Han følte sig litt søvnig efter den fyldige vin, som Engelmann hadde bestilt til fisken og satte sig på en muravsats. På høiden bak ham sang fuglene. Fra gressplenene og vinduskassene på husene lyste geranienes farver op. Den blaffende vind førte med sig duft av nelliker. Bak skogen hørte man den hendøende larm fra byen, klemt fra en trikkeklokke, barnegråt, en trillende kvinnelatter.

Paskert tok frem Gitta Brendlings brev og begynte å lese. Han kunde disse setninger nesten utvendig, han leste dem med halvlukkede øine. De var svaret på hans siste, noe dristigere brev, hvori han hadde ytret, at de nu hadde utvekslet sine innerste tanker så lenge med hinnannen, at de vel kunde si du til hverandre.

„Du har rett i det", hadde hun svart uten omsvøp, ‚og jeg gjør det allerede som du ser. Du har rett, ikke på grunn av motiveringen, men fordi du snakker rett frem uten nølen. Jeg tror, at ungdommens lykke i det hele tatt består deri, at den handler fritt og utvunget, og så lenge man gjør det, er man ung, selv om årene går. Vi skal riktignok ikke forveksle det å være ung, med det å være fullkommen, men på den annen side mener jeg, at man går inn helt og fullt for en sak, mens man ennå er ufullkommen. Fullkommenheten fører til halve forholdsregler, skaper hemninger, overlegninger og innskrenkelse av beslutningsfriheten, kanskje også frykt og skamfullhet. Så lenge

Fortsettes side 32

Om to uker skal hun avlegge mesterprøven. *Ilse har studert åtte semester i tekstil og moteskolen i Berlin. I disse åtte halvårskurser, som hun betaler 1280 RM. for i skolepenger, lærte hun praktisk skreddersøm og selvstendige utkast til alle sorter teaterdrakter. Denne krinoline skal nå bli hennes mesterstykke, som sammen med utkastene legges frem for en eksamenskommisjon til godkjennelse Hvis hun har bestått eksamen, har hun lov å kalle sig mester*

De siste sting på fremtiden. *Ved hjelp av to yngre medelever blir det lette tyllgarnityr efter Ilses utkast med omhu festet til den blå taft. Det opbygde stativ av bøielig fiskeben, som er laget av elevene efter den historiske krinolines gylne regel — 55-60. livvidde efter en nøie beregnet vinkel — vil gi denne drøm av silke og kniplinger det riktige utseende*

Fotos: Relang

Krinoliner efter den

Idag er Lore **mannequin** *som med ynde og vidd bærer den ,,glade enkes'' dessous og charmante kjole, som venninden vil bestå sin mesterprøve med. Hofteholderen og også det ildrøde trikot er for virkningens skyld beregnet på det aller nøiaktigste av den fremtidige mestersyerske. Så kommer Lore til syne...*

gylne regel

Keiserinne Eùgenie sto modell. *Med dette luftige syn av 22 m. plissert hvit glassbatist og besetning av hvite strudsefjær rundt den dype utringning vil Ingeborg fortrylle den strenge eksamenskommisjon*

. . . som operettestjerne. *Også den modige opbygging av den sorte fløielshatt med de skinnende cellofan-frynser er av ophavsmannen nøie ,,avveiet'' i virkningen mot den blonde parykk. Finner dette arbeid nåde for eksamenskommisjonens øine, så står veien til teateret og filmen åpen for den unge mester. Utmerker hun sig der i sin assistenttid, vil hun allerede efter to år være selvstendig kostymetegner*

Fortsatt fra side 30

Bergstien 75

man er ung, har man intet annet å frykte enn sig selv og intet annet å skamme sig over enn ens egen svikt — i det øieblikk nemlig, hvor man ikke opfyller ungdommens fordringer.

Først senere, meget senere, kommer livet og menneskene og de erfaringer som forleder en til å nøle. Nu må du snart bli frisk, min venn. De hjerteligste hilsener og ønsker fra din lykkelige

Gitta Brendling."

Paskert follet brevet langsomt sammen igjen. Han vilde ikke skryte av at han hadde forstått innholdet helt ut, men han ante den elskende, selvsikre sjel som sto bak. Han følte at han hadde bruk for en sådan, han lengtet efter å møte hene. Han vilde bare høre og lytte, uten selv å si noe. Sikkert var denne skapning modnere enn han, kanskje også eldre. Men all den ømhet som han følte og som strømmet imot henne, beruset sig i forestillingen om at en trøstende, erfaren hånd vilde hvile på hans hode hele livet i gjennem. Glødende lidenskap var ikke nødvendig, det fantes det nok av, han hadde erfaringer i så måte, det brydde han sig ikke mere om. Ikke hos en kvinne, som en gang skulde dele hele livet med ham. Det som han hadde bruk for, var det moderlige ord og det hadde han funnet i Gitta Brendlings brev. Siden sitt fjerde år hadde han vært uten mor, bare vært sammen med en forgremmet, grinete far.

Han reiste sig, han måtte se å finne Gitta Brendling. Det var noe hemmelig om henne, men det skremte ham ikke. „Alt det gode er omgitt av hemmeligheter", hadde hun skrevet i et av sine tidligere brev, „altså må man lete, ofte lenge, fortvilende lenge."

Som han gikk gjennem den smale gitterport til Merkurbanken og kom inn i en kjølig søilehall, følte han at dette ikke vilde være det avgjørende skritt.

Det viste sig, at huset Bergstien 75 for ti år siden på grunn av eierens gjeld var gått over i bankens besittelse og at det siden hadde hatt forskjellige leiere, men dog ingen hvis navn hadde den fjerneste likhet med Brendling.

Paskert takket, ba om å få låne adresseboken og slo efter under bokstav B. Foruten direktør Brendling, som her ganske enkelt var betegnet som kjøbmann, fant han ingen ved dette navn. Han gikk ut på gaten i solsteken igjen. Sølvgrå duer spaserte i skyggen av trærne. Hvite, gule og mørkere skyer klatret opover den blå himmel. En kunstig vannsprenger, som lystig spredte sine vannstråler utover en gressplen, utbredte en kraftig, frisk jordlukt. Trikken til Karlstor var full av folk som vilde op til Slottshaven eller til Molkenkur for å drikke kaffe.

Det er krig, men livet går videre, tenkte Paskert, da han gikk over elven på Slusebroen. Veien op til huset med de brede terassene var stenet og besværlig. Man holdt på slå gress i havene bortover. Firfirsler krøp over murene. Borte på flatlandet brygget det op til tordenvær.

Det siste stykke av veien gikk mellem høie havemurer. Den lumre heten, som myggene svermet i, brakte tankene i floke. Han hadde ikke svart på Gitta Brendlings siste brev, han vilde overraske henne med sin permisjon. Tanken på hvem denne piken kunde være plaget ham mer og mer. Hun måtte dog være til, ingen kunde da finne på å tillate sig en så dårlig spøk med en soldat. Han slo med lommetørkleet efter myggene i håp om å forjage sine ville tanker.

Nu var han oppe. Huset var et fornemt murstenshus, som med kjempemessige vinduer skuet utover dalen. Verandaene, som var bygget op på søiler suget til sig det flommende lys, blomsterrabattene på terassene hadde en sydlig farveprakt, og fra murveggene lyste det i blått, rødt og hvitt av klokkeblomster, timian og revebjeller. Et vannbasseng var omkranset av sverdliljer i kraftige, mørke farver, fløielsaktig som en eventyrprins' kledebon, og mellem roserne lå der en drøm av peoner, valmuer og ridderspor.

Paskert trykket på knappen til ringeledningen. Efter å ha ventet en stund kom en barnepike ut og lukket op. Hun så spørrende på ham. „Herr direktør Brendling er vel ikke hjemme nu?" spurte Paskert.

„Nei, han er på kontoret."

„Og hans frue?"

„Fru Brendling er på klinikken, hun kommer tilbake med babyen i morgen. Jeg kom hit i går for å leve mig inn i forholdene, så hvis De har noe på hjerte, vet jeg jo ennå ikke så god beskjed her. Piken har fri i dag."

„Det er altså ingen hjemme?"

„Jo, frøken Brendling. Men jeg vet ikke om . . . ."

Hun tok soldaten i øiesyn og hennes ansikt ga uttrykk for den usikkerhet som hun ennå følte over å være i et fremmed hus. Hun var av middels år, hadde et rødt og frodig ansikt, fullt av livslyst.

„Ja, hvis jeg kunde få snakke med frøken Brendling", sa Paskert hurtig.

„Hun er søster av direktøren. Jeg skal si det til henne."

Han fulgte efter henne gjennem døren og inn i hallen. Gjennem portiérene, som var halvveis trukket sammen, strømmet det sølvaktige lys inn. Paskert gikk forbi en sverdlignende plante bort til vinduet og så nedover dalen.

Så hørte han en stemme og snudde sig.

„Har De kanske en beskjed fra min bror?"

En ung pike på høist tyve år kom ham i møte. Hun var kledd i en sommerkjole med bare skuldre. Han blev stående uten å røre sig, hans øine hadde en dyp glans, da han nesten åndeløs og famlende og dog med en visjonær ro spurte:

„Frøken Gitta Brendling?"

„Gitta? Nei, jeg er Charlotte Brendling", sa hun smilende og rakte han hånden.

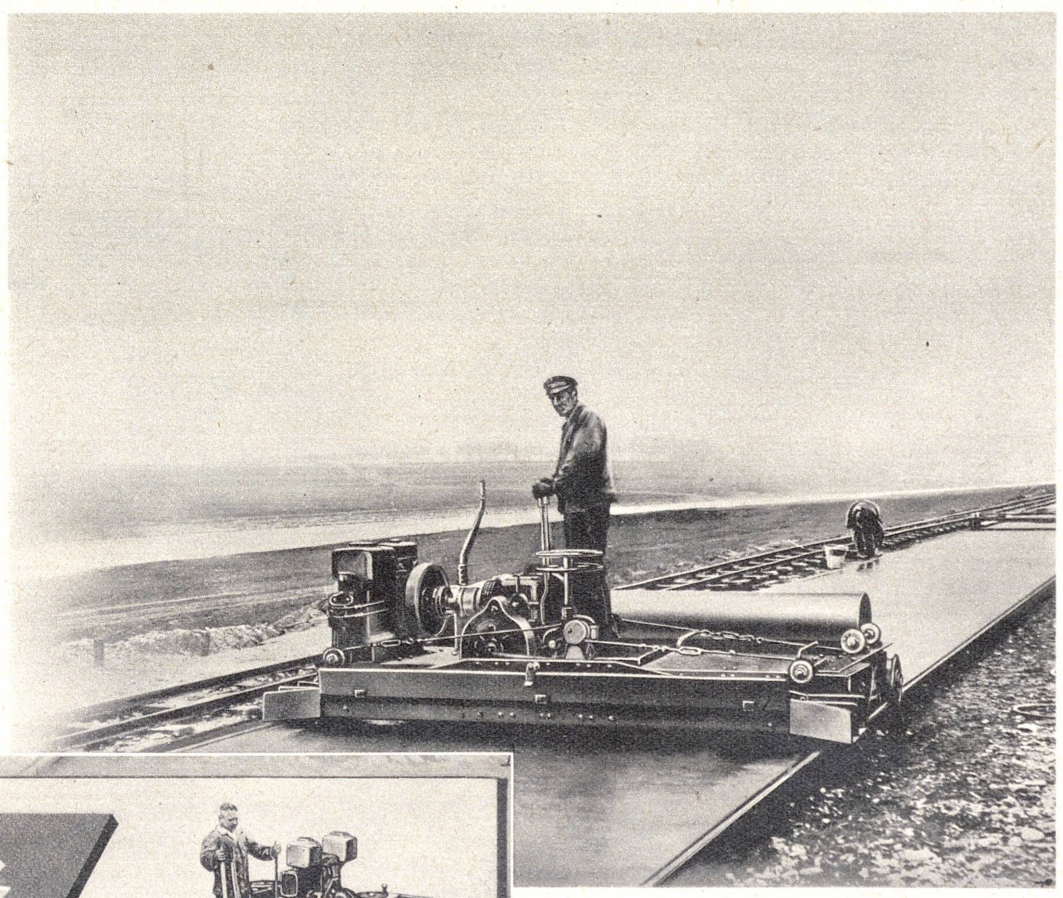
Han trykket den først efter en pause. „Men De er dog allikevel", sa han og trakk pusten.

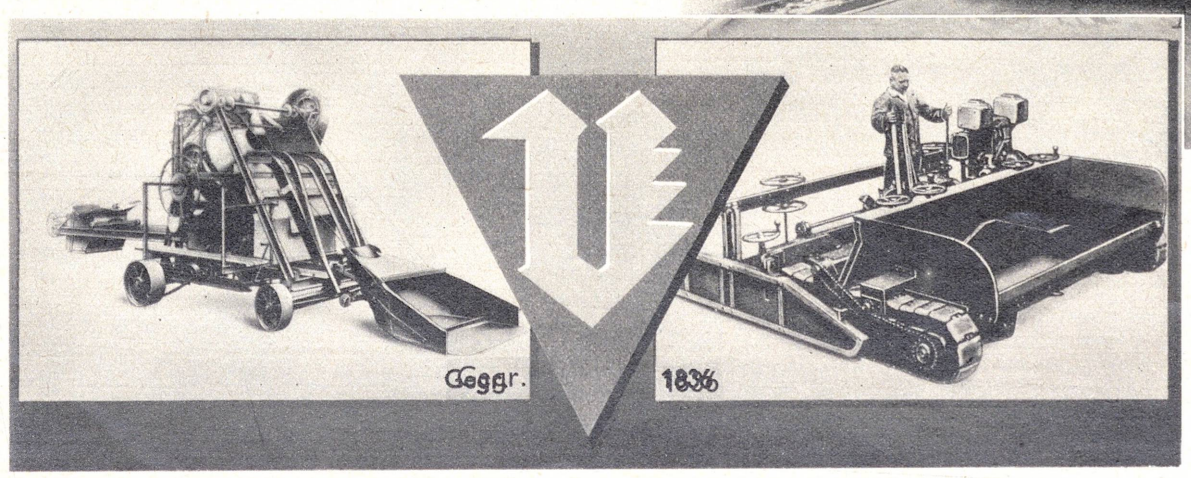
„Vær så god, vil De ikke ta plass? spurte hun. Nu først så han værelset, stolene som var betrukket med grått lerret, røkebordet med kunstferdig fyrtøi, en reol med bøker og en bronsefigur, akvarellene på veggene. Så satt han der like over for den unge piken, hvis livlige øine gjenspeilet sværmeri, forundring og lengsel.

„De må unnskylde", sa han, idet han tok sig sammen. „De nevnte noe om Deres bror. Jeg kjenner ham nok ikke."

„Å så nå, jeg tenkte . . . Han var nemlig i Holland og nå har vi ikke hørt fra ham på en lang stunn. Men det vilde jo være altfor fantastisk å tenke at De skulde komme derfra nå. Jeg er bare så spent på høre fra

VÖGELE
VEIANLEGGS-MASKINER

JOSEPH VÖGELE
A. G. MANNHEIM
Telefon: 45 241 · Telegram-Adresse: Bahnfabrik

ham . . ." Hun reiste sig, for å bringe ham og sig selv ut av forlegenheten. "Altså her kommer det en soldat på besøk til oss og jeg byr ikke på en forfriskning en gang! Unnskyld mig et øieblikk, jeg kommer straks tilbake."

Og det er dog Gitta Brendling, sa han egensindig til sig selv, om hun aldri så meget påstår at hun heter Charlotte; hele hennes vesen passer til den forestilling jeg har gjort mig om henne, det eneste er, at hun er yngre.

Da hun hadde satt fra sig brettet med det iskjølede øl og skjenket glassene fulle, sa hun lett henkastet: "Tør jeg spørre om grunnen til Deres besøk, herr sersjant?" Hun tok frem sigaretter og ga ham fyr. Efter at han hadde tatt et par drag og skålet med henne, svarte han med lav stemme: "Jeg er kommet for å . . . Ja, De vil nok synes at det er en merkelig historie."

Charlotte strøk med en pussig gestus en hårlokk tilbake, som hadde for vane å falle ned i pannen på henne. Gjennem et åpent vindu kom det et drag av frisk luft fra tordenskyene.

"Ja, det er for eksempel nokså pussig, at De absolutt vil kalle mig Gitta", sa hun.

"Jeg hadde gjort mig op et bestemt bilde om henne, men nu ser jeg, at jeg har tatt feil. Det er hennes skikkelse, hennes stemme, men den måten De snakker på, stemmer ikke. Da jeg lå såret i feltlasarettet fikk jeg ofte pakker fra en dame ved navn Gitta Brendling. Jeg takket for dem og der igjennem opsto en brevveksling, som med tiden blev mer omfattende og dypere, det var en slags hemmelig gjensidig forståelse mellem linjene. Og nå vilde jeg benytte min permisjon til å opsøke Gitta Brendling."

"Å så, på den måten" sa Charlotte langtrukkent. "Så merkelig er det jo i grunnen ikke. Det hender ofte, at man sender pakker og brever til soldater, hvis adresser er blitt formidlet på en eller annen måte. De står kanskje alene i livet?"

"Ja, temmelig alene."

"Der har vi det, adressen på slike personer er det som blir formidlet."

"Naturligvis, det vet jeg. Det skrev Gitta Brendling også."

Et tordenskrall drønte inn i den stillheten som plutselig var opstått mellem dem. Charlotte vendte sig bort. "Jeg forstår ikke riktig hvorfor De forteller dette her", sa hun noe kjøligere.

"Fordi De opfordret mig til det."

Hun så ham, tenkte efter og så lo hun. "Har De i det minste et bilde av henne?"

"Nei."

"Ja men, det var da rart. Jeg har nöen venninner, som også skriver slike brev, de har vekslet fotografier alle sammen, ofte har de også sendt bilder fra sine hus og fra havene sine. Det er da virkelig det eneste man kan gjøre for at den ene kan danne sig en forestilling om den annen, ikke sant?"

Han smilte. "Å, nei. Ord kan si mer enn bilder. Når man forstår å tyde dem."

"Og det kunde Gitta Brendling altså?"

"Ja . . . det syntes mig så. Jeg sendte henne riktignok et bilde av mig. Jeg fikk noen inderlige ord og en bok til takk, men intet bilde."

"Det forstår jeg ikke. Er brevene også så tilbakeholdende? Det må være en besynderlig pike. De må virkelig unnskylde alle disse spørsmål, saken vedkommer mig jo ikke, men da De nå en gang har trukket mig inn i dette . . ."

"Nei, tvert imot, jeg må snakke med Dem om dette." Han forundret sig ikke en gang over at han la ut om alt dette, som han hittil, med største tilbakeholdenhet, hadde tatt vare på som en helligdom. "Brevene var aldeles ikke tilbakeholdende, de var så fine, så godt gjennemtenkte og derved så friske . . . De hadde sikkert sendt mig Deres bilde, ikke sandt?"

"Naturligvis", sa Charlotte troskyldig. "Men allikevel må De vel ha en mening med å opsøke oss! En soldat er naturligvis alltid velkommen, og dog . . ."

"Og dog er det ikke skikk og bruk sånn uten videre å trenge sig inn i fremmede hus." Nu lo han også. "Men saken er at jeg har ikke funnet Gitta Brendling ennå", fortsatte han. "Heter De virkelig Charlotte? Og har De virkelig ikke forstukket Dem bak et annet navn, som De ikke vil vedkjenne Dem?"

"Nei, hva er det det faller Dem inn, hr. . . ."

"Paskert."

"Å, sig mig heller fornavnet Deres, det husker jeg bedre."

"Erwin."

"Altså, Erwin, Jeg forstår Dem ikke riktig. De må dog ha adressen. Og den kan da neppe stemme med min."

"Det har De nok rett i. Men jeg har sett efter i adresseboken, at det ikke fins noen andre ved navn Brendling i Heidelberg."

"Adresseboken beviser ingen ting. Det kunde jo ha flyttet noen hit efter at boken var trykt. Det er nok best å spørre efter på anmeldelseskontoret."

Han tiet nesten trassig og Charlotte trakk foten bortefter en linje på teppemønstret. "De må ikke la noen ting uforsøkt, hvis De tenker å finne ut av den gåten", sa hun, og da han så hurtig på henne, opdaget han, at hennes fyldige, søte munn hadde fått et spottende trek over sig.

"Hvorfor sier De det i en slik bitter tone, Charlotte?"

"Bitter tone? For noe tøv." Da falt det henne plutselig inn, at han simpelten hadde nevnt henne ved fornavn. Hun sendte ham et straffende blikk, men så mente hun: "Når De først tar Dem den frihet, så må jeg gjøre Dem opmerksom på, at alle mine venner bare kaller mig Charlott."

"Takk for oplysningen", svarte han leende, og forundret sig over hvor meget friere, ja gutteaktigere, han var blitt på en kort stunn. Det syntes å ligge år i mellem siden han for en time siden leste over Gittas brev på murkanten i parken på den andre siden og til dette øieblikk, da han syntes å ha kjent denne piken lenge som satt overfor ham.

"Si mig en gang", begynte Charlotte igjen, og det klang mere tankefullt enn før, "hvorledes forestiller De Dem Gitta Brendling? Jeg mener i forhold til min måte å være på?"

Han hadde straks svar på hånd.

"Jo, da måtte jeg vel si, De går ikke så . . . ubønnhørlig direkte på saken."

"Og det behager Dem altså ikke?"

"Nei, det er bare på en annen måte. Og det passer til Dem."

Hennes latter klang lys og klar gjennem rummet. Hun ristet på lokkene sine og han kjente duften av dem. Deres blikk møttes. Charlotte var plutselig blitt rød.

"Si mig," sa hun, for å komme over forlegenheten, "hvorledes kom De allikevel på den tanke, at jeg kunde ha skrevet de brevene under falsk navn?"

"Fordi den opgitte adresse ikke utelukker en eller annen forbindelse."

Fortsettes i neste nummer

Zeiss Ikon — Europas største kameraverk — er førende med alle kameragrupper, enten det dreier sig om fremstilling av spring — speilrefleks — eller miniatyrkameras. Produksjonsprogrammet omfatter altså alt fra bokskameraet til det kostelige Contax-kamera. 75 års erfaring — så lenge består Zeiss Ikon med sine forgjengerfirmaer — har skaffet en tradisjon, hvis resultat er Zeiss Ikon presisjonskameras.

ZEISS IKON

CONTAX

24 × 36 mm., målesøker (avstandsmåler og søker i ett vindu), 15 utskiftbare lyssterke Zeiss-objektiver, innebygget belysningsmåler

TENAX

24 × 24 mm., det dybdeskarpe snapshot-kamera, den moderne amatørs skissebok

IKOFLEX

6 × 6 cm., dobbeltøiet speilrefleks-kamera med en klar, lyssamlende mattskive og den mest lyssterke Zeiss Tessar 1:2,8

SUPER IKONTA

Springkameraet i større format med målesøker og innebygget fotoelektrisk belysningsmåler

IKONTA

et billig springkamera i stort format med kamerautløser og beskyttet mot dobbeltbelysning

Når *Lavendel* blomstrer

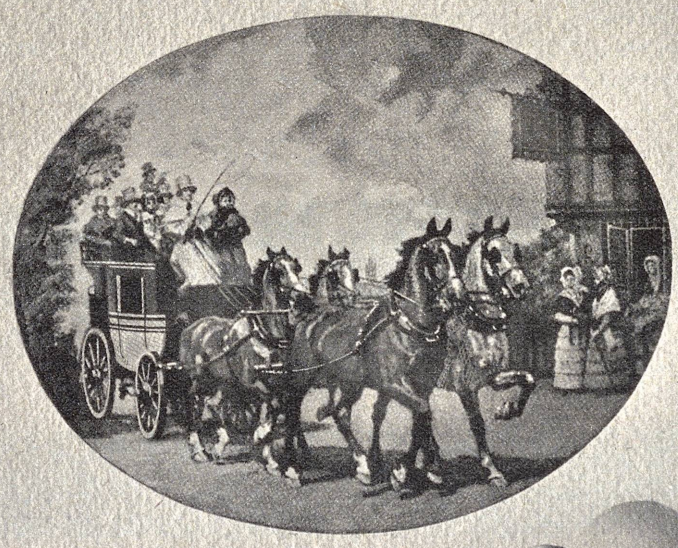
ligger en sanseberusende duft over markene. Den heldige som ånder inn den naturfriske duft fra de tusener av levende blomster, føler da riktig det spesielle ved Lavendel det kraftige det krydrete!

Denne typiske lavendelduft hos de levende, friske blomster har Mouson efterlignet naturekte i den herlige duftkomposisjon

Mouson Lavendel

„med postvognen"

Forfrisk Dem med den naturlignende Mouson Lavendel, når De er varm efter sport, lek eller dans — styrk Dem dermed, når De er trett, kvikk Dem op ved den, når De ikke føler Dem helt vel.

Denne duft av den livsfriske Mouson Lavendel „med postvognen" blir særlig satt pris på av kjennere. Den er sportslig, fremragende, bitterkrydret og allikevel mild.

LEGG MERKE TIL VAREMERKET "MED POSTVOGNEN"

Fortsatt fra side 8

Problemet Hellas

har ikke latt det mangle på hjelp til å bringe grekerne til denne selverkjennelse.

Det er en viss likhet mellem den vei som det tyske folk og det greske folk har gått. Likesom oldtidens Hellas var splittet i mange småstater, manglet også tyskerne enighet. Hellas hadde engang en samlende nasjonal idé, det var Olympia-idéen. Hvert fjerde år kom det greske folks beste menn sammen i Olympia til sangerstrid og stridsvogn-kamper.

Tyskernes samlende idé var tanken om dets rikes hellighet. Da de 26 tyske småstater i 1870 igjen var smidd sammen til et enig Tyskland, ga keiser Wilhelm I. signalet og midlet til et høimodig verk for grekerne. Han ga den tyske arkeolog Curtius i opdrag å grave ut Olympia. Da dette hendte, kunde allerede den tyske arkeologiske vitenskap i Hellas se tilbake på stolte resultater.

Efter sin vunne frihetskamp hadde grekerne valgt den baierske prins Otto — sønn av den filhellenske konge Ludwig — til konge. Det var da naturlig at mange tyske lærde kom til landet sammen med denne prinsen. Det er ikke vår hensikt å bebreide grekerne, fordi de 40 år efter fant tyskernes forrang i embedsstanden trykkende og gjorde slutt på det; det var deres rett. Her tales det om arkeologi. Men i parentes kan bemerkes at den store tyske byggmester Klenze har skapt bygningsplanen for Aten, som den gang ikke var stort mer enn en landsby. Det var også tyskere som gjenoptok vindyrkningen på Pelopones og således har gitt Dionysos' land dets gamle karakter tilbake.

Nikes tempel opsto igjen

Kong Otto gjorde den tyske arkeolog Ludwig Ross til konservator for oldtidsfunn i Hellas. Allerede i 1835 fjernet Ross i Aten en tyrkisk festningsmur fra året 1687. Denne festningsmur var bygget av stener fra det tidligere Niketempel, som tyrkerne hadde revet ned. Av de gamle stener bygget Ross templet op igjen på det oprinnelig sted. Idag hilser det sirlige byggverk igjen den reisende som i gammel tid. Boken som Ross har skrevet om Hellas, hører til arkeologiens klassiske skrifter.

På samme måte som Ross virket Curtius, som også har viet Hellas sitt liv. Hans største verk var frileggelsen av Olympia, stedet for de mest berømte nasjonale festspill i det gamle Hellas. Dette foretagende er fullt ut tysk. Allerede i det attende århundre hadde Winkelmann, grunnleggeren av den nye estetikk, fått det for øie. Endelig — i 1875 — blev det virkelighet. Utgravingen varte fra 1875 til 1880. Praxiteles' Hermes steg ved disse arbeider i skinnende renhet frem i lyset.

Utgravingen av Olympia blev til høiere skole for moderne jordutforskinger. Navn som Wilhelm Dørpfeld og Adolf Furtwängler — den berømte tyske dirigents far — er for alltid knyttet til den. Tyskland hadde før begynnelsen av utgravingene truffet en avtale med den greske regjering, og har også lojalt holdt sig til den. Funnene fra Olympia skulde bli på stedet, — og det blev overholdt. De er opbevart i et museum, som hvert eneste år blir besøkt av mange tusener. Zeustemplets berømte gavlgrupper og hva de heter alle kostbarhetene, har igjen gjort verdens ungdom begeistret for det menneskelige legemes skjønnhet. De har vært den gnist som har tent den nye olympiske idé. Efter olympiaden i Berlin i 1936 ga der Führer befaling til å gjenopta utgravingene i Olympia. Til dette øiemed stilte han selv midler til forføining; ledelsen av disse utgravinger har det tyske arkeologiske institutt i Aten, som består siden 1874. De nye utgravingene har man først satt i gang i stadion, og har også funnet dets jordvegger, men også andre steder ved kanten av Altis blev utgravinger påbegynt. Jorden viste sig mer innholdsrik enn man hadde våget å håpe. Helt nye konserveringsmåter har gjort det mulig å heve verdifulle bronsestatuer med siselerte relieffer fra det syvende og sjette århundre nesten ubeskadiget.

Arkeologi er ikke noen død vitenskap

Under felttoget i 1941 blev de tyske arkeologer uforstyrret på sin post. I Hellas blir bevisstheten stadig sterkere om hva grekerne har de menn å takke for, som — drevet av en uegennyttig forskerånd — graver frem av jorden for dem de ærerike tegn på en stor fortid. For oss tyskere har dette århundre med arkeologiske arbeider i Hellas vært av største betydning. Vi er kommet på det rene med at vår gamle anelse om at vi tyskere er særlig beslektet med grekerne, har vært riktig. Oldtidsfunnene har vist oss, at de stemmer overens med våre egne jordfunn. Grekernes og germanernes husbygging er den samme, og også ellers viser det sig forbløffende overensstemmelser helt til de allerminste enkeltheter.

Arkeologien er altså ikke noen død vitenskap, den har skjerpet vårt blikk for eiendommelighetene i de europeiske folkefamilier, den har opildnet oss til igjen å vandre på de veier, som engang gjorde Europa til lysbærer i verden mot mørkets makter. Læren fra Olympia er for oss: „Erkjenn dig selv og bli sterk, så du kan stole på dig selv og din egen kraft!" Denne lære fra Olympia har ført tyskerne til gjenfødelse og utdyping av deres nasjonale kraft, en kraft, hvis ærgjerrighet er: fremgang for nasjonen uten fremmed hjelp.

Hvorfor grekerne driver skibsfart

Hellas måtte i lange tider gå andre veier. Da grekerne hadde kastet av sig fremmedherredømmets åk, fant de sitt land stillet overfor de samme problemer som i oldtiden. Hellas er et fjellland, karrig og skogfattig. Det allernødvendigste — nemlig korn — vokser det lite av i dette land. Oldtidens kornkamre var Tessalia. Under det tyrkiske herredømme, da man kunde forsørge landet med korn annetsteds fra, blev det dyrket tobakk i Tessalia. Det befridde Hellas var altså et land uten noenlunde tilstrekkelig kornforsørging. I oldtiden var akerdyrkningen i Hellas

så vanskelig, fordi det fantes så lite jern til plogskjærere; — da Aleksander foretok toktet til India, var han den eneste mann i hæren som bar stålhjelm, fordi stål var mer kostbart enn gull.

Vanskeligheten med jordarbeidet i oldtiden tvang altså grekerne til å skaffe sig korn fra andre fruktbare egner. Dette er den egentlige grunn til at de opsøkte fremmede land og drev handel. Deres sans for skibsfart og deres matematiske instinkt kom dem her til hjelp.

Eiter den greske befrielse i det nittende århundre burde man ha gått til et intensivt jordbruk. Jern fantes det i dette århundre i store mengder, og det vilde ha ligget nær å ha gjort Hellas til det mest moderne jordbruksland i verden. Det vilde ha ligget nær, fordi jo alltid — og ennå den dag i dag — over 60 % av folket har vært bønder, og fordi folket elsker bondens og hyrdens liv.

I den kraftig opblomstrende industrialismes og kapitalismes tidsalder kom man ikke på disse tanker. Hellas' „fadderland": England og Frankrike, kunde ikke gi landet disse tanker, de ga landet penger, og det var alt; penger ga de naturligvis mot gode renter. Og så gikk det som det måtte gå: i slutten av det forrige århundre brøt det fattige landet sammen under byrden av sin gjeld og måtte erklære statsbankerott. Det er et ypperlig tegn for det greske folk utholdenhet og kraft at det alltid forsøkte å arbeide sig ut av sin gjeld. Fordi jordbruket altså ikke var tilstrekkelig, måtte også det moderne Hellas bruke den samme utveien som oldtidens Hellas: det måtte drive skibsfart. Idag er den greske skipper velkjent på alle hav. Han er en like så dyktig sjømann som sine forfedre i oldtiden, men han har verdens dårligste skib — fordi han er den fattigste av alle skippere.

Hva vil hende?

Så lever da Hellas ennå idag fra hånden til munnen, et fattig folk, nedtrykt av evige sorger. Det er dette folks nasjonale under at nøden aldri har formådd å bringe deres dyder til fall. Det er ennå i dag så gjestevennlig, edelmodig og tappert som i oldtiden. Disse dyder viser ganske visst at grekernes selverkjennelse stadig vil ta sterkere form. Hellas kan bare hjelpe sig selv. Hvilken nytte har grekerne hatt av veiene, som utenlandske kapitalister bygget for dem? De så prektig ut i begynnelsen og var i løpet av kort tid fullstendig ødelagt; dette er et symbol på mange ting.

For tyskerne er det ærefullt at det tyske arbeid har så god klang i Hellas. Noen av de arbeider vi har utført i Aten er undergrunnsbanen og det moderne telefonvesen. Hellas er en av Tysklands store handelspartnere. Vi er hovedavtagere av den greske tobakkshøst, og fra oss får grekerne medikamenter og maskiner. De gir oss tobakk, vin, korinter og olivenolje, de kunde gi oss mer, hvis deres jordbruk blev drevet mer intensivt. Forutsetningene for det er organisasjonen av veivesenet og skogbruket, og en intensiv vannutbygging. Tyskland kan hjelpe Hellas med disse opgaver ved gi dem maskiner og ingeniører, men selve verket må grekerne skape ved egen kraft.

Merkverdigheter rundt om sporten

Blev sportsmann på grunn av nikotinforgiftning

Femten år gammel var den lille nordmann Per Lie allerede nikotinforgiftet. Pappa Lie tok kort og godt sin sønn og meldte ham inn i en sportsklubb. Her fant den ellers kjederøkende Per Lie en nyttig venn i den forhenværende Europamester i stavsprang, Charles Hoff. Den omhyggelige utdannelse gjorde Per Lie til en av Europas hurtigste lengdeløpere for mellemdistanser, som i året 1934 med sin 1000 m tid 2,27 sto blant de beste i verden. Det lå forøvrig i blodet på Per Lie, under århundredskiftet hørte nemlig hans far til Norges hurtigste lengdeløpere, for hvem ingen distanse var for kort eller for lang. Han løp og seiret fra 100 m til 20 km. I årene 1902 og 1903 vant pappa Lie til og med den norske rekord for 1500 m.

Et spill som tar på nervene

En femsett kamp i tennis idag er sikkert en betydelig atletisk ytelse, men innimellem har man jo ofte små pusterum. Den øvede sportsmann kan stadig hvile sig og efter tre sett får han dertil bevilget ti minutters pause.

Tennis derimot, en harmløs sport for kroppen, er slett ikke så harmløs for sjelen, eller nærmere sagt for nervene. Bare Ping-Pong, den lille karikatur av den store sport, kan være mer anstrengende for nervesystemet. Den „hvite" ball har det „i sig". Den som i timevis konsentrerer sig om den, flimrer det til slutt for øinene, han skjelver på hånden og i knærne. Hvem har vi ikke allerede sett er blitt „knocked out" av den fine hvite sport, fra Kehrling til Austin, fra Perry til Vines? Hvor mange strømmer av tårer utgydes ikke i damegarderobene efterat et nederlag i finalen har sønderrevet nervestrengene? Hvormange „nervesammenbrudd" forekommer det ikke mellem og utenfor de hvite linjer? Den store Suzanne Lenglin fikk i det kritiske øieblikk kastet til sig en flaske konjakk av sin mor, andre fikk lignende styrkemidler fra en eller annen hjelpende hånd.

Helene Wills-Moody fikk som pike tilnavnet miss Pokerface, hun viste ikke bare ingen nerver, hun fortrakk i det hele tatt ikke en mine. Hun gjorde stadig gode miner til det vanskelige spill som hun drev med sine motstandere. Men da hun selv engang blev drevet under et spill, da ingen bluff mer kunde skjule svakheten i rygg og ben og motstanderen hadde alle trumfer, også den siste, på hånden, da opga fru Pokerface simpelthen spillet, betalte med sin titel og gikk. Hun stod foran et sammenbrudd, men brøt ikke sammen. Det gjorde hennes motstander, hvis man skal kalle det slik, som hadde seiret over henne, Helen Jacobs, for hun måtte innlegges på et sykehus.

Hvad er ikke rugby, boksning, bergstigning, automobilrenn og seilflyvning for herlig, harmløs og nervestyrkende sport.

Jod-Kaliklora

Tannkremen som legene anbefaler

inneholder 0,0075 % organisk jod, av hvilket ca. 0,000035 g jod absorberes av tannkjøttet under tannpussingen og fordeles i legemets indre organer.

Jod-Kaliklora er en behagelig skummende tannkrem av beste kvalitet (uten klorsur kali!) med en serdeles velsmakende og forfriskende aroma. Den minimale mengde organisk jod er tilstrekkelig til en varig desinfeksjon av munnhulen (videnskapelig påvist) og beskytter tennene såvel som tannkjøttet mot sykdommer, og da særlig mot den i hele verden utbredte paradentose.

Dessuten er Jod-Kaliklora anerkjendt av legene som prophylakticum mot forkjølelser, alderssymptoner (arterieosklerose) og virker stimulerende på alle organer.

Opplysninger og brosjyrer fåes gjennem videnskapsavdelingen i den kjemiske fabrikk

Queisser & Co., K.G., Hamburg 19

KAMP

BALLKÖNIGIN

liflig-bitter, inntrengende duftfylle, fornem

KAMP

Parfums

et begrep

Süßliche, aufdringliche Parfums sind nicht jedermanns Geschmack und erwecken nicht immer Sympathie. Aber solch vornehme, dezente Parfums, wie

Silberhals BALLKÖNIGIN
Silberhals JUCHTEN
Silberhals FLIEDER
Silberhals VEILCHEN
Silberhals FOUGÈRE
Silberhals CHYPRE

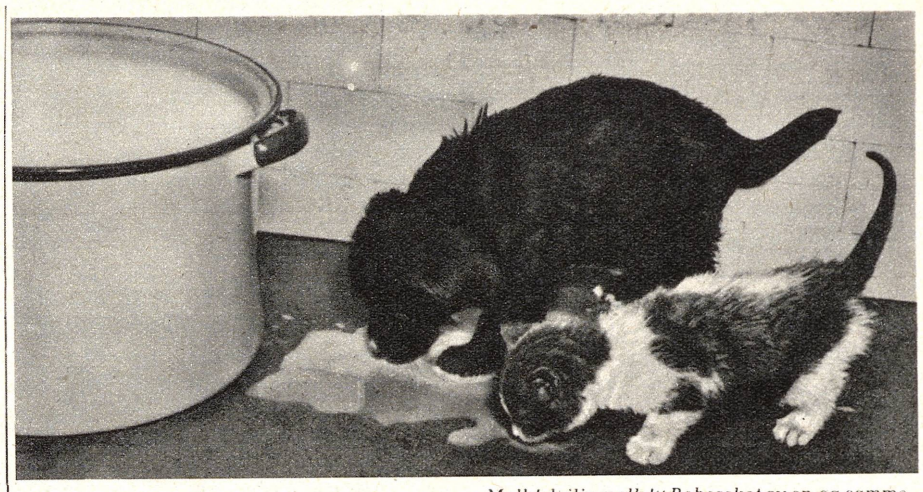
zeugen von Kultur und bringen Wohlbehagen.

JUCHTEN

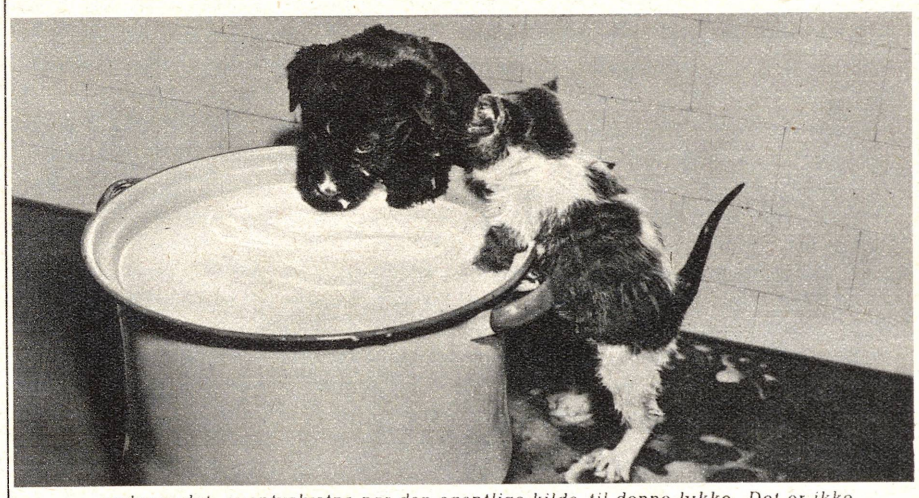
ALEX KAMP & CO
NÜRNBERG 33

JLLEMANN NÜRNBERG

Et forferdelig bad

,,Melk! deilig melk!'' Behersket av en og samme tanke styrter en liten terrier og en kattunge sig over den uventede overraskelse. Hurtig blir alt slikket op, og ved å snuse videre . . .

. . . opdager det eventyrlystne par den egentlige kilde til denne lykke. Det er ikke en menneskesjel å se vidt og bredt — efter noen gymnastiske øvelser og likevekts-forsøk klamrer de sig fast og kikker ned i et hvitt hav av salighet. Forførerisk duft stiger op imot de to små snuter og ved å anstrenge sig til det ytterste lykkes . . .

. . . springet ut i eventyret! Som i slaraffenland slår bølgene sammen over dem, og hele herligheten forvandles til en fryktelig tragedie — et godt eksempel på det svikefulle ved skjebnen, som alltid ligger på lur, når man tror at det skal bli så herlig!

De to har nok mistet lysten på å drikke melk. De greier såvidt å dukke op av den ,,søte fordervelse''. Nå ser de forferdet ut — og forbanner alt som heter melk! Plutselig synes de at melk overhodet ikke er noe godt — aldri mer melk, aldri mer melk! Slik banker to ynkelige og forskrekkede hjerter

Heldigvis blir de reddet av barmhjertige hender. Mette er de ikke nettop blitt av eventyret, men forhåpentlig klokere. Eller — skulde det være med dem som med menneskene . . .?

Foto: Weltbild

Kål i tabletter

Et interessant forsøk ved instituttet for forrådsbehandling

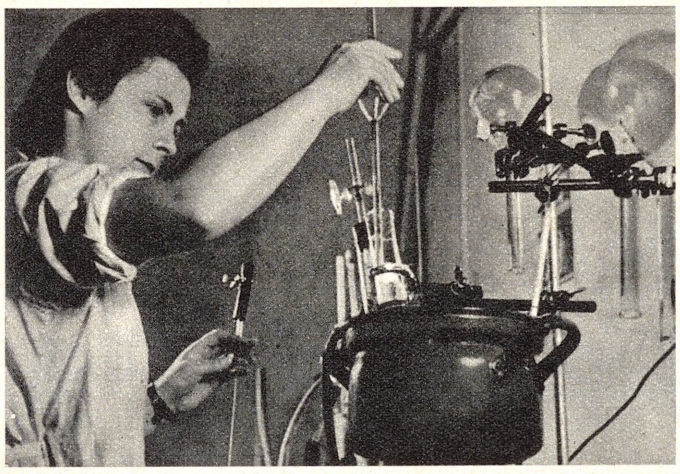
Nettop under krigen, da vi mer enn noen sinne er henvist til utnyttelsen av egen jord, spiller jordbruket og ernæringsøkonomien en stor rolle. Samarbeidet mellem produsenten, foredlingsindustrien og vitenskapen er herunder av avgjørende betydning. Det dreier sig jo ikke alene om gjennem den mest raffinerte fremgangsmåte å heve jordbruksproduksjonen, det gjelder også å skape viktige konserveringsmuligheter. For hva nytter de beste friske grønnsaker, den beste friske frukt, når de ikke kan konserveres i en tilstand som garanterer at alle livsviktige stoffer bevares uskadd. Instituttet for forrådsbehandling yter mønstergyldig arbeid i denne henseende.

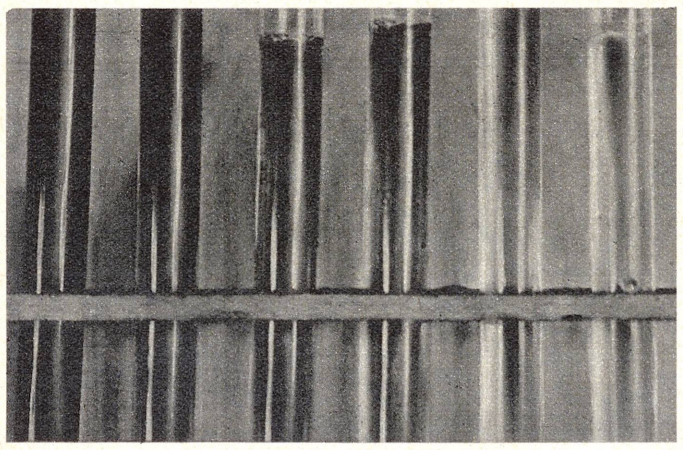
Før Trylleriet begynner. *Frisk savoikål skal forvandles til en tilstand, hvor det holder sig lengst mulig. Men næringsinnholdet må ikke forandres. Der foregår et*

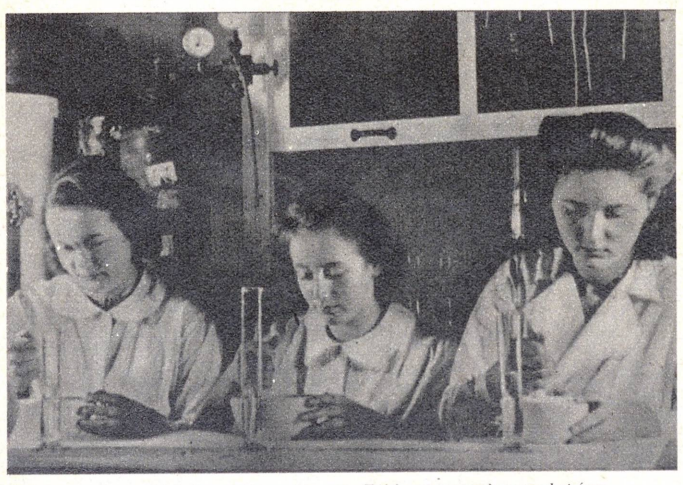
. . . vitenskapelig hekseri: *Det samme kålhode i form av to tabletter. De inneholder alle de næringsstoffer, salter og vitaminer som den friske kål. Her viser det sig en helt ny vei for fremtidens ernæringsvitenskap*

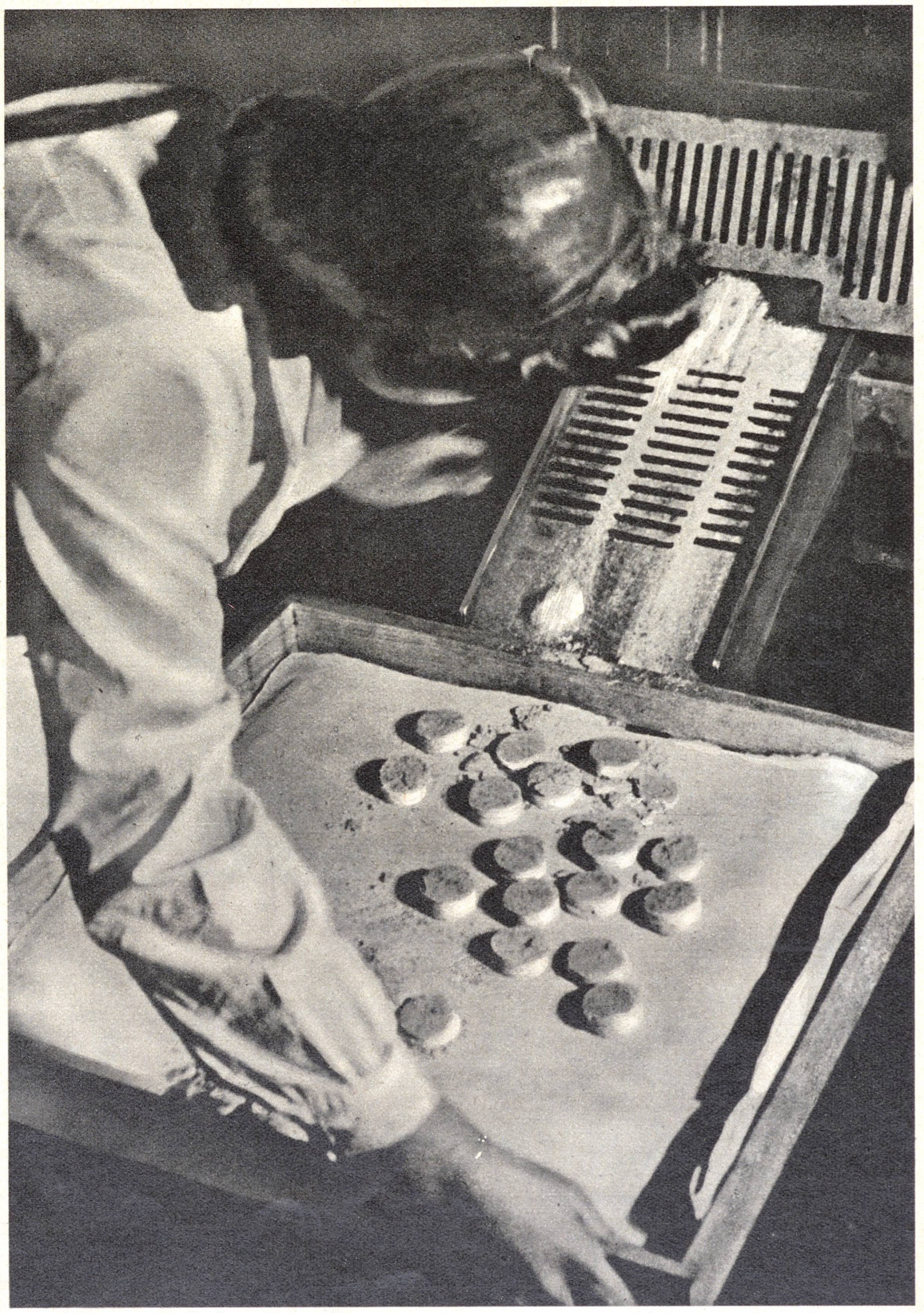
Gryten som disseksjonsbord. *Ved bestemmelsen av kvelstoff gjennem vakuumdestillasjon får vitenskapsmannen et innblikk i opbygningen av eggehvitestoffene i en plante. Han bestemmer dessuten innholdet av vitaminer, kullhydrater, sukker osv.*

Hva reagensglasset røper. *Ved måling med den mengde av en kjent opløsning som er nødvendig for å hitføre farveforandringer i forskjellige kålekstrakter får næringsmiddelkjemikeren rede på hvor mange enzymer og vitaminer de enkelte sorter inneholder. De minimale mengder enzymer som er til stede i plantene regulerer øking og minsking av næringsstoffene*

Også sand hjelper vitenskapen. *Til bestemmelse av det for legemet så viktige c-vitamin må den friske kål, blandet med fin sjøsand, fullstendig pulveriseres i mortere. Metalliske hjelpemidler kan ikke anvendes til dette formål, fordi berøringen med alt slags metall i sterk grad forandrer vitaminet. Det vilde være av stor ulempe for undersøkelsen*

Det endelige resultat: Kål i tabletter. *Her synes enhver næringsmiddelkjemikers drøm å ha gått i opfyllelse. Nye tekniske fremgangsmåter muliggjør allerede idag fremstillingen av tørrpreparater hvor vitamininnholdet i høi grad er skånet og den friske smak bibeholdt. 100 gram tabletter tilsvarer omtrent et kilogram friske grønnsaker. Bare i denne vekt- og volumreduksjon er der en stor fordel, helt bortsett fra fortrinnet ved at det straks er ferdig til bruk, hvilket nettop i dag er av særlig betydning for hæren*

Fotos: Reinke und Kind

Tre avholdte venner...

Fotos: Paul Wolff

...vann, luft og sol! Alle tre hjelper til med å gi ferielykken synlig uttrykk ved en intensiv brunhet. Derfor vil den vakreste badedrakt alltid være det som smigrer disse tre venner... og ingen mann vil være sjalu av den grunn

Intelligensprøven fremragende bestått!

En padde redder sitt liv med en komediestrek

Stille og rolig holder en padde middagshvil, rundt om den hersker det fred, søvnig blinker den . . . og får øie på en hugg-orm, som forsiktig, uendelig forsiktig skyver sig fremover mot den. Vilde det ikke være best å gjøre et reddende sprang? Men akk, det er allerede for sent, dødsfienden er altfor nær . . .

Ha! Ormen spiller alt med tungen, truende svinger den hodet op og ned, i neste øieblikk vil den skyte fremover — og den arme padden sitter der tilsynelatende som lammet, som hypnotisert, vergeløst prisgitt døden! Når man betrakter dens plumpe skikkelse, stirrende øine, og ved siden av den — den hurtige slangen, da vet man straks, hvem som er den overlegne her! Ormen passer nøie på, speider efter det mest egnete angrepspunkt — men hva er det? Paddens legeme synes å vokse selsomt, den blåser sig formelig op! Og nå kommer noe utrolig . . .

. . . padden retter sig plutselig truende op, vipper op og ned på alle fire som i en gymnastikktime, blåser sig enda mektigere op . . .

Fotos: Ufa Ku'turfilm

. . . og nå står et dyr fra urtiden foran den totalt forvirrede slange, som kommer sig vekk i ilsom flukt! En intelligent komediant har lurt den grundig!

Den forrådte gudinne

Aten i sin nye fred

Av PK. krigskorrespondent Enno W. Müller-Waldeck

I de greske gudesagn fremstilles Atene som legemliggjørelsen av hennes fars, den mektige Zeus', visdom. Byen, som hun ga sitt navn, er i sterk grad vesensbeslektet med henne. Den fremmede er vel faren som besitter hennes vennskap, ham vil hun som en gave fra de udødelige motta med tusen undrer. Men ve den troløse venn som tilsniker sig hennes gunst for så på en forsmedelig måte å forråde henne, han blir for alle tider forfulgt av denne gudinnes vrede.

Og hvorledes har man ikke forrådt dig, du strålende gudinne Aten! I sin historie som har vært så rik på motgang og skuffelser har Hellas aldri oplevd et skjendigere forrederi enn det som England forøvet i våres. Hva har man ikke fortalt det greske folk om tyske „såpebobler seire" og om at Tysklands optreden på Balkan bare var et tidsbegrenset fenomen. Hvor har man ikke i presse, radio og film fremstillet sig som den der skulde redde den greske kultur — uten en gang på det tidspunkt å finne virkelig tiltro!

„Jeg så Mr. Eden, da han kom ut fra Grand Hotel Bretagne," fortalte en ung gresk student mig, „han gikk så tett forbi mig, at jeg kjente duften av hans lavendel. Da jeg så den fregnede, smilende gentleman med det bølgede rødblonde hår hadde jeg følelsen av at alle hans løfter ikke hadde noen verd."

„Da der så til slutt blev landsatt hele 60 000 ekspedisjonssoldater," fortsatte min ledsager, „og australierne, nyseelenderne og kanadierne kom inn i byen, da visste jeg, at jeg ikke hadde tatt feil av Mr. Eden. Vi kunde ikke vente noen heltebedrifter av hans soldater, disse skotterne med korte skjørter og rutete grønne bukser eller av det rødluede engelse gendarmeri, disse folk som alltid glemte å betale snaps og drosje og som drakk konjakken av evzhonen-sko. Og ikke en gang det jødiske regiment, som var kommet fra Palestina, kunde bringe noen forandring i dette."

Englenderne hadde ikke vært her en hel måned en gang, før alle deres planer gikk i vasken. I hotellene, hvor de bodde er speilene knust, i Pireus' havn ligger de brente skib, som skulde ha brakt dem til Egypt, og på flyplassene omkring Aten blomstrer valmuene mellem restene av deres fly. Alt er nå forbi . . .

Hva man snakker om i Pireustavernen

Tramundanas-vinden, som kommer oppe fra fjellene, blåser over skibskirkegården i Pireus. Den fører med sig duften av tang og skib inn i den lille taverne. Her sitter sjøfolk, havnearbeidere og alle de forskjellige slags mennesker som er vendt tilbake til byen. I de utbrente dokkene blir det nytt liv ligjen. Folk strides om de engelske bukser og kakijakker, som blir trukket frem av ruinene. Tyske soldater lar sig fotografere foran vraket av en engelsk transportdamper.

I det lille høie rum med de imiterte mahognimøbler og de smale speil på veggene serverer Andreas „uso", som smaker som søt lakris og ser ut som grumset munnvann. Dertil en kaffe, som der her serveres de forskjelligste sorter av: søt, halvsøt og dobbelt søt. Andreas er nettop kommet tilbake fra fronten; han har kortklippet hår og det gremmer han sig over. Rett som det er setter han serveringsbrettet hurtig fra sig for å hilse på en venn som også er kommet tilbake. Dette foregår med høie tilrop og ledsages av et kyss.

„Englenderne var fulle både om formiddagen, middagen og om kvelden", forteller verten og ledsager sin tale med mange geberder. Som alle grekere, kan han ikke si „nei", men trekker på skuldrene og øiebrynene i steden for å riste på hodet, når han ikke har flere sandwiches igjen. „De tyske soldatene er snille og noble", fortsetter han, men allikevel han kan ennå ikke finne sig til rette i de nye forhold. „Det er med oss, som med en fisk som plutselig blir sluppet ned i annet vann og likesom blir fortumlet. Vi er ennå fortumlet efter alle disse begivenheter. Men vi holder av tyskerne og vil nå først lære organisasjon og tenkemåte å kjenne, så vi kan komme til å forstå hverandre bedre."

Jeg forklarer ham, at han sikkert vil komme til å svømme bedre i det nye vannet.

Da jeg bringer samtalen inn på englenderne, blir Andreas' strålende ansiktet mørkt og dystert og han sier:

„Først sendte de oss i ilden og efterpå skjøt de selv på oss."

Han forteller hvorledes englenderne var de første som trakk sig tilbake, da Larissa, Trikkala og Grevena blev bombardert for første gang og de tyske tropper rykket frem til Olymp. „Da så vi hvordan de virkelig var", forteller den hjemvendte soldat og skildrer høidelandskapet om Domokos, lavlandet som lå der i vårens blomsterprakt og landeveien, hvor de tilbakestrømmende tropper marsjerte. „Plutselig kom der en motorisert engelsk kolonne og kjører like inn i våre tropper. De jaget oss i veigrøften for å komme hurtigere unna."

„Jeg så Mr. Eden, da han kom ut fra hotell Grande Bretagne", uttalte en ung gresk student til „Signals" krigskorrespondent, — „Han gikk så tett forbi mig at jeg kjente duften av hans lavendel . . . I dette øieblikk hadde jeg en følelse av at alle hans løfter ikke hadde noen verd." Det var den 31. mars. Vårt bilde viser Eden og sjefen for empire-general staben, sir John Dill, ved ankomsten til hotell Grande Bretagne. De britiske soldater, som englenderne sendte, var ikke engang en hel måned i Hellas

Den forrådtes hat står skrevet i grekerens ansikt da han forteller: „Jeg så hvorledes en engelsk offiser med sin revolver skjøt ned en av våre sjåfører, som ikke vilde gjøre plass!"

En gresk korporal, som nå var vendt tilbake fra fronten efter 33 måneders forløp, forteller med bitterhet om de storsnutede ekspedisjonstropper, som med sine velutrustede biler, fullastet med konserver, whisky og parfymer, støtte til hans troppeavdeling den 16. mars.

Vi hadde ligget i sne og is vinteren over i en fjellkrok i Albania. Der hadde vi sovet bare med et eneste teppe over oss og var lykkelige når vi bare fikk vår bønnesuppe.

En eske sardiner var for oss et festmåltid. Men de engelske troppene ga oss ikke noe av sine herlige saker. De lå utenfor landsbyene, de hadde sine dusjbad, sine gode kjøkkener og ham and eggs til frokost. De drakk ikke alminnelig vann, men bare mineralvann. De strakte tommelen i været når de sa: „Olympfronten står!" og „Vi skal nok erobre alt sammen tilbake igjen!" Men med sine sanger og sin fjollete optimismus kunde de ikke få oss til å bli begeistret.

Korporal Makris, som kom tilbake til Aten for 3 dager siden, ser ut gjennem det utbrente vindu, hvor en sotet gardin henger og vifter. „En uso, en kaffe", skriker Andreas over til utsjenkningsdisken. Med sine gitarer lager et par bleke unge gutter en jamrende tyrkisk musikk. Da de kommer bort til vårt bord spiller de „Rosamunde". Den har de lært av de tyske soldater.

Fred i Aten

Den hvite verdensby under den silkeblå himmel har fått sin fred tilbake. „Det blev vår og atter blomstrer epletreet, forfrisket av den sakte henstrømmende bekk." I synet av gudernes marmorborg vil nok mangen en soldat

Fortsettes på side 46

Generalfeltmarsjal von Brauchitsch foran Akropolis. *Et bilde som blev tatt knapt seks uker efter den engelske utenriksminister Anthony Edens ophold i Aten. „Hele det engelske „spøkeri", er allerede satt ut av spillet . . ."*

Fortsatt fra side 5

Hvorledes er det mulig: utenrikshandel uten gull?

har sett at Romania fikk dette gjennem bytte med tyske kjemikalier, som det selv betalte for med mais. Men hva skjer hvis Sverige har bruk for noe som hverken finnes i Romania eller i Tyskland, f. eks. bulgarsk tobakk, mens Bulgaria derimot har bruk for noe som hverken Tyskland, Romania eller Sverige har, som f. eks. italiensk olivenolje? Også denne opgave, som kanskje ved første blikk kan synes vanskelig, lar sig løse på en ganske enkel måte. Clearingen vilde nå komme til å se slik ut:

1.

Romania selger til Italia for 50 millioner mark (eller lire, eller lei — det er likegyldig, clearingen foretas efter en bestemt kurs) jordolje og får utførselstillatelse for olivenolje til det samme beløp.

2.

Sin olivenoljefordring på Italia avstår Romania til Bulgaria og får utførselstillatelse for en tilsvarende mengde tobakk.

3.

Sin tobakksfordring på Bulgaria avstår Romania til Sverige og får til gjengjeld utførselstillatelse for den nødvendige mengde trelast.

Jo flere deltagere der er, desto mer komplisert og forgrenet blir selvfølgelig handelskombinasjonene. Nettop deres fine forgreninger er clearingens mål; for-vilde man innskrenke denne bare til tosidede avtaler, så løper den internasjonale handel til slutt ut i et primitivt varebytte av samme slag massevarer: jordolje for trelast, kull for hvete, havre for kunstgjødsel. Opgaven består dog i tilfretsstillelsen av det mangeartede behov hos vår tids europeiske forbruker, som ikke bare har bruk for kull og havre, men også for olivenolje, tobakk, sydfrukter, ris, vin og mange andre ting. Det kan bare opnåes ved et større antall deltagere, som først tilsammen råder over de varer der er bruk for i all deres mangfoldighet.

Det hele er et bokholderispørsmål

Hva nå det kompliserte i handelsoperasjonen angår, så ligger nettop heri det skarpsindige ved den nye metode: alt det kompliserte blir stående i handelsbøkene, i clearingskontorets bokholderi, det er noe som bokholderen og forretningsføreren tar sig av. I virkeligheten fortsetter varenes bevegelse med å være den samme som den alltid har vært.

Hvordan viser i praksis den sist skildrede operasjon sig, hvor Romania, Italia, Bulgaria og Sverige er deltagere? — På den måte at:

1. den rumenske jordolje går til Italia,
2. den italienske olivenolje til Bulgaria,
3. den bulgarske tobakk til Sverige og
4. det svenske tømmer til Romania.

Det er blodomløpet i den internasjonale økonomiske organisme som til alle tider var den internasjonale handels vesen og formål. Bokholderimessig lar denne innviklede forretningstransaksjon sig gjennemføre i løpet av en dag.

Til et slikt tempo hører naturligvis en enhetlig sentralorganisasjon, hvor alle oplysninger foreligger om disponible frie varer og hvor deltagerne i clearingsavtalen på forhånd fastlegger valutakurser, leveringstider og lignende. En sådan organisasjon er blitt oprettet, clearingen foretas over Berlin og Roma. Like fra det øieblikk da den begynte å funksjonere, trådte fordelene ved den også så klart frem i dagen at den ene europeiske stat efter den annen sluttet sig til den.

Det er ikke for intet at den ene stat efter den annen slutter sig til den internasjonale handels nye system. De gjør det ikke ut fra noen som helst følelsesmessige eller politiske betraktninger, men fordi bare en mangesidet clearing byr dem den mulighet å riste av sig Englands og Amerikas gylne åk og ikke bare oprette sin handel, men også å bringe den til virkelig utfoldelse. For alle clearingdeltagere utvides nå mer og mer den handel som gikk i stå ved begynnelsen av den engelske krig. Ikke bare med Tyskland, men også via Tyskland med andre partnere utvikler den sig stadig mer. Italia mottar svensk cellulose, Norge får italienske sitroner, Romania importerer norsk levertran, de får alle sammen levert tyske kull, koks, maskiner, jernvarer, gjødningsmidler, farver, medikamenter, cellull.

De klarer sig uten gull, for de har innsett at ikke gull alene er symbolet på den tillit, uten hvilken den internasjonale handel ikke kan bestå.

Hvor der er tillit tilstede til partnerens redelighet og yteevne, der behøves det ikke gull. Der var tider da menneskene ikke bare trodde på gullets økonomiske makt, men også på edelstenenes helbredende kraft. Da pave Alexander VI lå for døden, rakte lægene ham som det siste middel pulveriserte smaragder . . . Idag tror vi ikke lenger på den slags. „Den gylne tidsalder" er forbi, tillitens og arbeidets tidsalder er begynt.

Kort og godt

Anekdoter fra hele verden

Tydelig svar

Den kinesiske filosof Konfutse blev plutselig spurt av en av sine elever: „Mester, hva er døden?"

Filosofen sendte ham et gjennemtrengende blikk og sa: „Min sønn, hvordan skal jeg kunne vite hva døden er — når jeg ennå ikke engang vet hva livet er!"

Et stort spørsmål

Adolf von Menzel pleide å anbringe et skilt på døren sin, hvor det i drastisk korthet sto skrevet: „Er ikke hjemme!" Med denne krigslist beskyttet den store berliner maler fra det 19de århundrede sig mot plagsomme besøkende. Det lyktes ikke desto mindre en hårdnakket, høist usympatisk oppdragsgiver å trenge sig inn i Menzels atelier. Da han ved å henvise til skiltet forsøkte å bringe kunstneren i forlegenheit, sa Menzel kalt og slagferdig:

„Min herre, De må ta feil. Jeg er allikevel ikke hjemme. Kanskje opsøker De ved leilighet en øienlæge!"

For å beskytte sin nøitralitet . . .

. . . sender Portugal troppeforsterkninger til sine øier i Atlanterhavet. De portugisiske besittelsers viktige strategiske beliggenhet mellem det europeiske og det amerikanske kontinent innebærer farer, som ministerpresident og krigsminister Salazar vil møte i rette tid. „Azore-soldatene" hilser ved avreisen fra fastlandet enda en gang sin ministerpresident og hans ledsagere, sjefen for den portugisiske generalstab og understatssekretæren i krigsministeriet. Foto: Fiedler.

Til ethvert formål

har OLYMPIA-fabrikken den passende skrivemaskin. Til kontorbruk den pålitelige OLYMPIA 8, med dens mange fordeler, desimaltabulator og forskjellige vognbredder. Av transportable modeller fremstilles PLANA, den første tyske flate skrivemaskin, dessuten ELITE, PROGRESS og SIMPLEX. For alle disse maskiners kvalitet, uansett utførelse og pris, garanterer det felles navn

Olympia

OLYMPIA skrivemaskiner er fremstillet av
Olympia Büromaschinenwerke AG. Erfurt

Generalagentur for Norge:

G. A. GJESSING & Co. A/S., OSLO

Olympia salgssteder i Amsterdam, Belgrad, Budapest, Bukarest, København, Madrid, Paris, Rio de Janeiro, Stockholm.
Olympia agenturer i alle verdens storbyer.

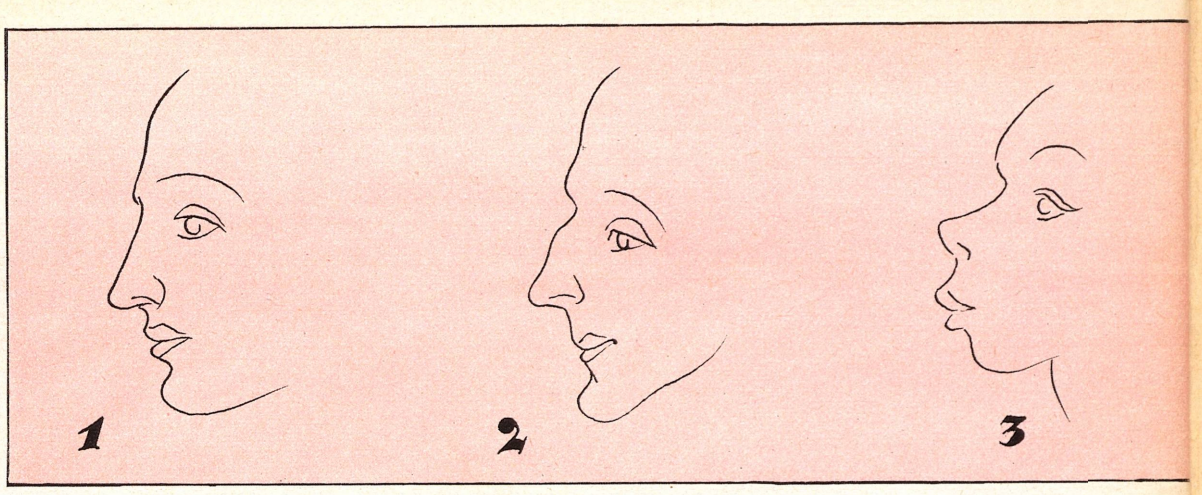
Er det nødvendig alltid å kikke efter benene på damene? En dam har ben, det skulde dog enhver mann være så vidt klar over at han ikke bestandig skulde behøve å kontrollere om det stemmer. Altså:

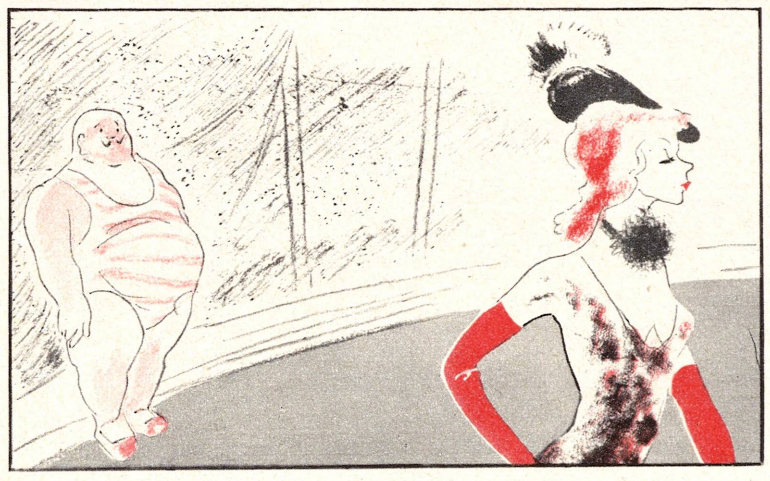
Hold op med det der!

En som virkelig forstår sig på kvinner betrakter dem på en annen måte, for han vet . . .

. . . at det er på nesen

deres en kan se hvorledes de er!

Her er en morsom, charmerende nese, som minner meget om nese 4. Dog tyder den på sterkere energi. Et mere robust, og ikke så komplisert naturell som hos nese 4.

Vær forsikti ! Gå ikke på kunstutstilling eller i teater med denne dame! De vil komme op i disputt, for hun har på forhånd gjort op sin mening om alle kunstneriske spørsmål. En mening, som hun dessverre alltid forfekter høilytt og eftertrykkelig, uten å la sig belære

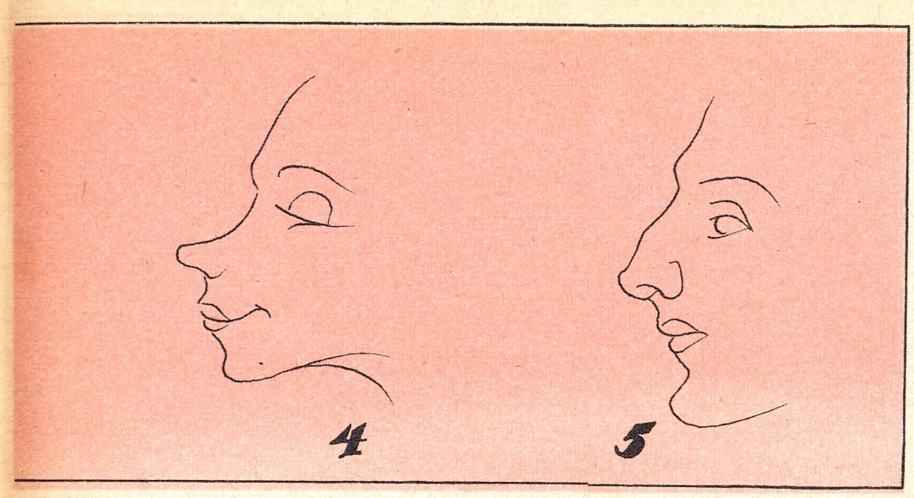
Når det snakkes om denne eller hin person, så hender det ofte at der felles en dom over ham, som ikke på noen måte er basert på erfaring. Spør man så vedkommende hva han bygger sin mening på, så får man ofte til svar: „Jo, det kan jeg da se på nesen hans!" Her dreier det sig for det meste om en ren instinktmessig innstilling og den behøver således slett ikke være riktig. Men ved et nærmere studium kan man riktignok finne meget ved en nese, som kan bidra til en bedre bedømmelse av et menneskes karakter. Ved betraktningen av de nesetyper, som her fremvises, må man riktignok ikke begå den feil å ta forklaringen til dem altfor bokstavelig. En virkelig menneskekjenner vil alltid sammenligne nesen med de øvrige ansiktstrekk

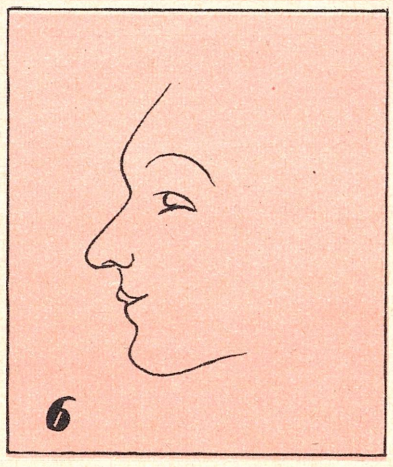

Et inntagende og yndig ansikt — og dog viser det en forbausende energi. Den korte avstand mellem øiebryn og øielokk tyder på sluhet, den kraftige, runde nese på selvbevissthet. (Hvis øinene hadde sittet tettere sammen og neseroten altså vært smalere, så kunde man ha gjettet på stor selvrådighet!) Denne kvinne vil alltid ha overtaket i ekteskapet!

Her er den samme type i en annen avskygning — som „vamp". Det er forskjellige tegn som tyder på det: den smale neserot, den noe fremhengende nesetipp — en spornese; kinnbenene og munnlinjen. Munnviken tyder på spott, kulde og list. Munnen til venstre har anlegg for det samme, men den kraftige nese hindrer overgangen til det abnorme

Merk Dem disse fem nesetyper! Nese 1 er den harmoniske type. En ideell, åndelig natur, måteholden og rolig. Den korte avstand mellem nesen og overleppen er et tegn på anlegg for svermeri, den veke, runde hake tyder på en viss svakhet. Nese 2 tilhører en meget kultivert natur. Meget fordringsfull når det gjelder intellektuelle ting. Munnlinjen tyder på ømfintlighet. En stor venn av all skjønn kunst. Nese 3 viser en naiv natur. ,,Den dårlige jomfru" i egen person! Det impulsive vesen fremgår av den fremstående hake. Den stadige forundring i blikket beviser likeledes, at det her dreier sig om en menneskesjel som aldri vet hva den gjør. All dens gjøren og laten blir en følelsessak. Nese 4 kunde man kalle en ,,sirkusnese". En sterkt kunstnerisk anlagt, ofte noe bisarr natur! Vaklende i sine tilbøieligheter, men alltid ekte i sin følelse. Munnlinjen med den vesle kroken tyder på vidd og rask spott. Der er en viss svakhet tilstede, men den skader ikke, tvertimot, den utnyttes ofte med fordel. Nese 5 viser en forretningsdyktig personlighet. Energisk. De utpregede nesevinger et tegn på naturlig følelse og et klart instinkt. Det viktigste ved denne nese er imidlertid den nedtrukne og tydelige skillevegg mellem nesevingene. Et umiskjennelig tegn på pengebegjærlighet.

Nesen til den ,,kvinne som man ikke merker noe til!" Ja, så enkel som hun er, merker man ikke noe til henne. Allikevel er den ,,praktiske" nese et tegn på en flink og sparsommelig husmor. Den er som en ulykkesforsikring mot livets tilskikkelser! Hvor mange menn løper ikke forbi en slik nesetipp og dog vilde de nettop her finne en trofast kamerat!

og forsiktig avveie de karakteristiske former mot hinannen. Derfor viser bildene også noen munnlinjer. Formen på denne linje, om den er grasiøst buet, eller hård og rett, kan forråde meget. Frem for alt må man legge merke til munnviken. Den kan fortelle om smerte eller forsakelse, om medfødt vidd og om åndrik spott. Om nesen altså synes å tyde på livskraft, så kan munnen, haken eller pannen op vise en form, som fullstendig ophever dette inntrykk. Små avvikelser er ofte tilstrekkelig for å komme til ganske andre slutninger med hensyn til karakteren. De her fremviste bilder betyr derfor intet annet enn et forsøk på å gi dette studium visse utgangspunkter. Det hele er en morsom underholdning, som på en behagelig måte kan forkorte mangen lang jernbanereise eller lang ventetime. Det er naturligvis likeså interessant å studere mannsansikter.

Den som imidlertid tenker på å utgrunne kvinnene, må alltid huske på, at de tegn på „svake sider" som man mener å finne, ofte kan være tegn på styrke. Ikke bare, at de ofte betyr just det tiltrekkende ved en person, de er ofte de beste våpen overfor herreverdenen. Han må videre være opmerksom på, at det ikke er på sin plass å si til en kvinne, at man kan se alt på hennes nesetipp. Kvinnene setter pris på å være litt gåtefulle. Samtidig minner vi om, at det ved dette „nesestudium" absolutt ikke er nødvendig å stirre enhver ukjent person frekt i ansiktet. Et raskt blikk på en profil og på munnlinjen gir stoff nok til å beskjeftige tankene. En som virkelig har forstand på kvinner vet alt dette. Han gjør sine studier uten at noen merker det, trekker sine slutninger — og handler derefter!

Tekst ogtegninger Anton Sailer

Hvor ofte sitter man ikke overfor en slik ,,hovmodig" nese i jernbanekupeen. La Dem ikke føre på villspor! Studer ansiktet, slik som det er in natura (nedenfor)!

Munnlinjen forråder alltid ytterligere tegn på karakteren. Leppene kan en kvinne gi en annen form ved hjelp av leppestiften, men munnlinjen kan ikke forandres!

Sammenlign bildet ovenfor og nedenfor! Munnen er forandret, men linjen blir den samme. Den første viser en normaltype, den annen en sensibel natur, den tredje impulsiv lengsel. At malingen ofte blir lagt an i hjerteform har sin store betydning!

Øienbrynene er gitt en kunstig høiere bue, øinene halvt lukket på en krampaktig måte. Den så ,,lastefulle" munn synes temmelig lite kysset. Det er ,,opstoppernesen" som er skyld i alt dette. Piken er usikker og forsøker å dekke over dette med en maske. Hvis De kjøper orkideer til henne, blir hun ennå mere affektert, ta henne med på en tur i det grønne, og hun vil vise sig slik som hun virkelig er: åpen og liketil, snill og søt

Den store forandring i Atens bybilde: Overalt er den tyske soldat! *„Brunbrent, uten å vise spor av de overmenneskelige anstrengelser som han overvant, bærer han alt dette nye, store til de mennesker, som hittil var blendet av en vanvittig propaganda. Han kom som seierherre og venn til Aten . . .“ Vårt bilde viser unge grekerinner og tyske soldater som nye venner foran Zevstemplet* Pk. Gronefeld

Aten, kunde lett komme på den tanke at intet har forandret sig.

Er det virkelig så? Kast et øie på hotellenes små jernbalkonger om morgenen, studer folkelivet på gaten og i de små restauranter, se inn til de familier som har innkvartering! Der finner vi det nye element som gjennemtrenger byen i alle dens sfærer: den tyske soldat! Solbrent, uten spor efter de overmenneskelige anstrengelser som han overvant, er han en representant for alt det nye og store som kommer til disse mennesker, der hittil var forblendet av en tåpelig propaganda. Disse alpejegere, pansertropper og flyvere er kommet til Aten som seirherrer, men også som venner. Med sin hilsen, sin holdning og med den indre glede som de utstråler, erobrer de hurtig byens vennskap. Nysgjerrig og full av spørsmål samler ungdommen sig om dem. Med mottagelig hjerte oplever de Atens skjønnhet, klatrer op på Lykabettos, står undrende foran oldtidens monumenter og betrakter de gamle guders templer på Akropolis med ærbødig beundring.

Veien til nyordningen

Jeg besøker den fremragende greske kirurg, professor Geroulanos, i hans moderne klinikk. Professoren med det fine lærdmanns hode er æresmedlem av Deutsche Akademie og forteller gjerne om sin studietid og om de femten interessante år han tilbrakte i Tyskland.

„Som president for det Røde kors er jeg meget takknemlig for den store forståelse som de tyske sanitetsmyndigheter har vist like over for vårt lands hygieniske fornødenheter“, sier professoren og snakker derpå om landbefolkningen som kom i berøring med de tyske arkeologer og som så den vitenskapelige interesse som tyskerne omfattet oldtidens kunstskatter med. Den tyske dyrkelse av den antikke kultur hadde fra gamle tider vært et sterkt bindeledd mellem de to folk. På mitt spørsmål om hvorledes denne fremragende kjenner av det greske vesen og av det nye Tyskland, tenker sig Hellas' bidrag til Europas nyordning, svarer professoren:

„For å kunne gjennemføre reorganisasjonen av vårt landbruk, vår industri og alt annet arbeid, må vi først gjøre det forståelig for vårt folk at det gjelder å arbeide for et felles mål. Grekeren er arbeidsom og flittig, men han arbeider bestandig bare for sig selv og er ofte blitt rik på den måten. Den enkelte kan nu ikke lenger stå alene, det må samarbeid til. Folket vil være rede til et felles opbyggings arbeid, når nødvendigheten herfor, ved hjelp av on stor idé, blir gjort klar for det. I denne henseende vilde vi være Tyskland takknemlig for en understøttelse av vårt initiativ.“

Professor Geroulanus fører mig gjennem de forskjellige etasjer i sin klinikk, som nå også herberger over hundre greske sårede.

Besøk hos ministerpresidenten

I det av den bayerske arkitekt Gärtner for omkring hundre år siden byggede kongeslott på Syntagmaplassen mottok den greske ministerpresident general Tsolakoglou mig til en samtale. Den fløi, hvor den nye regjering har sine kontorer er belagret av tallrike besøkende. Kontorene er knapt ferdig innrettet til de nye formål, før man merker at arbeidet for landets gjenreisning er i full sving.

„Alt vårt håp står til generalen“, disse ord, som jeg så ofte hørte i Aten disse dager, måtte jeg tenke på, da jeg sto overfor ministerpresidentens markante personlighet.

„Den greske regjering støtter sig i sitt opbyggingsarbeid til Det Tyske Rikes mektige beskyttelse og i særdelshet til der Führers velvilje. Den anstrenger sig for å gjenreise og ordne de ruiner som krigen har forårsaket, den søker å bekjempe arbeidsløshetens elendighet og å opnå høiere produksjonsytelser. Spesielt vil den sørge for de demobiliserte soldater, for krigsinvalidene og alle de som ellers har lidd under krigen.“

Generalen erklærer, at den greske regjering vil gjøre alt for at Hellas slutter sig til nyordningen i Europa og benytter denne leilighet, da han snakker med „Signal“s medarbeidere, til å uttale sin beundring for den tyske armés storartede prestasjoner og for der Führers geniale ledelse.

„Jeg må uttale min anerkjennelse for de tyske besettelses-troppers uklanderlige optreden, som vil bidra meget til en hurtig utvikling av et vennskapelig forhold. Det overveiende flertal av det greske folk nærer aktelse og beundring for det tyske folk. Selv om den greske soldat med vanlig tapperhet opfylte den opgave som var pålagt ham, nærer han ingen fiendtlige følelser overfor den tyske soldat og misbilliger med sin enkle logikk den meningsløse kamp som blev påtvunget ham av den dårlige politiske ledelse.“

Stor og rank, med et utpreget soldateransikt, står den general, som overtok ledelsen av sitt folke skjebne i en alvorlig stund, foran de doriske søiler i kongeslottet. I hans ord fant jeg det, som jeg har funnet hos alle høisinnede grekere i disse dager: Tillit til Tyskland og beredskap til gjenreisning.

Fortsatt fra side 41

Den forrådte gudinne

huske på disse vers, som han lærte på gymnasiet. Ved siden av Hellas' fane vaier vårt seiersflagg fra toppen av Akropolis. Endeløse folkemasser bølger gjennem gatene, dag for dag kommer der nye soldater tilbake, bilhornene larmer som barnetrompeter, uavladelig falbyr små kvikke gutter sine varer: sigaretter, aviser og solbriller. De er stadig på jakt efter støvete sko, og våre soldater lar med fornøielse sine sko blankpusse.

I den solhete middagstime møter jeg en ung sortlokket greker med sin vennинne i slottsparken. Han har en rose i munnen og alle hans bevegelser forråder den lykke han føler ved å være kommet hjem igjen. Hun ser smilende på ham med sine bedårende øine under de sorte øiehår — for dem står tiden stille under lykkens blå himmel. Man er i ferd med å fjerne sandsekkene fra marmorinngangene til de hvite villaer i Kumbarigaten. Den som nå kommer til

„Av denne skoen drakk de engelske soldater konjakk“, fortalte evzon-korporalen Pheras „Signals“ reporter. Han fortsatte: „Tommiene opførte sig temmelig disiplinløst i Atens gater . . .“

Signal nr. 12, 2. årgang, 2. Juninummer 1941. / Utkommer hver 14 dag / Chefredaktør: Harald Lechenperg, Chefredaktørens stedfortreder Hugo Mössiang / Forlag og trykning: Deutscher Verlag, Berlin SW 68 Kochstraße 22-26 All rett forbeholdes / All rights reserved / Entered as second-class matter at the Postoffice of New York, N. Y. / Printed in Germany

STÅLFLASKER - VENTILER

Gjennemgangsventiler – Hjörneventiler

for alle slags
komprimerte gasser

som kullsyre, surstoff, kvelstoff, edelgasser, pressluft, vannstoff,
ammoniak, acetyl, klor, fosgen, svovelholdige syrer, klormetyl.

•

Drivgass-spesialmodeller for største ydelser, med kokegass, generatorgass,
Methan, Propan, Butan.

AGEFKO KOHLENSÄURE-WERKE

GESELLSCHAFT MIT BESCHRÄNKTER HAFTUNG

Avdeling Ventil-fabrikk

BERLIN W 62

50 års praksis

Beste verkstedsarbeid og hensiktsmessigste konstruksjoner garanterer størst mulig sikkerhet og billighet i drift for et hvert formål.

Et bilde fra Balkanfelttoget: For de tyske panservogner gis det ikke noe hinder

Foto: PK. Dick